

Τελική αναφορά

ACHIEVE CCS

**Φιλόδοξη σταδιοδρομία και ολιστική καινοτομία για την
ενδυνάμωση των γυναικών στην ΠΔΒ**

**Έκθεση έρευνας: Γυναίκες, Τεχνολογία και Διαφορετικότητα
στον Πολιτιστικό και Δημιουργικό Τομέα: Αναδυόμενες Τάσεις
και Ευκαιρίες**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόγραμμα Erasmus+

2023-2-FR02-KA220-EΣΕ-631CB6AD

Achieve CCS

Φιλόδοξη σταδιοδρομία και ολιστική καινοτομία για την ενδυνάμωση των γυναικών στον ΠΔΤ

Τίτλος	Τελική έκθεση Πακέτου Εργασίας 2 (ΠΕ2)
Επίπεδο διάδοσης	
Συνεισφέρων εταίρος	IED

Ευχαριστίες:

Ο(ι) συγγραφέας(είς) θα ήθελαν να ευχαριστήσουν τους εταίρους του έργου για τα πολύτιμα σχόλιά τους σχετικά με προηγούμενα σχέδια και για την εκτέλεση της ανασκόπησης.

Εταίροι του έργου:

Αποκήρυξη:

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι μόνο του/των συντάκτη/ών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Συνοπτική παρουσίαση

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα ευρήματα του Πακέτου Εργασίας 2 (ΠΕ2) του έργου ACHIEVE CCS Erasmus+, το οποίο διερευνά τον τρόπο με τον οποίο οι αναδυόμενες τεχνολογίες αναδιαμορφώνουν την ισότητα των φύλων και την πολυμορφία στον Πολιτιστικό και Δημιουργικό Τομέα (ΠΔΤ). Μέσω ενός συνδυασμού δευτερογενούς έρευνας και συλλογής πρωτογενών δεδομένων - συμπεριλαμβανομένων ερευνών σε 100 νέες γυναίκες και 30 σε βάθος συνεντεύξεις - η έκθεση παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και των ευκαιριών που παρουσιάζει η τεχνολογία.

Παρά την πρόσφατη πρόοδο, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σημαντικά σε ηγετικές θέσεις και στις πέντε συμμετέχουσες χώρες – Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Τουρκία και Ουκρανία. Το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων εξακολουθεί να υφίσταται, κυμαινόμενο από 15 % έως πάνω από 40 %, ανάλογα με τον τομέα και τη χώρα, και οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την εξασφάλιση δημόσιας χρηματοδότησης και οικονομικής στήριξης για δημιουργικά έργα.

Η έρευνα δείχνει ότι ενώ οι αναδυόμενες τεχνολογίες όπως το AI (ΤΝ-τεχνητή νοημοσύνη), VR (Εικονική πραγματικότητα) / AR (επαυξημένη πραγματικότητα), blockchain και ψηφιακά μέσα προσφέρουν νέες οδούς προβολής, επιχειρηματικότητας και ευέλικτης εργασίας, ενισχύουν επίσης τις υπάρχουσες ανισότητες. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε ρόλους ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία, αντιμετωπίζουν αλγοριθμική προκατάληψη και έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακή κατάρτιση και χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών.

Ωστόσο, η έκθεση επισημαίνει επίσης ελπιδοφόρες πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας υπό την ηγεσία των γυναικών στην ψηφιακή κληρονομιά, του εμπυθιστικού θεάτρου και των διαδικτυακών δημιουργικών συστημάτων. Οι γυναίκες χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία για να παρακάμψουν τους παραδοσιακούς ρόλους, χρηματοδοτούμενα έργα και να δημιουργήσουν διεθνές κοινό.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με ένα σύνολο ρεαλιστικών συστάσεων για υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς και ενδιαφερόμενους φορείς ΠΔΤ, όπως:

- **Αύξηση της χρηματοδότησης για έργα και νεοσύστατες επιχειρήσεις υπό την ηγεσία γυναικών.**
- **Επέκταση της ψηφιακής κατάρτισης και της κατάρτισης στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης για τις γυναίκες στην ΠΔΤ**
- **Προώθηση της ηγεσίας χωρίς αποκλεισμούς και των πρακτικών πρόσληψης με ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων.**
- **Ανάπτυξη προγραμμάτων καθοδήγησης και δημιουργικών δικτύων υπό την ηγεσία γυναικών.**
- **Διασφάλιση δεοντολογικής χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης και δίκαιου αλγοριθμικού σχεδιασμού στις πλατφόρμες CCS.**

Μεταφράζοντας αυτές τις ερευνητικές γνώσεις σε πολιτική και πρακτική, το έργο ACHIEVE CCS συμβάλλει σε έναν πιο περιεκτικό, καινοτόμο και δίκαιο Πολιτιστικό και Δημιουργικό τομέα στην Ευρώπη.

Περιεχόμενα

Συνοπτική παρουσίαση	3
Εισαγωγή	6
Επισκόπηση του έργου ACHIEVE CCS	6
Μεθοδολογία στο ΠΕ2	6
Σύνδεση μεταξύ ΠΕ2 και ΠΕ 3	7
Σκοπός και αντίκτυπος της τελικής αναφοράς	7
Γλωσσάρι βασικών όρων	9
1. Ερευνητικά ευρήματα από το ΠΕ2 : Δευτερογενής και Πρωτογενής Έρευνα	13
1.1 Περίληψη δευτερογενούς έρευνας	13
1.1.1 Ανισότητα των φύλων στο ν ΠΔΤ	13
1.1.2 Τεχνολογικές τάσεις στο ν ΠΔΤ	21
1.1.3 Ανισότητες μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ και η ανάγκη για συστημική αλλαγή	23
1.2 Περίληψη πρωτογενούς έρευνας (έρευνες και συνεντεύξεις)	24
1.2.2 Βασικά συμπεράσματα από τις γυναίκες στις συνεντεύξεις ΠΔΤ	29
1.2.3 Ψηφιακή υιοθέτηση και έμφυλη πρόσβαση σε όλες τις χώρες	34
1.2.4 Ανάλυση βασικών θεμάτων	35
1.2.4.1 Αντίκτυπος της τεχνολογίας στην ισότητα των φύλων στο ν ΠΔΤ	35
1.2.4.2 Εμπόδια για τις γυναίκες στον ΠΔΤ	37
1.2.4.3 Ευκαιρίες μέσω της τεχνολογίας	39
2. Ευκαιρίες και προκλήσεις για τον τομέα	41
2.1 Μελλοντικές τάσεις στο ν ΠΔΤ	41
2.1.1 Επέκταση των ψηφιακών επιχειρηματικών μοντέλων	41
2.1.2 Ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης στις δημιουργικές ροές εργασίας	41
2.1.3 Περιφερειακές διαφορές στην τεχνητή νοημοσύνη και την ψηφιακή υιοθέτηση	42
2.1.4 Μελλοντικές προκλήσεις και ηθικοί προβληματισμοί	42

2.2 Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και ευκαιρίες απασχόλησης	43
2.3 Ζητήματα δεοντολογίας και πολιτικής	44
3. Πολιτικές και προγραμματικές συστάσεις	48
3.2 Για Πολιτιστικά Ιδρύματα και Επιχειρήσεις του ΠΔΤ	49
3.3 Για Εκπαιδευτικούς και Προγράμματα Κατάρτισης του ΠΔΤ	50
3.4 Για διατομεακή συνεργασία και μελλοντικά έργα	50
3.5 Σύνοψη των συστάσεων πολιτικής	51
4. Πορεία προς το ΠΕ 3: Από την έρευνα στην πράξη	53
4.1 Χρησιμοποιώντας την έρευνα για τη διαμόρφωση της κατάρτισης	53
4.2 Ανταπόκριση σε διαφορετικά πλαίσια χωρών	54
4.3 Από τις δεξιότητες στην αλλαγή συστημάτων	54
4.4 Υποστηρίζοντας την σύνοψη πολιτικής και την κληρονομιά του έργου	55
5. Σκέψεις και μαρτυρίες ενδιαφερομένων	55
6.1 Φωνές από γυναίκες στον ΠΔΤ	56
6.2 Προβληματισμοί εταίρων σχετικά με την έρευνα	56
Συμπέρασμα	57
<i>Βασικά συμπεράσματα από την έρευνα</i>	57
<i>Μελλοντικές προοπτικές για τον ΠΔΤ και τη συμμετοχή των γυναικών</i>	58
Τελικοί προβληματισμοί: Διαμόρφωση του μέλλοντος του ΠΔΤ μέσω της ένταξης	58
Παραρτήματα	60
Αναφορές	68

Εισαγωγή

Επισκόπηση του έργου ACHIEVE CCS

Το έργο ACHIEVE CCS διερευνά τη διασταύρωση της ισότητας των φύλων, της διαφορετικότητας και της τεχνολογίας στον Πολιτιστικό και Δημιουργικό Τομέα (ΠΔΤ). Παρά την οικονομική και πολιτιστική σημασία του τομέα, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε ηγετικούς ρόλους, αντιμετωπίζουν οικονομικά και διαρθρωτικά εμπόδια και έχουν περιορισμένη πρόσβαση στις αναδυόμενες τεχνολογίες. Αυτή η έκθεση παρουσιάζει ευρήματα από δευτερογενή και πρωτογενή έρευνα, προσφέροντας πληροφορίες σχετικά με αυτές τις προκλήσεις και ευκαιρίες.

Αυτή η μελέτη αναλύει το ρόλο των αναδυόμενων τεχνολογιών στη διαμόρφωση της ενσωμάτωσης των φύλων στις ΠΔΤ, προσδιορίζοντας βασικές τάσεις, βέλτιστες πρακτικές και συστάσεις πολιτικής για την ενίσχυση των ίσων ευκαιριών. Θέτει επίσης τα θεμέλια για πρακτική εφαρμογή στο WP3: Ακαδημία για γυναίκες στις ΠΔΤ, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων κατάρτισης, δικτύωσης και υποστήριξης σταδιοδρομίας που έχουν σχεδιαστεί για να εξοπλίσουν τις γυναίκες στις ΠΔΤ με τις απαραίτητες ψηφιακές και επιχειρηματικές δεξιότητες και να τις υποστηρίξουν μέσω βιομηχανικών γνώσεων και επαγγελματικών δικτύων.

Αυτή η έκθεση θα ενημερώσει μια σύνοψη πολιτικής που απευθύνεται σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες ΠΔΤ, διασφαλίζοντας ότι οι στρατηγικές που βασίζονται στην έρευνα προωθούν αποτελεσματικά την ισότητα των φύλων και την ποικιλομορφία στον κλάδο.

Μεθοδολογία στο ΠΕ2

Η μεθοδολογία έρευνας για το ΠΕ2 σχεδιάστηκε συνεργατικά από την κοινοπραξία ACHIEVE CCS για να διασφαλιστεί μια αυστηρή και συστηματική προσέγγιση. Συνδύασε δευτερογενή έρευνα, ανασκόπηση ακαδημαϊκών άρθρων, εκθέσεων πολιτικής και επιστημονικών άρθρων, με πρωτογενή έρευνα που αποτελείται από έρευνες που ολοκληρώθηκαν από 100 γυναίκες ηλικίας 18-24 ετών και 30 σε βάθος συνεντεύξεις με επαγγελματίες ΠΔΤ σε πέντε χώρες (Ελλάδα, Γαλλία, Ιρλανδία, Τουρκία και Ουκρανία). Η δευτερογενής έρευνα παρείχε θεμελιώδες πλαίσιο και εντόπισε δομικές ανισότητες, ενώ η πρωτογενής έρευνα επικύρωσε και εμβάθυνε αυτές τις γνώσεις μέσω βιωμένων εμπειριών. Η ανάλυση δεδομένων, με επικεφαλής το IED και την CulturePolis, περιλάμβανε ποιοτική κωδικοποίηση και στατιστική ανάλυση, με οπτικά εργαλεία (διαγράμματα, πίνακες) που χρησιμοποιούνται για την απεικόνιση των ευρημάτων. Η μεθοδολογία καθοδηγήθηκε από ένα κοινό πρότυπο, πρότυπα αναφοράς APA και διαδικασίες ελέγχου ποιότητας υπό την καθοδήγηση της CBE, διασφαλίζοντας τη συνέπεια, την εγκυρότητα και τη συνάφεια με τους ευρύτερους στόχους του έργου, συμπεριλαμβανομένης της Ακαδημίας και των Συστάσεων Πολιτικής που αναπτύχθηκαν σε επόμενα πακέτα εργασίας. Ενώ η πρωτογενής έρευνα στόχευε αποκλειστικά σε γυναίκες ηλικίας 18-30 ετών, η δευτερογενής

έρευνα βασίστηκε σε ευρύτερα σύνολα δεδομένων που καλύπτουν τις γυναίκες στην ΠΔΤ γενικά. Ως εκ τούτου, οποιοσδήποτε συγκρίσεις γίνονται μεταξύ των δύο συνόλων δεδομένων στοχεύουν στην πλαισίωση των βιωμένων εμπειριών των νέων γυναικών σε μοτίβα ευρύτερων κλάδων, παρά στην καθιέρωση άμεσης στατιστικής ισοδυναμίας.

Σύνδεση μεταξύ ΠΕ2 και ΠΕ 3

Η Τελική Έκθεση Έρευνας (ΠΕ2) χρησιμεύει ως βάση για το ΠΕ3: Ακαδημία για γυναίκες στον ΠΔΤ, διασφαλίζοντας ότι τα ευρήματα της έρευνας ενημερώνουν άμεσα τις δραστηριότητες κατάρτισης και δικτύωσης και υποστήριξης σταδιοδρομίας. Η σύνδεση μεταξύ αυτών των δύο πακέτων εργασίας διασφαλίζει ότι οι γνώσεις από τη φάση της έρευνας μεταφράζονται σε πρακτικές παρεμβάσεις για την υποστήριξη των γυναικών στον ΠΔΤ.

- ΠΕ2: Έρευνα και Συλλογή Δεδομένων
 - Διεξάγει δευτερογενή έρευνα σχετικά με τις ανισότητες μεταξύ των φύλων και τις τεχνολογικές τάσεις στον ΠΔΤ.
 - Συγκεντρώνει πρωτογενή ερευνητικά δεδομένα μέσω ερευνών και συνεντεύξεων με 120+ ενδιαφερόμενες.
 - Προσδιορίζει τις προκλήσεις, τις βέλτιστες πρακτικές και τις βασικές ευκαιρίες για την ένταξη των φύλων στον ΠΔΤ.
- ΠΕ3: Εκπαίδευση, Δικτύωση και Υλοποίηση
 - Χρησιμοποιεί τα ευρήματα του ΠΕ2 για να αναπτύξει ένα δομημένο πρόγραμμα κατάρτισης που επικεντρώνεται στις ψηφιακές δεξιότητες, την ηγεσία και την επιχειρηματικότητα.
 - Υλοποιεί δραστηριότητες δικτύωσης και υποστήριξης σταδιοδρομίας για να συνδέσει τις γυναίκες του ΠΔΤ με έμπειρους επαγγελματίες για καθοδήγηση, γνώσεις στον τομέα και εξέλιξη σταδιοδρομίας.
 - Παρέχει πραγματικές εφαρμογές των ευρημάτων της έρευνας, διασφαλίζοντας ότι οι γυναίκες λαμβάνουν πρακτικά εργαλεία για να ξεπεράσουν τα εμπόδια στον ΠΔΤ.

Τα ευρήματα από το ΠΕ2 δεν παραμένουν θεωρητικά. Διαμορφώνουν ενεργά το πρόγραμμα κατάρτισης, το πλαίσιο δικτύωσης και τις ευκαιρίες δικτύωσης στο ΠΕ3. Γεφυρώνοντας την έρευνα με τη δράση, το έργο ACHIEVE CCS διασφαλίζει ότι οι γνώσεις που αποκτώνται μετατρέπονται σε αποτελεσματικές πολιτικές, κατάρτιση και συστήματα υποστήριξης για μακροπρόθεσμη ισότητα των φύλων στον ΠΔΤ.

Σκοπός και αντίκτυπος της τελικής αναφοράς

Η παρούσα τελική αναφορά αποτελεί βασικό αποτέλεσμα του ΠΕ2, σχεδιασμένη για την ενημέρωση της πολιτικής, της κατάρτισης και της στρατηγικής λήψης αποφάσεων στον

πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα (ΠΔΤ). Με την ενοποίηση των ευρημάτων της έρευνας, παρέχει μια βάση βάσει δεδομένων για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων και της ποικιλομορφίας μέσω των τεχνολογικών εξελίξεων.

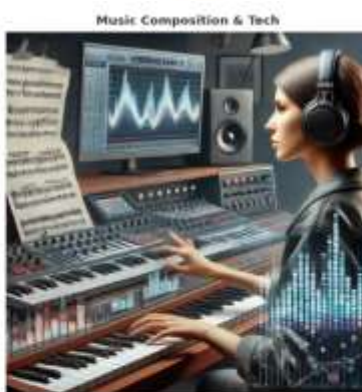
Σκοπός της παρούσας αναφοράς είναι να:

- Αναλύσει τις ανισότητες μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ και να αξιολογήσει πώς οι τεχνολογικές εξελίξεις επηρεάζουν τη συμμετοχή των γυναικών στον τομέα.
- Προσδιορίσει τις βέλτιστες πρακτικές και επιτυχημένες πρωτοβουλίες που προωθούν την ισότητα και την ένταξη των φύλων.
- Αναπτύξει συγκεκριμένες συστάσεις πολιτικής για να κατευθύνει εκείνους που είναι υπεύθυνοι για την λήψη αποφάσεων, τους εκπαιδευτικούς και τους ηγέτες της βιομηχανίας στην προώθηση ενός πιο περιεκτικού ΠΔΤ.
- Υποστηρίξει το σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΠΕ 3: Ακαδημία για γυναίκες στον ΠΔΤ, διασφαλίζοντας ότι οι δραστηριότητες κατάρτισης και δικτύωσης συμβαδίζουν με τις προσδιορισμένες ανάγκες και ευκαιρίες.

Ο αντίκτυπος αυτής της έκθεσης αναφοράς εκτείνεται πέρα από την τεκμηρίωση της έρευνας. Λειτουργεί ως πρακτικό εργαλείο δράσης. Θα συμβάλει:

- Στην ανάπτυξη μιας σύντομης περιγραφής πολιτικής, διασφαλίζοντας ότι τα ευρήματα της έρευνας μετατρέπονται σε στοχευμένες στρατηγικές για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.
- Στην διάρθρωση των προγραμμάτων κατάρτισης, βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς και τους επαγγελματίες να ενσωματώσουν τις ψηφιακές δεξιότητες και την ανάπτυξη ηγεσίας στην εκπαίδευση ΠΔΤ.
- Στην ενίσχυση των πρακτικών του κλάδου, με την προώθηση στρατηγικών χρηματοδότησης, προσλήψεων και καινοτομίας χωρίς αποκλεισμούς των φύλων.
- Σε μ ακροπρόθεσμες προσπάθειες βιωσιμότητας, διασφαλίζοντας ότι τα αποτελέσματα του έργου δίνουν βάση στις μελλοντικές πρωτοβουλίες και οδηγούν σε συστημική αλλαγή στον ΠΔΤ.

Γεφυρώνοντας την έρευνα με την εφαρμογή, η παρούσα έκθεση διασφαλίζει ότι το έργο ACHIEVE CCS όχι μόνο εντοπίζει εμπόδια, αλλά συμβάλλει ενεργά στην άρση τους, δημιουργώντας ένα πιο δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς μέλλον για τις γυναίκες στο ν ΠΔΤ.

Συνομιλία GPT

Γλωσσάρι βασικών όρων

Τεχνητή Νοημοσύνη (TN)

Ένας κλάδος της επιστήμης των υπολογιστών που επιτρέπει στις μηχανές να προσομοιώνουν την ανθρώπινη νοημοσύνη, συμπεριλαμβανομένων εργασιών όπως η επεξεργασία γλώσσας, η αναγνώριση εικόνας και η δημιουργική παραγωγή (π.χ. μουσική, τέχνη). Στην ΠΔΤ, τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο σε συστήματα δημιουργίας, επιμέλειας και συστάσεων περιεχομένου, αλλά συχνά αντικατοπτρίζουν τις προκαταλήψεις φύλου και κουλτούρας που είναι ενσωματωμένες στα δεδομένα κατάρτισής τους.

Αλγοριθμική προκατάληψη

Συστηματικά σφάλματα στην τεχνητή νοημοσύνη ή βασιζόμενα σε δεδομένα που έχουν ως αποτέλεσμα την άδικη μεταχείριση ορισμένων ομάδων. Στην ΠΔΤ, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη προβολή του γυναικείου περιεχομένου σε πλατφόρμες ροής ή πλατφόρμες συστάσεων, ενισχύοντας τις υφιστάμενες ανισότητες.

Αλγοριθμική ορατότητα

Ο βαθμός στον οποίο το περιεχόμενο εμφανίζεται ή προωθείται από αλγόριθμους σε ψηφιακές πλατφόρμες (π.χ. διαδικτυακή κυκλοφορία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης). Η εργασία των γυναικών συχνά δεν έχει προτεραιότητα λόγω αλγοριθμικής προκατάληψης ή έλλειψης συμμετοχής με συγκεκριμένες τάσεις της εκάστοτε πλατφόρμας.

Επαυξημένη πραγματικότητα (AR)

Μια τεχνολογία που επικαλύπτει ψηφιακό περιεχόμενο (εικόνες, ήχους, πληροφορίες) στον πραγματικό κόσμο, συνήθως μέσω κινητών συσκευών ή ακουστικών. Το AR χρησιμοποιείται σε εκθέσεις, μόδα και διαδραστική αφήγηση εντός του ΠΔΤ.

Τεχνολογία Blockchain

Ένα αποκεντρωμένο, απαραβίαστο ψηφιακό λογιστικό βιβλίο που χρησιμοποιείται για την αποθήκευση συναλλαγών. Στον ΠΔΤ, επιτρέπει την άμεση ιδιοκτησία, τις πωλήσεις και τα δικαιώματα εκμετάλλευσης ψηφιακών έργων (π.χ. μέσω NFT), αλλά οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στην ανάπτυξη και υιοθέτηση της τεχνολογίας blockchain.

Δημιουργική Επιχειρηματικότητα

Μια επιχειρηματική προσέγγιση που συνδυάζει την καλλιτεχνική έκφραση με την καινοτομία και τα βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα. Είναι ένα βασικό σύνολο δεξιοτήτων για τις γυναίκες στο ΠΔΤ για να καθοδηγήσουν την ανεξάρτητη εργασία, την πληθοχρηματοδότηση, το ηλεκτρονικό εμπόριο και την προσωπική έκθεση σε ψηφιακούς χώρους.

Δημιουργικές Τεχνολογίες

Εργαλεία και ψηφιακά συστήματα - όπως TN, VR, blockchain και διαδραστικά μέσα - που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την ενίσχυση πολιτιστικών και καλλιτεχνικών έργων. Οι τεχνολογίες αυτές αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία για την καινοτομία του ΠΔΤ και αναδιαμορφώνουν την πρόσβαση, την παραγωγή και την προβολή.

Πολιτιστικός και Δημιουργικός Τομέας (ΠΔΤ)

Συμπεριλαμβάνει βιομηχανίες και επαγγελματικούς τομείς όπως η δημιουργία, παραγωγή και διανομή πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της μουσικής, του κινηματογράφου, των εικαστικών τεχνών, του θεάτρου, της λογοτεχνίας, της αρχιτεκτονικής, του σχεδιασμού, των παιχνιδιών και άλλων. Ο ΠΔΤ διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην πολιτιστική ταυτότητα, την εκπαίδευση και την οικονομία.

Ψηφιακό Πολιτιστικό Έργο

Δημιουργική εργασία που λαμβάνει χώρα εντός ή εξαρτάται από ψηφιακά περιβάλλοντα (π.χ. δημιουργία διαδικτυακού περιεχομένου, ψηφιακός σχεδιασμός, τέχνη κοινωνικών μέσων). Είναι συχνά ανεξάρτητη και ανεπίσημη, καθιστώντας τις γυναίκες στον ΠΔΤ ευάλωτες στην εκμετάλλευση.

Ψηφιακό χάσμα

Η άνιση πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία, δεξιότητες και υποδομές με βάση παράγοντες όπως το φύλο, η τοποθεσία, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση ή η αναπηρία. Τα ευρήματα του ΠΕ2 υπογραμμίζουν ότι οι γυναίκες στον ΠΔΤ - ειδικά στην Τουρκία, την Ελλάδα και την Ουκρανία - αντιμετωπίζουν συχνά ψηφιακό αποκλεισμό.

Ψηφιακός γραμματισμός

Η ικανότητα αποτελεσματικής χρήσης ψηφιακών εργαλείων και πλατφορμών για δημιουργικούς, επαγγελματικούς και κοινωνικούς σκοπούς. Στον ΠΔΤ, ο ψηφιακός γραμματισμός περιλαμβάνει την εξοικείωση με το λογισμικό, το υλικό πληροφορικής και τη διαδικτυακή διανομή και αποτελεί προϋπόθεση για την ψηφιακή συμμετοχή και καινοτομία.

Ψηφιακή αυτοπροβολή

Η πρακτική της διανομής δημιουργικού έργου - όπως μουσική, γραφή ή εικαστική τέχνη - μέσω ψηφιακών πλατφορμών χωρίς παραδοσιακούς μεσάζοντες. Επιτρέπει την ορατότητα και το εισόδημα των γυναικών στον ΠΔΤ, ιδίως εκείνων που αποκλείονται από τους βασικούς οργανισμούς.

Διαφορετικότητα, Ισότητα και Ένταξη (DEI)

Ένα πλαίσιο για τη δημιουργία δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς περιβαλλόντων. Στον ΠΔΤ, η DEI περιλαμβάνει ισότιμη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, την ηγεσία και την εκπροσώπηση των γυναικών, των ΛΟΑΤΚΙΑ+ ατόμων και των περιθωριοποιημένων πολιτιστικών κοινοτήτων.

Ηθική τεχνητή νοημοσύνη

Συστήματα τεχνητής νοημοσύνης που αναπτύχθηκαν με γνώμονα τη διαφάνεια, τη δικαιοσύνη και τη λογοδοσία. Στον ΠΔΤ, οι δεοντολογικές πρακτικές τεχνητής νοημοσύνης συμβάλλουν στη μείωση της αλγοριθμικής προκατάληψης και διασφαλίζουν ποικίλη εκπροσώπηση στα πολιτιστικά αποτελέσματα.

Επισφάλεια ελεύθερης επαγγελματία

Ασταθείς και ακανόνιστες συνθήκες απασχόλησης που βιώνουν οι ελεύθερες επαγγελματίες, οι οποίες συχνά στερούνται προνόμια, εργασιακή ασφάλεια και σταθερό εισόδημα. Οι γυναίκες στον ΠΔΤ επηρεάζονται δυσανάλογα, ιδίως σε υποχρηματοδοτούμενους ή άκρως ανταγωνιστικούς τομείς.

Ελέγχοντας την πρόσβαση

Η διαδικασία με την οποία ορισμένα άτομα ή ιδρύματα ελέγχουν την πρόσβαση σε ευκαιρίες, πόρους ή πλατφόρμες, επηρεάζοντας συχνά ποιος περιλαμβάνεται ή αποκλείεται σε ένα δεδομένο πεδίο.

Μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων

Η διαφορά στις μέσες αποδοχές μεταξύ ανδρών και γυναικών στο εργατικό δυναμικό, συχνά εκφραζόμενη ως ποσοστό. Στον ΠΔΤ, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων επηρεάζεται από παράγοντες όπως η ανεξάρτητη εργασία, η υποεκπροσώπηση σε υψηλά αμειβόμενους ρόλους και η συστηματική υποτίμηση της δημιουργικής παραγωγής υπό την ηγεσία των γυναικών.

Σχεδιασμός χωρίς αποκλεισμούς

Η διαδικασία σχεδιασμού προϊόντων, υπηρεσιών ή εμπειριών που είναι προσβάσιμα και χρησιμοποιήσιμα από όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, ανεξάρτητα από την ικανότητα, το υπόβαθρο ή την ταυτότητα. Στον ψηφιακό ΠΔΤ, αυτό περιλαμβάνει πολύγλωσσα εργαλεία, οπτική προσβασιμότητα και πλατφόρμες που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου.

Διαθεματικότητα

Ένας όρος που επινοήθηκε από την Kimberlé Crenshaw για να περιγράψει πώς διαφορετικές μορφές διακρίσεων (π.χ. με βάση το φύλο, τη φυλή, την τάξη, τη σεξουαλικότητα) αλληλεπικαλύπτονται και επιδεινώνονται. Στον ΠΔΤ, η διαθεματικότητα βοηθά να τονιστεί πώς οι περιθωριοποιημένες γυναίκες αντιμετωπίζουν πολυεπίπεδα εμπόδια στην πρόσβαση και την αναγνώριση.

Καθοδήγηση

Μια επαγγελματική σχέση στην οποία έμπειρα άτομα υποστηρίζουν την προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη των αναδυόμενων επαγγελματιών. Οι γυναίκες στον ΠΔΤ συχνά αναφέρουν έλλειψη πρόσβασης σε καθοδήγηση, την οποία το ΠΕ 3 στοχεύει να αντιμετωπίσει.

Μη ανταλλάξιμο σύμβολο (NFT)

Ένα μοναδικό ψηφιακό πιστοποιητικό αποθηκευμένο σε μια αλυσίδα συστοιχιών, που αντιπροσωπεύει την ιδιοκτησία ενός ψηφιακού περιουσιακού στοιχείου, όπως ένα έργο τέχνης, ένα μουσικό κομμάτι ή ένα βίντεο. Τα NFT προσφέρουν στους δημιουργούς νέες ροές εσόδων, αλλά συνδέονται επίσης με τεχνικά εμπόδια και κερδοσκοπικές αγορές.

Οικονομία της πλατφόρμας

Ένα οικονομικό σύστημα στο οποίο οι ψηφιακές πλατφόρμες διευκολύνουν την ανταλλαγή αγαθών, υπηρεσιών και δημιουργικού περιεχομένου. Στο ΠΔΤ, οι γυναίκες συχνά ασχολούνται με την οικονομία της πλατφόρμας ως ελεύθερες επαγγελματίες, αυτοεκδίδοντας τη δουλειά τους και μέσω διαδικτυακών παραστάσεων, αλλά αντιμετωπίζουν επισφάλεια και αλγοριθμικές προκλήσεις.

Εκπαίδευση STEAM

Μια εκπαιδευτική προσέγγιση που ενσωματώνει την Επιστήμη, την Τεχνολογία, τη Μηχανική, τις Τέχνες και τα Μαθηματικά. Το ΠΕ 3 προωθεί την εκπαίδευση STEAM για τις γυναίκες στον ΠΔΤ για να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ των φύλων σε τεχνολογικούς-δημιουργικούς τομείς.

Εικονική πραγματικότητα (VR)

Ένα προσομοιωμένο περιβάλλον 3D (τρισδιάστατο) με το οποίο οι χρήστες μπορούν να αλληλεπιδρούν μέσω ακουστικών ή άλλων συσκευών. Το VR χρησιμοποιείται σε μουσεία, ταινίες, παραστάσεις και στην εκπαίδευση. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στους ρόλους δημιουργίας περιεχομένου εικονικής πραγματικότητας και τεχνικής ανάπτυξης.

1.Ερευνητικά ευρήματα από το ΠΕ2: Δευτερογενής και Πρωτογενής Έρευνα

1.1 Περίληψη δευτερογενούς έρευνας

Η δευτερογενής έρευνα του ΠΕ2 παρέχει μια εις βάθος ανάλυση των διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, των τεχνολογικών τάσεων και των προκλήσεων σε ειδικούς τομείς στον ΠΔΤ σε πέντε συμμετέχουσες χώρες: Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Τουρκία και Ουκρανία. Αντλώντας από πηγές όπως ακαδημαϊκές μελέτες, έγγραφα πολιτικής, εθνικές στατιστικές και εκθέσεις της ΕΕ, η ανάλυση αυτή υπογραμμίζει τις επίμονες ανισότητες και τις αναδυόμενες ευκαιρίες για τις γυναίκες στον ΠΔΤ— με ιδιαίτερη έμφαση στις νέες γυναίκες ηλικίας 18–30 ετών, οι οποίες αποτελούν τη βασική ομάδα-στόχο του έργου ACHIEVE CCS.

1.1.1 Ανισότητα των φύλων στον ΠΔΤ

Παρά την πρόοδο όσον αφορά την συμπερίληψη των φύλων, εξακολουθούν να υπάρχουν συστημικές ανισότητες και στις πέντε συμμετέχουσες χώρες. Οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην ηγεσία, την οικονομική πρόσβαση, τους μισθούς και την αναβάθμιση ψηφιακών δεξιοτήτων, τα οποία περιορίζουν την επαγγελματική τους εξέλιξη και τη δημιουργική ανεξαρτησία τους.

Υποεκπροσώπηση στην ηγεσία

Οι γυναίκες στον ΠΔΤ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν συστημικά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση σε ηγετικούς ρόλους σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες. Παρά τα υψηλά επίπεδα συμμετοχής τους στην πολιτιστική απασχόληση, εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σοβαρά σε θέσεις λήψης αποφάσεων λόγω διαρθρωτικών προκαταλήψεων, άνισων πρακτικών πρόσληψης και οικονομικών περιορισμών. Τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαιώνουν ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες ηγεσίας με βάση το φύλο τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά ιδρύματα του ΠΔΤ, επηρεάζοντας την ικανότητα των γυναικών να ασκήσουν επιρροή στις πολιτικές, τις χρηματοδοτήσεις και την τομεακή καινοτομία.

Στη Γαλλία, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σημαντικά σε ηγετικούς ρόλους, παρά το γεγονός ότι αποτελούν την πλειοψηφία των φοιτητριών του πολιτιστικού τομέα. Σύμφωνα με στοιχεία του γαλλικού υπουργείου Πολιτισμού, μόνο το 15% των διευθύνων συμβούλων ή προέδρων των 100 κορυφαίων ιδιωτικών πολιτιστικών εταιρειών ήταν γυναίκες, τονίζοντας τη γυάλινη οροφή σε εκτελεστικούς ρόλους. Ενώ οι γυναίκες ηγούνται του 65% των εθνικών μουσείων και τριών στις πέντε δημόσιες εταιρείες μέσων ενημέρωσης, υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό στην ηγεσία των παραστατικών τεχνών, με μόνο μία γυναίκα για κάθε οκτώ άνδρες στη δημόσια διαχείριση θεάτρου. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία υποδηλώνουν ότι, ενώ έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος στο δημόσιο τομέα, οι ανισότητες μεταξύ των φύλων παραμένουν εδραιωμένες στην ιδιωτική ηγεσία του ΠΔΤ.

Στην Ιρλανδία, τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι τα ανδροκρατούμενα εκτελεστικά συμβούλια και οι προκαταλήψεις στις προσλήψεις εξακολουθούν να περιορίζουν τις προοπτικές ηγεσίας των γυναικών. Τα κρατικά χρηματοδοτούμενα πολιτιστικά ιδρύματα και οι δημιουργικοί φορείς χρηματοδότησης παρουσιάζουν ιδιαίτερη ανισορροπία μεταξύ των φύλων, με τους περισσότερους εκτελεστικούς ρόλους να κατέχονται από άνδρες. Οι γυναίκες εκπροσωπούνται ικανοποιητικά στα μεσαία διοικητικά στελέχη, αλλά σπάνια εξελίσσονται σε ανώτερες θέσεις λήψης αποφάσεων, γεγονός που οδηγεί σε επίμονες διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά την κατανομή της χρηματοδότησης και την ανάπτυξη πολιτικής.

Στην Ελλάδα, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού στον ΠΔΤ, ωστόσο παραμένουν σε μεγάλο βαθμό απύσες από τους ανώτατους ρόλους λήψης αποφάσεων. Η πρωτογενής έρευνα εντοπίζει τις διαρθρωτικές προκαταλήψεις πρόσληψης ως σημαντικό εμπόδιο, όπου τα ανδροκρατούμενα επαγγελματικά δίκτυα υπαγορεύουν διαδικασίες πρόσληψης και προαγωγής, ιδιαίτερα στη διαχείριση τεχνών, στους ψηφιακούς ρόλους ΠΔΤ και στη διοίκηση παραστατικών τεχνών. Οι γυναίκες σε ηγετικούς ρόλους αναφέρουν επίσης περιορισμένη εξουσία λήψης αποφάσεων και περιορισμένη πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους, γεγονός που εμποδίζει τη βιωσιμότητα της σταδιοδρομίας τους.

Στην Τουρκία, οι ευκαιρίες επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης εξακολουθούν να αποτελούν ιδιαίτερη πρόκληση για τις γυναίκες στον ΠΔΤ. Τα στοιχεία της πρωτογενούς έρευνας αποκαλύπτουν ότι μόνο 828 γυναίκες ήταν εγγεγραμμένες ως αυτοαπασχολούμενες στον ΠΔΤ το 2019, σε σύγκριση με σημαντικά υψηλότερο αριθμό ανδρών επιχειρηματιών. Οι γυναίκες αναφέρουν μεγαλύτερες δυσκολίες στην εξασφάλιση επιχειρηματικών δανείων, βιομηχανικών δικτύων και επενδυτικών ευκαιριών, γεγονός που περιορίζει την ικανότητά τους να ιδρύσουν ανεξάρτητες δημιουργικές επιχειρήσεις ή να αναλάβουν ηγετικούς ρόλους.

Στην Ουκρανία, η ανισορροπία μεταξύ των φύλων στην ηγεσία είναι ιδιαίτερα ορατή στον ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία. Ενώ το 22% του εργατικού δυναμικού σε ψηφιακούς ρόλους ΠΔΤ είναι γυναίκες, λιγότερο από το 30% κατέχει διευθυντικές θέσεις, περιορίζοντας την πρόσβασή τους σε έργα υψηλού προφίλ, προγράμματα ανάπτυξης ηγεσίας και διεθνείς συνεργασίες. Ο συνεχιζόμενος πόλεμος έχει διαταράξει περαιτέρω την πορεία σταδιοδρομίας των γυναικών, αναγκάζοντας πολλές γυναίκες επαγγελματίες του ΠΔΤ να στραφούν σε ανεξάρτητη

εργασία ή άτυπη απασχόληση, μειώνοντας τις πιθανότητές τους να εξασφαλίσουν μακροπρόθεσμους εκτελεστικούς ρόλους.

Η έκθεση του ερωτηματολογίου ενισχύει περαιτέρω αυτά τα ευρήματα, υπογραμμίζοντας ότι η πλειονότητα των γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα αντιλαμβάνονται την έλλειψη γυναικείας ηγεσίας ως ένα από τα σημαντικότερα χάσματα μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ. Πολλές ερωτηθέντες σημείωσαν ότι οι ανδροκρατούμενες πρακτικές πρόσληψης, η έλλειψη πρόσβασης σε καθοδήγηση ηγεσίας και ο αποκλεισμός από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων αποθαρρύνουν τις γυναίκες από την επιδίωξη εκτελεστικών ρόλων.

Μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ

Σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, στοιχεία από πολιτιστικά ιδρύματα, κυβερνητικές αναφορές και συνεντεύξεις με ενδιαφερόμενα μέρη επιβεβαιώνουν ότι οι γυναίκες κερδίζουν μεταξύ 15-41% λιγότερο από τους άνδρες ομόλογούς τους, ανάλογα με το συγκεκριμένο τομέα εντός ΠΔΤ και την κατηγορία εργασίας.

Στη Γαλλία, το γαλλικό Υπουργείο Πολιτισμού αναφέρει ότι οι γυναίκες αμείβονται, κατά μέσο όρο, 20% λιγότερο από τους άνδρες στον πολιτιστικό τομέα. Το μισθολογικό χάσμα είναι ιδιαίτερα σοβαρό στον τομέα των παραστάσεων, όπου οι γυναίκες επαγγελματίες λαμβάνουν 41% λιγότερα δικαιώματα συγγραφέων σε σύγκριση με τους άνδρες ομόλογούς τους. Η ανισότητα επεκτείνεται επίσης στην αρχιτεκτονική, όπου οι γυναίκες κερδίζουν 32% λιγότερο από τους άνδρες, αντανakλώντας ευρύτερες οικονομικές ανισότητες εντός του ΠΔΤ.

Στην Ιρλανδία, οι μισθολογικές ανισότητες στον ΠΔΤ διαμορφώνονται σημαντικά από τον ανεξάρτητο χαρακτήρα του τομέα. Το Εθνικό Συμβούλιο Γυναικών της Ιρλανδίας (NWCΙ) αναφέρει ότι οι γυναίκες δημιουργοί πληρώνονται σημαντικά λιγότερο από τους άνδρες, ιδιαίτερα στον κινηματογράφο, τη μουσική και τις εικαστικές τέχνες. Το μισθολογικό χάσμα επιδεινώνεται από τη συμβατική δομή απασχόλησης του ΠΔΤ, καθιστώντας δύσκολη για τις γυναίκες τη διαπραγμάτευση ανταγωνιστικών μισθών. Πολλές γυναίκες επαγγελματίες παλεύουν με την εργασιακή επισφάλεια, η οποία μειώνει περαιτέρω τις μακροπρόθεσμες δυνατότητες κέρδους τους.

Στην Ελλάδα, οι γυναίκες στον ΠΔΤ βγάζουν περίπου 15-20% λιγότερο χρήματα από τους άνδρες, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Το χάσμα αυτό αυξάνει την οικονομική ανασφάλεια για τις γυναίκες στον ΠΔΤ, ιδίως δεδομένου ότι ο τομέας κυριαρχείται από ανεξάρτητη εργασία και εργασία βάσει έργων. Οι μισθολογικές ανισότητες περιορίζουν την ικανότητα των γυναικών να εξασφαλίζουν ηγετικές θέσεις και μακροπρόθεσμη οικονομική σταθερότητα, ενισχύοντας την οικονομική εξάρτηση από βραχυπρόθεσμες συμβάσεις.

Στην Τουρκία, οι γυναίκες στον ΠΔΤ βγάζουν σημαντικά χαμηλότερους μισθούς από τους άνδρες, ιδιαίτερα σε δημιουργικούς κλάδους όπως οι εκδόσεις, ο κινηματογράφος και οι τέχνες του θεάματος. Τα ευρήματα της πρωτογενούς έρευνας δείχνουν ότι οι προσδοκίες λόγω φύλου και οι περιορισμένες ευκαιρίες διαπραγμάτευσης συμβάλλουν στη μείωση των αποδοχών των γυναικών. Πολλές γυναίκες δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε υψηλά αμειβόμενους

ρόλους, καθώς οι ανδροκρατούμενες διαδικασίες πρόσληψης ευνοούν τους άνδρες για ανώτερες δημιουργικές και διευθυντικές θέσεις.

Στην Ουκρανία, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων είναι ιδιαίτερα εμφανές στους τομείς του ψηφιακού ΠΔΤ, όπως η ανάπτυξη βιντεοπαιχνιδιών, η δημιουργική τεχνολογία και οι ψηφιακές τέχνες. Οι γυναίκες συχνά υποβιβάζονται σε χαμηλόμισθους διοικητικούς ρόλους και ρόλους μάρκετινγκ, ενώ οι άνδρες καταλαμβάνουν υψηλόμισθες τεχνικές θέσεις, όπως διευθυντές και παραγωγοί. Ο συνεχιζόμενος πόλεμος έχει επιδεινώσει την οικονομική αστάθεια για τις γυναίκες στον ΠΔΤ, με πολλές γυναίκες επαγγελματίες να στρέφονται σε ανεξάρτητη εργασία με λιγότερη οικονομική προστασία.

Το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ οφείλεται σε πολλαπλούς διαρθρωτικούς και οικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι περιορίζουν συλλογικά τις οικονομικές ευκαιρίες και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας των γυναικών. Ένας από τους βασικούς παράγοντες είναι η επικράτηση των συμβάσεων ελεύθερων επαγγελματιών και των βραχυπρόθεσμων συμβάσεων, οι οποίες κυριαρχούν στις δομές απασχόλησης του ΠΔΤ. Η εξάρτηση από τη συμβατική εργασία μειώνει τη μισθολογική διαφάνεια, καθιστώντας δύσκολη για τις γυναίκες τη διαπραγμάτευση μισθών ή την εξασφάλιση σταθερών, μακροπρόθεσμων οικονομικών συμφωνιών. Πολλές γυναίκες επαγγελματίες αναφέρουν ότι οι ασαφείς μισθολογικές δομές και η έλλειψη επίσημης προστασίας της απασχόλησης τις καθιστούν ευάλωτες σε χαμηλότερους μισθούς και σε ασυνεπείς ροές εισοδήματος.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η υποεκπροσώπηση των γυναικών σε υψηλά αμειβόμενους ηγετικούς ρόλους. Σε όλους τους υπο-τομείς του ΠΔΤ, οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να κατέχουν διευθυντικές θέσεις, γεγονός που περιορίζει την πρόσβασή τους σε υψηλότερους μισθούς και ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης. Δεδομένου ότι οι διευθυντικές και ηγετικές θέσεις συχνά συνοδεύονται από μεγαλύτερα οικονομικά κίνητρα, μπόνους και πρόσβαση σε δίκτυα λήψης αποφάσεων, η απουσία γυναικών σε αυτούς τους ρόλους συμβάλλει άμεσα στη διεύρυνση του μισθολογικού χάσματος. Οι γυναίκες που καταφέρνουν να εισέλθουν στην ηγεσία αντιμετωπίζουν συχνά πρόσθετα εμπόδια, συμπεριλαμβανομένης της προκατάληψης λόγω φύλου στις διαδικασίες προαγωγής και της άνισης κατανομής των οικονομικών πόρων εντός των δημιουργικών βιομηχανιών.

Οι προκαταλήψεις λόγω φύλου στις πρακτικές χρηματοδότησης και πρόσληψης επιδεινώνουν περαιτέρω τις μισθολογικές ανισότητες. Οι άνδρες επαγγελματίες είναι πιο πιθανό να λάβουν προμήθειες υψηλού προφίλ, χορηγίες και χρηματοδότηση παραγωγής, γεγονός που με τη σειρά του αυξάνει τα κέρδη τους με την πάροδο του χρόνου. Οι γυναίκες, από την άλλη πλευρά, συχνά αγωνίζονται να εξασφαλίσουν το ίδιο επίπεδο οικονομικής στήριξης οδηγώντας σε συστηματικό μειονέκτημα όσον αφορά τη χρηματοδότηση και την αναγνώριση έργων. Ο αποκλεισμός των γυναικών από σημαντικές ευκαιρίες χρηματοδότησης δεν επηρεάζει μόνο τις άμεσες αποδοχές τους, αλλά περιορίζει επίσης τη μακροπρόθεσμη οικονομική τους σταθερότητα εντός του ΠΔΤ.

Επιπλέον, η άνιση κατανομή των οικονομικών ανταμοιβών από τα μοντέλα δημιουργικής ιδιοκτησίας συμβάλλει στις οικονομικές ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών στον ΠΔΤ. Οι άνδρες καλλιτέχνες, σκηνοθέτες, συγγραφείς και ερμηνευτές τείνουν να λαμβάνουν υψηλότερη αποζημίωση από δικαιώματα εκμετάλλευσης, συμφωνίες αδειοδότησης και δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ενώ οι γυναίκες αντιμετωπίζουν περισσότερα εμπόδια στην εξασφάλιση δίκαιων συμβάσεων. Αυτή η ανισορροπία είναι ιδιαίτερα εμφανής σε κλάδους όπως οι εκδόσεις, η μουσική και ο κινηματογράφος, όπου οι άνδρες δημιουργοί συχνά κυριαρχούν σε αγορές υψηλού εισοδήματος, αφήνοντας τις γυναίκες με λιγότερα κέρδη και λιγότερο οικονομικό έλεγχο της εργασίας τους.

Οικονομικός αντίκτυπος της μισθολογικής ανισότητας στις γυναίκες στον ΠΔΤ

Ο μακροπρόθεσμος οικονομικός αντίκτυπος της μισθολογικής ανισότητας στον ΠΔΤ είναι σημαντικός, επηρεάζοντας την οικονομική ανεξαρτησία και τη βιωσιμότητα της σταδιοδρομίας των γυναικών. Μία από τις πιο πιεστικές συνέπειες είναι οι χαμηλότερες αποδοχές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, γεγονός που μειώνει την οικονομική ασφάλεια και περιορίζει την ικανότητα των γυναικών να επενδύσουν στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους. Οι γυναίκες στον ΠΔΤ συχνά αναφέρουν ότι οι χαμηλότερες αποδοχές κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους τις αναγκάζουν να αναλάβουν πρόσθετες θέσεις εργασίας ή να αποδεχθούν ασταθείς εργασιακές ρυθμίσεις, επιδεινώνοντας περαιτέρω την οικονομική αστάθεια.

Η οικονομική ανασφάλεια είναι μια άλλη σημαντική συνέπεια των μισθολογικών ανισοτήτων στον ΠΔΤ, ιδίως λόγω της υψηλής επικράτησης της δωρεάν εργασίας. Οι γυναίκες συχνά αναγκάζονται να βασίζονται σε βραχυπρόθεσμες συμβάσεις, απασχόληση βάσει έργων και μικροδουλειές, καθιστώντας δύσκολο τον προγραμματισμό για μακροπρόθεσμη οικονομική σταθερότητα. Σε αντίθεση με τις έμμισθες θέσεις, οι ρόλοι ελεύθερων επαγγελματιών δεν προσφέρουν πάντα οφέλη όπως ασφάλιση υγείας, άδεια μετ' αποδοχών ή συνταξιοδοτικές εισφορές, αφήνοντας τις γυναίκες στον ΠΔΤ πιο ευάλωτες οικονομικά με την πάροδο του χρόνου.

Επιπλέον, η περιορισμένη πρόσβαση σε συνταξιοδοτικές παροχές και οικονομική ασφάλεια κατά τα επόμενα έτη εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση για τις γυναίκες στον ΠΔΤ. Επειδή πολλές γυναίκες δημιουργοί δεν λαμβάνουν συνταξιοδοτικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εργοδότες, είναι λιγότερο πιθανό να συσσωρεύσουν μακροπρόθεσμες αποταμιεύσεις για συνταξιοδότηση. Η απουσία σταθερού εισοδήματος και οικονομικής προστασίας σημαίνει ότι πολλές γυναίκες στον ΠΔΤ πρέπει να συνεχίσουν να εργάζονται στα τελευταία τους χρόνια, υπογραμμίζοντας περαιτέρω τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των μισθολογικών ανισοτήτων με βάση το φύλο.

Ανισότητες στη δημόσια χρηματοδότηση του ΠΔΤ

Η δημόσια χρηματοδότηση διαδραματίζει καίριο ρόλο στη στήριξη των δημιουργικών επαγγελματιών, ωστόσο τα έργα που διοικούνται από γυναίκες στον ΠΔΤ εξακολουθούν να λαμβάνουν δυσανάλογα χαμηλότερη οικονομική στήριξη σε σύγκριση με τους άνδρες ομόλογούς τους. Έρευνες από πολλές χώρες επιβεβαιώνουν ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προκαταλήψεις

λόγω φύλου στην κατανομή της χρηματοδότησης, περιορίζοντας την ικανότητα των γυναικών να αναπτύσσουν, να διατηρούν και να κλιμακώνουν τις δημιουργικές τους πρωτοβουλίες.

Στη Γαλλία, οι ανισορροπίες μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση παραμένουν ιδιαίτερα ορατές στους τομείς των τεχνών του θεάματος και της λογοτεχνίας. Σύμφωνα με εκθέσεις του γαλλικού Υπουργείου Πολιτισμού, οι γυναίκες λαμβάνουν 50% λιγότερη οικονομική ενίσχυση στο θέατρο και 30% λιγότερη χρηματοδότηση στην λογοτεχνία. Παρά το γεγονός ότι αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα, οι γυναίκες καλλιτέχνες και επιχειρηματίες δυσκολεύονται να έχουν πρόσβαση σε επιχορηγήσεις μεγάλης κλίμακας, ενισχύοντας τα οικονομικά εμπόδια που περιορίζουν την ανάπτυξη και την προβολή τους εντός του ΠΔΤ. Το διαρθρωτικό χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά την κατανομή των επιχορηγήσεων και τη θεσμική στήριξη υπογραμμίζει την ανάγκη για πολιτικές χρηματοδότησης χωρίς αποκλεισμούς που προωθούν ενεργά έργα υπό την ηγεσία γυναικών.

Στην Ιρλανδία, εμφανίζεται ένα παρόμοιο μοτίβο, όπου ιστορικά, οι άνδρες κυριαρχούσαν στη διανομή των δημόσιων τεχνών και της χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης. Ενώ οι πρόσφατες πολιτικές της Screen Ireland και άλλων πολιτιστικών φορέων χρηματοδότησης προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν τις ανισορροπίες μεταξύ των φύλων, οι γυναίκες δημιουργοί εξακολουθούν να αγωνίζονται να εξασφαλίσουν ίση οικονομική υποστήριξη στον κινηματογράφο, το θέατρο και τις εικαστικές τέχνες. Η πρωτογενής έρευνα δείχνει ότι πολλές πρωτοβουλίες ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών εξακολουθούν να υποχρηματοδοτούνται, παρά τα στοιχεία για τη σημαντική συμβολή τους στην πολιτιστική καινοτομία και εκπροσώπηση. Τα επίμονα κενά στην προσβασιμότητα των επιχορηγήσεων και στα κριτήρια αξιολόγησης εξακολουθούν να θέτουν σε μειονεκτική θέση τις γυναίκες, καθιστώντας δυσκολότερο για τις γυναίκες δημιουργούς να δημιουργήσουν μακροπρόθεσμες, οικονομικά σταθερές σταδιοδρομίες.

Στην Ελλάδα, οι δημόσιες δομές χρηματοδότησης των τεχνών αποκαλύπτουν επίσης βαθιά ριζωμένες ανισότητες μεταξύ των φύλων, ιδίως στον κινηματογραφικό και οπτικοακουστικό τομέα. Σύμφωνα με στοιχεία του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» Ελλάδας, μόνο το 25% των κινηματογραφικών επιχορηγήσεων που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο πηγαίνουν σε έργα υπό την ηγεσία γυναικών, υπογραμμίζοντας μια σημαντική ανισορροπία στην κατανομή των πολιτιστικών πόρων. Συνεντεύξεις από την πρωτογενή ερευνητική έκθεση ενισχύουν αυτό το εύρημα, με πολλές γυναίκες στον ΠΔΤ να εκφράζουν απογοήτευση για τον αποκλεισμό από βασικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης. Η περιορισμένη εκπροσώπηση των γυναικών σε ρόλους χάραξης πολιτιστικής πολιτικής επιδεινώνει περαιτέρω αυτό το ζήτημα, καθώς οι αποφάσεις χρηματοδότησης συχνά δεν λαμβάνουν υπόψη την ισότητα των φύλων ως κρίσιμο παράγοντα για τη διανομή των επιχορηγήσεων.

Στην Τουρκία, η πρόσβαση των γυναικών στον ΠΔΤ σε δημόσια χρηματοδότηση παραμένει μία από τις πιο δύσκολες πτυχές της ανισότητας των φύλων στον τομέα. Οι εκθέσεις δείχνουν ότι πολλά έργα ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν δημόσιες επιχορηγήσεις λόγω γραφειοκρατικών και θεσμικών προκαταλήψεων που ευνοούν τις ανδροκρατούμενες δημιουργικές επιχειρήσεις. Οι συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη δείχνουν ότι πολλές γυναίκες που εργάζονται στον ΠΔΤ δυσκολεύονται να καθοδηγηθούν στην

περίπλοκη διαδικασία υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης, η οποία στερείται σαφών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την ισότητα των φύλων στην κατανομή των επιχορηγήσεων. Ως αποτέλεσμα, οι γυναίκες δημιουργοί συχνά καταφεύγουν σε αυτοχρηματοδοτούμενα ή μικρότερης κλίμακας έργα, περιορίζοντας τις δυνατότητες ανάπτυξής τους και την οικονομική βιωσιμότητά τους.

Στην Ουκρανία, ο πόλεμος και η οικονομική αστάθεια έχουν βαθύνει περαιτέρω τις ανισότητες χρηματοδότησης για έργα ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών. Ενώ πολλές γυναίκες έχουν δραστηριοποιηθεί στη χρήση του ΠΔΤ για τη στήριξη της κοινωνικής συνοχής, της αποκατάστασης τραυμάτων και της ισότητας των φύλων, οι πρωτοβουλίες τους συχνά λαμβάνουν χαμηλότερη οικονομική στήριξη σε σύγκριση με τις επιχειρήσεις ΠΔΤ υπό την ηγεσία ανδρών και με εμπορικό προσανατολισμό. Παρά την αυξανόμενη αναγνώριση του ρόλου του ΠΔΤ στη μεταπολεμική πολιτιστική ανθεκτικότητα, τα έργα υπό την ηγεσία γυναικών εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν συστημικά εμπόδια στην εξασφάλιση τόσο εθνικών όσο και διεθνών επιχορηγήσεων. Πολλές γυναίκες αναφέρουν δυσκολίες στη λήψη οικονομικής βοήθειας για την ανοικοδόμηση πολιτιστικών ιδρυμάτων, τη διατήρηση δημιουργικών επιχειρήσεων και την πρόσβαση σε νέες ευκαιρίες στην αγορά, περιορίζοντας περαιτέρω την οικονομική τους σταθερότητα.

Σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, η υποεκπροσώπηση των γυναικών σε ρόλους λήψης αποφάσεων στους φορείς χρηματοδότησης του πολιτισμού ενισχύει περαιτέρω τις προκαταλήψεις στη διανομή των επιχορηγήσεων. Η απουσία ευαίσθητων ως προς το φύλο κριτηρίων αξιολόγησης σε πολλά χρηματοδοτικά προγράμματα σημαίνει ότι οι πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία των γυναικών συχνά παραβλέπονται ή κατηγοριοποιούνται ως εξειδικευμένα έργα, αντί για τις κύριες πολιτιστικές συνεισφορές. Αυτό οδηγεί σε έναν κύκλο όπου οι γυναίκες δημιουργοί λαμβάνουν λιγότερη οικονομική στήριξη, με αποτέλεσμα λιγότερες παραγωγές μεγάλης κλίμακας, μειωμένη πολιτιστική προβολή και περιορισμένες ευκαιρίες επιρροής σε ολόκληρο τον τομέα.

Πληροφορίες για συγκεκριμένους τομείς

Οι γυναίκες στον ΠΔΤ αντιμετωπίζουν επίμονες ανισότητες μεταξύ των φύλων σε πολλούς υποτομείς, συμπεριλαμβανομένων του κινηματογράφου, της μουσικής, των εικαστικών τεχνών, των ψηφιακών μέσων και της δημιουργικής επιχειρηματικότητας. Τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαιώνουν ότι οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε ηγετικούς ρόλους, αντιμετωπίζουν μισθολογικές διαφορές και αντιμετωπίζουν περιορισμένη πρόσβαση σε πόρους και αναγνώριση σε αυτούς τους κλάδους.

Η **κινηματογραφική βιομηχανία** παραμένει ένας από τους υποτομείς με τις μεγαλύτερες ανισότητες μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ, με τις γυναίκες να υποεκπροσωπούνται σε βασικούς δημιουργικούς και τεχνικούς ρόλους. Σύμφωνα με αναφορά του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Οπτικοακουστικού Τομέα για το 2023, μόνο το 26% των σκηνοθετών ταινιών μεγάλου μήκους στην Ευρώπη μεταξύ 2018 και 2022 ήταν γυναίκες. Οι ανισότητες είναι ακόμη μεγαλύτερες στον κινηματογράφο και τη μουσική σύνθεση, όπου οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν μόλις το 11% και το 10% των επαγγελματιών, αντίστοιχα. Ενώ έχει σημειωθεί πρόοδος στην παραγωγή (35%

γυναίκες) και στη συγγραφή σεναρίου (29% γυναίκες), τα συστημικά εμπόδια εξακολουθούν να περιορίζουν την πρόοδο των γυναικών στην παραγωγή ταινιών και στους εκτελεστικούς ρόλους. Οι γυναίκες τείνουν να εργάζονται συχνότερα σε ομάδες και να κατέχουν υποστηρικτικούς παρά ηγετικούς ρόλους, ενισχύοντας τις διαρθρωτικές προκαταλήψεις στον κλάδο.

Η **μουσική** βιομηχανία παρουσιάζει επίσης σοβαρές ανισότητες μεταξύ των φύλων, ιδιαίτερα στη σύνθεση, την παραγωγή και τις ηγετικές θέσεις. Σύμφωνα με το Be the Change: Gender Equality in Music Report (2023), οι γυναίκες αποτελούν λιγότερο από το 20% των εγγεγραμμένων συνθετών και τραγουδοποιών στην Ευρώπη. Το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων παραμένει σημαντικό, με τις γυναίκες μουσικούς να κερδίζουν περίπου 30% λιγότερο από τους άνδρες ομολόγους τους. Μία από τις πιο εντυπωσιακές ανισότητες στον τομέα είναι στη μουσική παραγωγή, όπου οι γυναίκες αποτελούν μόλις το 2,6% όλων των παραγωγών. Επιπλέον, το 34% των γυναικών και το 43% των μη δυαδικών ατόμων που εργάζονται στη μουσική βιομηχανία αναφέρουν ότι βιώνουν παρενόχληση στο χώρο εργασίας, περιορίζοντας περαιτέρω την πρόσβαση των γυναικών στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας, την κατάρτιση και τους ηγετικούς ρόλους. Παρά τα εμπόδια αυτά, πρωτοβουλίες για την ισότητα των φύλων, όπως το Keychange, που έχει υπογραφεί από περισσότερα από 650 μουσικά φεστιβάλ και οργανισμούς παγκοσμίως, εργάζονται ενεργά για την αύξηση της γυναικείας εκπροσώπησης. Έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος, με τις γυναίκες και τα μη δυαδικά άτομα να κατέχουν πλέον το 52% των θέσεων στα διοικητικά συμβούλια σε 11 εμπορικούς φορείς της μουσικής βιομηχανίας του Ηνωμένου Βασιλείου, από 32% το 2020.

Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στις **εικαστικές τέχνες** είναι ιδιαίτερα ορατές στην εκπροσώπηση γυναικών καλλιτεχνών σε γκαλερί και εκθέσεις. Στοιχεία από το Εθνικό Μουσείο Γυναικών στις Τέχνες (2019) δείχνουν ότι τα έργα τέχνης γυναικών καλλιτεχνών αποτελούν μόνο το 3-5% των μεγάλων μόνιμων συλλογών σε όλη την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Επιπλέον, οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να εκπροσωπούνται από γκαλερί, με μόνο το 13,7% των εν ζωή καλλιτεχνών στις γκαλερί της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής να είναι γυναίκες. Αυτή η υποεκπροσώπηση επηρεάζει άμεσα την ορατότητα των γυναικών, την αγοραία αξία και την πρόσβαση σε ευκαιρίες χρηματοδότησης. Οι περιορισμένες ευκαιρίες έκθεσης για γυναίκες καλλιτέχνες σημαίνουν ότι τα έργα τους υποτιμώνται στην παγκόσμια αγορά τέχνης, ενισχύοντας τις οικονομικές ανισότητες.

Ο τομέας **των ψηφιακών μέσων και της δημιουργικής τεχνολογίας** εξακολουθεί να παρουσιάζει υψηλό βαθμό ανισορροπίας μεταξύ των φύλων, με τις γυναίκες να υποεκπροσωπούνται σημαντικά σε ηγετικούς και τεχνικούς ρόλους. Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις γυναίκες στην ψηφιακή εποχή, οι γυναίκες αποτελούν μόνο το 17% του ΠΔΤ στην Ευρώπη, με ακόμη λιγότερες γυναίκες σε ανώτερες διευθυντικές θέσεις. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται ιδιαίτερα στην ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, στα παιχνίδια, στην ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και στην παραγωγή ψηφιακών μέσων. Τα διαρθρωτικά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένης της προκατάληψης λόγω φύλου στην αλγοριθμική διανομή περιεχομένου, της έλλειψης καθοδήγησης και του αποκλεισμού από προγράμματα χρηματοδότησης που βασίζονται στην τεχνολογία, περιορίζουν περαιτέρω τη συμμετοχή τους. Μελέτες δείχνουν ότι οι εταιρείες ψηφιακών μέσων που διοικούνται από γυναίκες λαμβάνουν

σημαντικά λιγότερα επιχειρηματικά κεφάλαια από ό,τι οι επιχειρήσεις που διοικούνται από άνδρες, ενισχύοντας τις οικονομικές ανισότητες στον ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία.

Οι δημιουργικές επιχειρήσεις **που διοικούνται από γυναίκες** αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα οικονομικά εμπόδια, λιγότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης και προκλήσεις στην κλιμάκωση των επιχειρήσεών τους. Σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι γυναίκες επιχειρηματίες στον ΠΔΤ λαμβάνουν λιγότερα επιχειρηματικά κεφάλαια, λιγότερες ευκαιρίες επιχειρηματικής ανάπτυξης και λιγότερη προβολή σε εκδηλώσεις υψηλού προφίλ του κλάδου.

Στη Γαλλία, μόνο το 28% των κινηματογραφικών έργων που χρηματοδοτήθηκαν από δημόσιους πόρους το 2021 σκηνοθετήθηκαν από γυναίκες, υπογραμμίζοντας τις προκαταλήψεις χρηματοδότησης εις βάρος των γυναικείων παραγωγών. Στην Ιρλανδία, έργα υπό την ηγεσία γυναικών στο θέατρο, τις εικαστικές τέχνες και τα μέσα ενημέρωσης αγωνίζονται να λάβουν επιχορηγήσεις και χορηγίες παρά τις πρόσφατες πρωτοβουλίες πολιτικής για τη βελτίωση της ένταξης των φύλων στη χρηματοδότηση. Στην Ελλάδα, οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στη χρηματοδότηση της πολιτιστικής επιχειρηματικότητας περιορίζουν την πρόσβαση των γυναικών στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και στις ευκαιρίες δικτύωσης, αναγκάζοντας πολλές να βασίζονται σε αυτοχρηματοδότηση ή επενδύσεις μικρής κλίμακας.

Οι γυναίκες επιχειρηματίες στον ΠΔΤ αντιμετωπίζουν επίσης συστημικές προκλήσεις όσον αφορά την διαφήμιση της εργασίας τους, καθώς οι δημιουργικές επιχειρήσεις που διοικούνται από άνδρες τείνουν να λαμβάνουν υψηλότερες επενδύσεις σε χορηγίες και διαφημίσεις.

1.1.2 Τεχνολογικές τάσεις στον ΠΔΤ

Ο ΠΔΤ βιώνει έναν ταχύ μετασχηματισμό που καθοδηγείται από αναδυόμενες ψηφιακές τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη (TN), η εικονική πραγματικότητα (VR), η επαυξημένη πραγματικότητα (AR), το blockchain και οι πλατφόρμες ψηφιακών μέσων. Ενώ οι εξελίξεις αυτές προσφέρουν νέες ευκαιρίες για τις γυναίκες, ενισχύουν επίσης τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων, περιορίζοντας την πρόσβαση των γυναικών σε ρόλους που βασίζονται στην τεχνολογία, στη χρηματοδότηση και στην ψηφιακή αναβάθμιση.

TN στον ΠΔΤ: Αυτοματοποίηση της δημιουργικότητας και ενίσχυση των προκαταλήψεων

Η τεχνητή νοημοσύνη (TN) φέρνει επανάσταση στον ΠΔΤ αυτοματοποιώντας δημιουργικές διαδικασίες, αναλύσεις κοινού και διανομή περιεχομένου. Τα εργαλεία που υποστηρίζονται από TN επιτρέπουν στους καλλιτέχνες να δημιουργούν μουσική, τέχνη και ψηφιακό περιεχόμενο, επεκτείνοντας τις δημιουργικές δυνατότητες. Πλατφόρμες όπως το RunwayML επιτρέπουν τη δημιουργία ψηφιακών έργων τέχνης με τη βοήθεια TN, ενώ η Amper Music χρησιμοποιεί TN για τη σύνθεση πρωτότυπων μουσικών κομματιών.

Ωστόσο, η TN εισάγει επίσης προκαταλήψεις με βάση το φύλο που θέτουν τις γυναίκες σε μειονεκτική θέση στον ΠΔΤ. Η έρευνα του Ινστιτούτου Alan Turing δείχνει ότι οι αλγόριθμοι συστάσεων που βασίζονται στην TN σε πλατφόρμες ροής μουσικής και βίντεο ευνοούν τους άνδρες δημιουργούς, με αποτέλεσμα να υπάρχει λιγότερη προβολή για τις γυναίκες καλλιτέχνες

και δημιουργούς. Αυτές οι προκαταλήψεις επεκτείνονται στις διαδικασίες πρόσληψης, όπου τα εργαλεία πρόσληψης που βασίζονται στην ΤΝ συχνά ενισχύουν ιστορικά δεδομένα που θέτουν σε μειονεκτική θέση τις γυναίκες σε ρόλους δημιουργικής τεχνολογίας. Επιπλέον, οι γυναίκες σε σταδιοδρομίες ΠΔΤ που σχετίζονται με την ΤΝ αντιμετωπίζουν σημαντική υποεκπροσώπηση και μισθολογικές ανισότητες. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, οι γυναίκες κατέχουν λιγότερο από το 25% των ρόλων που σχετίζονται με την τεχνολογία παγκοσμίως, με ακόμη λιγότερες να απασχολούνται σε δημιουργικές βιομηχανίες που βασίζονται στην ΤΝ. Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) αναφέρει ότι οι γυναίκες στον τομέα της ΤΝ και του ψηφιακού ΠΔΤ κερδίζουν κατά μέσο όρο 14,1 % λιγότερο από τους άνδρες, γεγονός που δυσχεραίνει την επίτευξη χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε αυτούς τους τομείς.

VR/AR: Επεκτείνοντας την δημιουργική έκφραση και τα εμπόδια λόγω φύλου

Η εικονική πραγματικότητα (VR) και η επαυξημένη πραγματικότητα (AR) μεταμορφώνουν τον ΠΔΤ προσφέροντας καθηλωτική αφήγηση και διαδραστικές εμπειρίες. Μουσεία, γκαλερί και θέατρα υιοθετούν όλο και περισσότερο την τεχνολογία VR για τη δημιουργία εικονικών εκθέσεων, καθιστώντας τις πολιτιστικές εμπειρίες πιο προσβάσιμες. Εν τω μεταξύ, η AR φέρνει επανάσταση σε τομείς όπως η μόδα και τα παιχνίδια, παρέχοντας στους χρήστες διαδραστικές ψηφιακές επιστρώσεις. Παρά τις καινοτομίες αυτές, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σοβαρά στην ανάπτυξη VR / AR . Η συμμετοχή των γυναικών στον σχεδιασμό VR και AR είναι σημαντικά χαμηλότερη από ό, τι σε άλλους ψηφιακούς τομείς, περιορίζοντας την ικανότητά τους να διαμορφώσουν το μέλλον του καθηλωτικού περιεχομένου. Προκαταλήψεις λόγω φύλου υπάρχουν επίσης στη χρηματοδότηση VR / AR, με τους επενδυτές να είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν νεοσύστατες επιχειρήσεις εικονικής πραγματικότητας και εταιρείες τυχερών παιχνιδιών υπό την ηγεσία ανδρών. Αυτό το χρηματοδοτικό κενό έχει ως αποτέλεσμα λιγότερες γυναίκες να είναι σε θέση να δημιουργήσουν επιτυχημένες σταδιοδρομίες στον ΠΔΤ που εστιάζουν στην AR.

Blockchain και NFTs: Οικονομικές ευκαιρίες και αποκλεισμός λόγω φύλου

Η τεχνολογία blockchain και τα Non-Fungible Tokens (NFTs) έχουν διαταράξει τον ΠΔΤ αποκεντρώνοντας την ιδιοκτησία και παρέχοντας νέες οικονομικές ευκαιρίες στους καλλιτέχνες. Οι γυναίκες δημιουργοί έχουν πλέον τη δυνατότητα να πωλούν το ψηφιακό τους έργο απευθείας σε αγοραστές μέσω πλατφορμών όπως το OpenSea και το Rarible, παρακάμπτοντας τους παραδοσιακούς φύλακες, όπως γκαλερί και εκδότες. Τα έξυπνα συμβόλαια διασφαλίζουν ότι οι καλλιτέχνες λαμβάνουν δικαιώματα από συναλλαγές μεταπώλησης, ενδυναμώνοντάς τους με μακροπρόθεσμες ροές εσόδων. Ωστόσο, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στον ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία blockchain. Μελέτες αποκαλύπτουν ότι λιγότερο από το 16% των συμμετεχόντων στο blockchain είναι γυναίκες, περιορίζοντας την ικανότητά τους να αξιοποιήσουν τα αναδυόμενα οικονομικά μοντέλα. Επιπλέον, η υψηλή μεταβλητότητα της αγοράς NFT και η κυριαρχία των ανδρών επενδυτών καθιστούν δύσκολο για τις γυναίκες καλλιτέχνες να εξασφαλίσουν οικονομική σταθερότητα στον χώρο της ψηφιακής τέχνης.

Ψηφιακά μέσα: Εκδημοκρατισμός της πρόσβασης και ενίσχυση του χάσματος μεταξύ των φύλων

Η άνοδος των ψηφιακών πλατφόρμων όπως το YouTube, το Spotify και το Instagram έχει εκδημοκρατίσει την πρόσβαση στις παγκόσμιες αγορές, επιτρέποντας στις γυναίκες να διανέμουν δημιουργικά έργα ανεξάρτητα. Τα ψηφιακά εργαλεία επιτρέπουν στις γυναίκες καλλιτέχνιδες, μουσικούς και κινηματογραφίστριες να αλληλεπιδρούν άμεσα με το κοινό, μειώνοντας την εξάρτηση από τους παραδοσιακούς φύλακες της βιομηχανίας. Ωστόσο, παρά την αυξημένη προσβασιμότητα, εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες μεταξύ των φύλων στις βιομηχανίες ψηφιακών μέσων. Οι γυναίκες λαμβάνουν λιγότερη οικονομική αποζημίωση από τις ψηφιακές πλατφόρμες διανομής λόγω αλγοριθμικών προκαταλήψεων που δίνουν προτεραιότητα στο ανδρικό περιεχόμενο. Επιπλέον, οι γυναίκες επιχειρηματίες της ψηφιακής τεχνολογίας αγωνίζονται να εξασφαλίσουν επενδύσεις για επιχειρήσεις ψηφιακών μέσων, περιορίζοντας την ικανότητά τους να κλιμακώσουν τις δημιουργικές επιχειρήσεις.

1.1.3 Ανισότητες μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ και η ανάγκη για συστημική αλλαγή

Ο ΠΔΤ παραμένει ένας χώρος ευκαιριών και ανισότητας για τις γυναίκες, με επίμονα χάσματα μεταξύ των φύλων όσον αφορά την ηγεσία, τη χρηματοδότηση, τους μισθούς και την ψηφιακή πρόσβαση. Παρά τις προσπάθειες για τη βελτίωση της συμπερίληψης, τα συστημικά εμπόδια εξακολουθούν να περιορίζουν τη συμμετοχή των γυναικών σε ρόλους λήψης αποφάσεων και την οικονομική ανεξαρτησία.

Και στις πέντε συμμετέχουσες χώρες, η έρευνα εντόπισε αρκετούς βασικούς τομείς όπου εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες μεταξύ των φύλων. Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στην ηγεσία του ΠΔΤ, αντιμετωπίζοντας προκαταλήψεις πρόσληψης, αποκλεισμό από τα όργανα λήψης αποφάσεων και περιορισμένες διαδρομές εξέλιξης της σταδιοδρομίας. Οι μισθολογικές διαφορές είναι εμφανείς σε πολλούς υποτομείς του ΠΔΤ, με τις γυναίκες να κερδίζουν μεταξύ 15-41% λιγότερο από τους άνδρες, ανάλογα με τον ρόλο και τη χώρα τους. Στις δημόσιες και ιδιωτικές δομές χρηματοδότησης, τα δημιουργικά έργα υπό την ηγεσία γυναικών λαμβάνουν σημαντικά μικρότερη χρηματοδοτική στήριξη, ενισχύοντας τις οικονομικές ανισότητες στον ΠΔΤ.

Η τεχνολογία παρουσιάζει τόσο ευκαιρίες όσο και προκλήσεις για την ισότητα των φύλων στο ΠΔΤ. Ενώ οι πλατφόρμες τεχνητής νοημοσύνης, blockchain και ψηφιακών μέσων επιτρέπουν στις γυναίκες να εργάζονται ανεξάρτητα και να προσεγγίζουν τις παγκόσμιες αγορές, ενισχύουν επίσης τις υπάρχουσες ανισότητες μέσω αλγοριθμικών προκαταλήψεων, υποεκπροσώπησης σε ρόλους ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία και οικονομικού αποκλεισμού από βιομηχανίες που βασίζονται σε blockchain. Χωρίς στοχευμένες πολιτικές και παρεμβάσεις, οι γυναίκες κινδυνεύουν να περιθωριοποιηθούν περαιτέρω στους αναδυόμενους ψηφιακούς υποτομείς.

Τα ευρήματα αυτά καταδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη για συστημική αλλαγή στη διακυβέρνηση του ΠΔΤ, τους μηχανισμούς χρηματοδότησης και τις στρατηγικές ψηφιακής ένταξης.

1.2 Περίληψη πρωτογενούς έρευνας (έρευνες και συνεντεύξεις)

Η κύρια ερευνητική έκθεση του ΠΕ2 παρέχει πληροφορίες από πρώτο χέρι σχετικά με τις εμπειρίες των γυναικών στον ΠΔΤ, που συγκεντρώθηκαν μέσω 100 απαντήσεων στην έρευνα και 30 σε βάθος συνεντεύξεων με επαγγελματίες ΠΔΤ σε όλη την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, την Ουκρανία και την Τουρκία. Αυτά τα ευρήματα συμπληρώνουν τη δευτερογενή έρευνα επισημαίνοντας τις προσωπικές εμπειρίες, προκλήσεις και ευκαιρίες που εντοπίζονται άμεσα από γυναίκες επαγγελματίες στον ΠΔΤ.

1.2.1 Πληροφορίες έρευνας: Γυναίκες στον ΠΔΤ

Οι απαντήσεις στην έρευνα αποκαλύπτουν τόσο τις ευκαιρίες όσο και τα επίμονα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στον ΠΔΤ, ιδίως σε τομείς όπως η απασχόληση, οι ψηφιακές δεξιότητες, η ηγεσία και η οικονομική πρόσβαση.

Τρέχοντες ρόλοι στον ΠΔΤ

Οι γυναίκες αναλαμβάνουν ποικίλους δημιουργικούς και εκπαιδευτικούς ρόλους, με την πλειοψηφία να εργάζεται ως καλλιτέχνιδες (40%), εκπαιδευτικοί (35%) και άλλες δημιουργικοί επαγγελματίες (25%). Αυτή η ποικιλομορφία των ρόλων τονίζει τον πολύπλευρο χαρακτήρα της συμβολής των γυναικών, αλλά υπογραμμίζει επίσης τα εμπόδια στη σταθερότητα της σταδιοδρομίας και την οικονομική βιωσιμότητα.

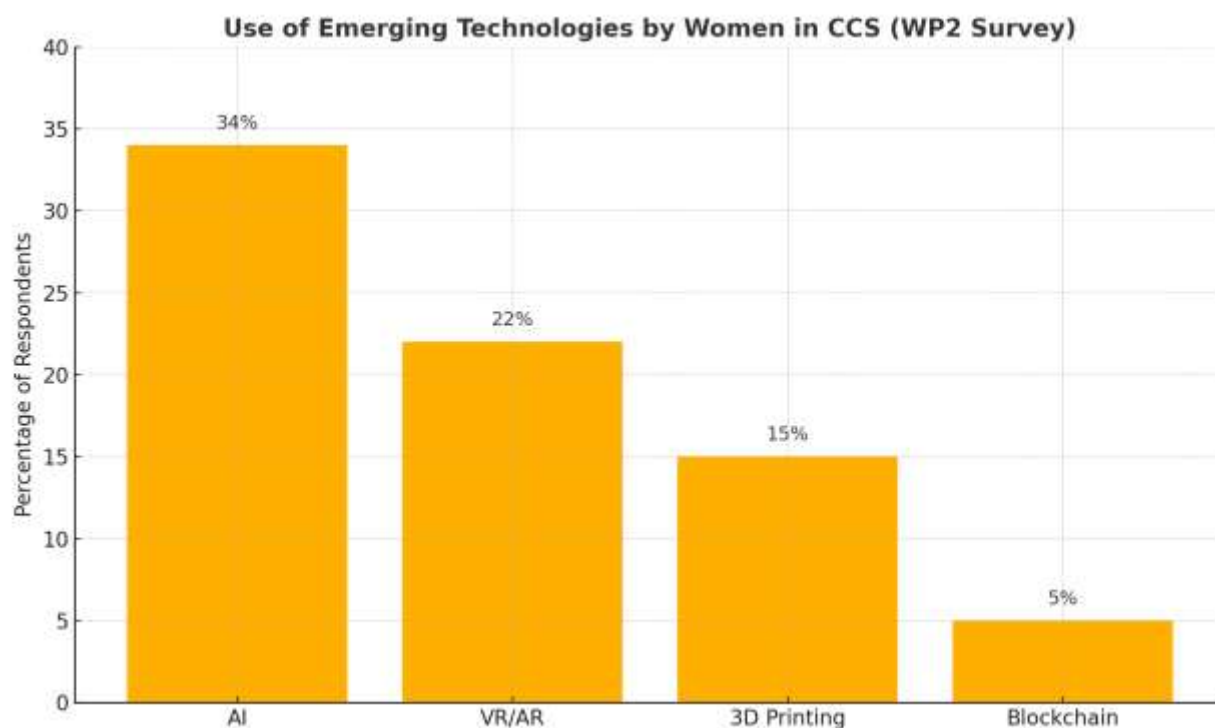
Χρήση αναδυόμενων τεχνολογιών

Η έρευνα διερεύννησε τη συμμετοχή των γυναικών στις αναδυόμενες τεχνολογίες και διαπίστωσε ότι:

- Η τεχνητή νοημοσύνη (TN) είναι η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη τεχνολογία μεταξύ των ερωτηθέντων (34%), υποστηρίζοντας την αυτοματοποίηση στο σχεδιασμό, την παραγωγή μουσικής και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου.
- Η εικονική πραγματικότητα (VR) και η επαυξημένη πραγματικότητα (AR) (22%) κερδίζουν δημοτικότητα, ιδιαίτερα στη διαδραστική αφήγηση και τις ψηφιακές εκθέσεις.
- Η 3D εκτύπωση και η ψηφιακή κατασκευή (15%) αναδεικνύονται ως βασικά εργαλεία για τη δημιουργία πρωτοτύπων και το σχεδιασμό προϊόντων.
- Οι τεχνολογίες blockchain (5%) βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο υιοθέτησης, αλλά έχουν δυνατότητες ψηφιακής ιδιοκτησίας και προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι, ενώ οι γυναίκες στον ΠΔΤ ασχολούνται με την τεχνολογία, εμπόδια όπως τα κενά ψηφιακής κατάρτισης και οι οικονομικοί περιορισμοί περιορίζουν την πλήρη συμμετοχή τους.

Ενώ η τεχνολογία έχει υιοθετηθεί ευρέως, οι απαντήσεις στην έρευνα υπογραμμίζουν εμπόδια, όπως τα κενά ψηφιακής κατάρτισης, οι οικονομικοί περιορισμοί και η έλλειψη πρόσβασης σε προηγμένα εργαλεία, που περιορίζουν την πλήρη συμμετοχή των γυναικών στον ΠΔΤ.

Προκλήσεις στην ηγεσία και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας

Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην ηγεσία και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας. Η έρευνα και οι συνεντεύξεις υπογραμμίζουν τις προκαταλήψεις λόγω φύλου, την έλλειψη πρόσβασης σε ρόλους λήψης αποφάσεων, τις άνισες ευκαιρίες χρηματοδότησης και τις διακρίσεις στον χώρο εργασίας.

Υποεκπροσώπηση σε ηγετικούς ρόλους

- **Γαλλία:** Παρά το γεγονός ότι αποτελούν την πλειοψηφία στις πολιτισμικές σπουδές, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό στην ιδιωτική ηγεσία του ΠΔΤ. Μόνο το 15% των CEOs στις 100 κορυφαίες ιδιωτικές πολιτιστικές εταιρείες είναι γυναίκες, ενώ οι άνδρες κυριαρχούν στην ηγεσία των παραστατικών τεχνών.
- **Ιρλανδία:** Η ηγεσία στον ΠΔΤ παραμένει ανδροκρατούμενη, ενώ οι γυναίκες αντιμετωπίζουν εμπόδια στα εκτελεστικά συμβούλια και στις θέσεις χάραξης πολιτικής. Ακόμη και σε μεσαία διοίκηση, η εξέλιξη σε υψηλότερους ρόλους είναι σπάνια.
- **Ελλάδα:** Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού του ΠΔΤ, αλλά σπάνια φτάνουν στην ανώτατη ηγεσία. Οι προκαταλήψεις πρόσληψης ευνοούν τα ανδροκρατούμενα επαγγελματικά δίκτυα, περιορίζοντας τις πιθανότητες προαγωγής των γυναικών.
- **Τουρκία:** Οι γυναίκες στην επιχειρηματικότητα και την αυτοαπασχόληση αγωνίζονται λόγω της περιορισμένης πρόσβασης σε επιχειρηματικά δάνεια, δίκτυα και επενδυτικές ευκαιρίες.

- **Ουκρανία:** Οι γυναίκες κατέχουν μόνο το 22% των ψηφιακών ρόλων του ΠΔΤ και λιγότερο από το 30% βρίσκονται σε διευθυντικές θέσεις. Ο πόλεμος έχει διαταράξει περαιτέρω τη σταθερότητα της σταδιοδρομίας, αναγκάζοντας πολλές γυναίκες σε ανεξάρτητη και άτυπη απασχόληση.

Αποκλεισμός από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

- Πολλές γυναίκες στον ΠΔΤ αισθάνονται αποσυνδεδεμένες από τη λήψη αποφάσεων και δεν έχουν πρόσβαση σε προγράμματα καθοδήγησης ηγεσίας.
- Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι πάνω από το 70% των ερωτηθέντων αντιλαμβάνονται τις ανδροκρατούμενες πρακτικές πρόσληψης ως βασικό εμπόδιο.
- Οι γυναίκες αναφέρουν λιγότερες ευκαιρίες να επηρεάσουν τις τομεακές πολιτικές, γεγονός που επηρεάζει τη παροχή χρηματοδότησης και την επαγγελματική ανάπτυξη.

Εμπόδια στο χώρο εργασίας και προκαταλήψεις λόγω φύλου

- Τα επίμονα στερεότυπα σχετικά με τις τεχνικές και ηγετικές ικανότητες των γυναικών τις εμποδίζουν να ληφθούν υπόψη για εκτελεστικούς ρόλους.
- Στους ψηφιακούς ρόλους του ΠΔΤ, οι γυναίκες αγωνίζονται να εξασφαλίσουν έργα υψηλού προφίλ και αναγνώριση από τη βιομηχανία.
- Οι γυναίκες στις τέχνες του θεάματος καταγγέλλουν τον αποκλεισμό με βάση το φύλο από μεγάλες παραγωγές.

Οικονομικά και διαρθρωτικά εμπόδια στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας

Μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων στον ΠΔΤ

Οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές μισθολογικές ανισότητες μεταξύ διαφόρων τομέων και χωρών. Τα ευρήματα της έρευνας και των συνεντεύξεων επιβεβαιώνουν ότι οι γυναίκες κερδίζουν 15-41% λιγότερο από τους άνδρες ομολόγους τους, ανάλογα με τον συγκεκριμένο τομέα και την κατηγορία εργασίας.

- **Γαλλία:** Οι γυναίκες αμείβονται, κατά μέσο όρο, 20% λιγότερο από τους άνδρες στον πολιτιστικό τομέα. Το μισθολογικό χάσμα είναι πιο σοβαρό στις ζωντανές εμφανίσεις, όπου οι γυναίκες επαγγελματίες λαμβάνουν 41% λιγότερα δικαιώματα συγγραφέων σε σύγκριση με τους άνδρες.
- **Ιρλανδία:** Η φύση του ελεύθερου επαγγέλματος επιδεινώνει τις μισθολογικές ανισότητες. Οι γυναίκες δημιουργοί στον κινηματογράφο, τη μουσική και τις εικαστικές τέχνες αγωνίζονται να διαπραγματευτούν ανταγωνιστικούς μισθούς, οδηγώντας σε χαμηλότερα κέρδη καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.
- **Ελλάδα:** Το μισθολογικό χάσμα 15-20% στον ΠΔΤ αυξάνει την οικονομική ανασφάλεια, ιδίως επειδή πολλές γυναίκες εργάζονται με ελεύθερες και βραχυπρόθεσμες συμβάσεις.
- **Τουρκία:** Οι γυναίκες στις εκδόσεις, τον κινηματογράφο και τις τέχνες του θεάματος αντιμετωπίζουν σημαντικές μισθολογικές διαφορές, συχνά λόγω των έμφυλων προσδοκιών και της περιορισμένης διαπραγματευτικής δύναμης.

- **Ουκρανία:** Οι γυναίκες στους ψηφιακούς υποτομείς του ΠΔΤ συχνά ανατίθενται σε χαμηλόμισθους διοικητικούς ρόλους και ρόλους μάρκετινγκ, ενώ οι άνδρες κυριαρχούν σε υψηλά αμειβόμενες τεχνικές θέσεις.

Περιορισμένη πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση

Και στις πέντε χώρες, εξακολουθούν να υπάρχουν προκαταλήψεις λόγω φύλου στην κατανομή της χρηματοδότησης, περιορίζοντας την ικανότητα των γυναικών να αναπτύσσουν και να διατηρούν δημιουργικές πρωτοβουλίες.

- **Γαλλία:** Οι γυναίκες λαμβάνουν 50% λιγότερη οικονομική υποστήριξη στο θέατρο και 30% λιγότερη λογοτεχνική χρηματοδότηση, παρά το γεγονός ότι αποτελούν σημαντικό μέρος των επαγγελματιών του ΠΔΤ.
- **Ιρλανδία:** Οι πρωτοβουλίες του ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών εξακολουθούν να υποχρηματοδοτούνται, παρά τα αυξανόμενα στοιχεία για τη συμβολή τους στην καινοτομία και την εκπροσώπηση.
- **Ελλάδα:** Μόνο το 25% των επιχορηγήσεων ταινιών που χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους χορηγούνται σε έργα υπό την ηγεσία γυναικών, γεγονός που αντικατοπτρίζει τις επίμονες ανισότητες μεταξύ των φύλων στην κατανομή της πολιτιστικής χρηματοδότησης.
- **Τουρκία:** Οι γυναίκες στον ΠΔΤ αγωνίζονται να εξασφαλίσουν δημόσιες επιχορηγήσεις, αντιμετωπίζοντας γραφειοκρατικά εμπόδια και προκαταλήψεις της βιομηχανίας που ευνοούν τις επιχειρήσεις που διοικούνται από άνδρες.
- **Ουκρανία:** Ο πόλεμος έχει βαθύνει τις ανισότητες χρηματοδότησης, με τα έργα ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών να λαμβάνουν λιγότερη οικονομική βοήθεια σε σύγκριση με τις επιχειρήσεις που διοικούνται από άνδρες και καθοδηγούνται από εμπορικούς σκοπούς.

Διακρίσεις στο χώρο εργασίας και προκαταλήψεις στις προσλήψεις και τις προαγωγές

- Οι γυναίκες αναφέρουν αποκλεισμό από έργα υψηλού προφίλ και βασικούς ρόλους λήψης αποφάσεων, ευθυγραμμιζόμενες με τα ευρήματα ότι το 70% των ερωτηθέντων προσδιόρισε τις προκαταλήψεις πρόσληψης ως σημαντικό εμπόδιο σταδιοδρομίας.
- Οι ανδροκρατούμενες επιτροπές προσλήψεων τείνουν να ευνοούν τους άνδρες υποψηφίους για ηγετικές θέσεις, αντανakλώντας μια συνεπή υποεκπροσώπηση των γυναικών σε ρόλους λήψης αποφάσεων σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα.
- Οι ευθύνες εγκυμοσύνης και φροντίδας αναφέρονται συχνά ως λόγοι για τον περιορισμό της ανάπτυξης της σταδιοδρομίας των γυναικών στον ΠΔΤ.
- Οι συμβάσεις ελεύθερων επαγγελματιών και η έλλειψη προστασίας της απασχόλησης θέτουν τις γυναίκες σε μεγαλύτερο κίνδυνο οικονομικής αστάθειας.

Υιοθέτηση τεχνολογίας και ο αντίκτυπός της στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας

Η τεχνολογία διαδραματίζει διττό ρόλο στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας των γυναικών στον ΠΔΤ - μπορεί να επιτρέψει ευκαιρίες, ενισχύοντας παράλληλα τις υπάρχουσες ανισότητες.

Ευκαιρίες μέσω της τεχνολογίας

- Τα δημιουργικά εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη βοηθούν τις γυναίκες να επεκτείνουν το καλλιτεχνικό τους πεδίο και να εισέλθουν σε νέες ψηφιακές αγορές, με το 34% των γυναικών στον ΠΔΤ να χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη.
- Οι ψηφιακές πλατφόρμες εκδημοκρατίζουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, την κατάρτιση και τη συμμετοχή του κοινού, βοηθώντας τις γυναίκες να παρακάμψουν τους παραδοσιακούς ρυθμιστές πρόσβασης του κλάδου.
- Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα διαδικτυακά χαρτοφυλάκια παρέχουν ορατότητα για γυναίκες καλλιτέχνιδες, μουσικούς και σχεδιαστές, αυξάνοντας τις ευκαιρίες δικτύωσης και συνεργασίας.
- Η τεχνολογία blockchain και τα NFT επιτρέπουν σε ανεξάρτητους καλλιτέχνες να δημιουργούν έσοδα από το έργο τους χωρίς να βασίζονται σε γκαλερί ή παραδοσιακά ιδρύματα.

Εμπόδια στην υιοθέτηση της τεχνολογίας

Παρά τις ευκαιρίες αυτές, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στους υποτομείς του ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία λόγω:

- **Περιορισμένης πρόσβασης στην ψηφιακή κατάρτιση:** Το 20 % των γυναικών αναφέρουν έλλειψη πρόσβασης σε ψηφιακή κατάρτιση και πόρους, γεγονός που περιορίζει την ικανότητά τους να συμμετέχουν πλήρως στις αναδυόμενες τεχνολογίες.
- **Αλγοριθμικές προκαταλήψεις στη διανομή περιεχομένου:** Το 30% των ερωτηθέντων ανέφερε προκατάληψη στα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη, τα οποία ενισχύουν τα στερεότυπα των φύλων και περιορίζουν την ορατότητα για τις γυναίκες καλλιτέχνες.
- **Χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τα επιχειρηματικά κεφάλαια και τις επενδύσεις:** Οι νεοσύστατες και δημιουργικές επιχειρήσεις τεχνολογίας που διοικούνται από γυναίκες λαμβάνουν σημαντικά λιγότερη οικονομική στήριξη.
- **Κοινωνικά εμπόδια και στερεότυπα:** Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σκεπτικισμό σχετικά με τις τεχνικές δεξιότητές τους, οδηγώντας σε λιγότερες ευκαιρίες στα ψηφιακά μέσα, την εικονική πραγματικότητα και τις βιομηχανίες που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη.

Εμπόδια και Προτάσεις για την Ισότητα των Φύλων στον ΠΔΤ

Εμπόδια

- **Ανιση εκπροσώπηση ηγεσίας:** Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό σε ανώτατους διοικητικούς ρόλους.
- **Διακρίσεις στη χρηματοδότηση:** Τα έργα που διοικούνται από γυναίκες λαμβάνουν λιγότερη οικονομική στήριξη από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές.

- **Μισθολογικό χάσμα και εργασιακή επισφάλεια:** Το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων κυμαίνεται από 15-41%, επιδεινούμενο από τις δομές εργασίας ελεύθερων επαγγελματιών.
- **Προκατάληψη στην υιοθέτηση τεχνολογίας:** Τα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη αναπαράγουν τις υπάρχουσες προκαταλήψεις λόγω φύλου, περιορίζοντας την ορατότητα και τις ευκαιρίες των γυναικών.
- **Αποκλεισμός από προγράμματα δικτύωσης και καθοδήγησης:** Οι γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση σε καθοδήγηση και επαγγελματικά δίκτυα, τα οποία είναι κρίσιμα για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.

Προτάσεις

- **Επέκταση ψηφιακών πλατφόρμων:** Τα διαδικτυακά εργαλεία, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την πληθοχρηματοδότηση αυξάνουν την προβολή και τις ευκαιρίες άμεσης χρηματοδότησης.
- **Ενίσχυση της κατάρτισης στον τομέα της τεχνολογίας και της επιχειρηματικότητας:** Οι γυναίκες απαιτούν μεγαλύτερη πρόσβαση στην κατάρτιση AI, VR και blockchain για την οικοδόμηση ανεξάρτητων δημιουργικών σταδιοδρομιών.
- **Συνηγορία και αλλαγές πολιτικής:** Οι πολιτικές που εστιάζουν στο φύλο είναι κρίσιμες για τη διασφάλιση δικαιότερης κατανομής χρηματοδότησης, προσλήψεων και εκπροσώπησης ηγεσίας.
- **Ψηφιακή εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς:** Η αύξηση της κατάρτισης στην τεχνητή νοημοσύνη, το ψηφιακό μάρκετινγκ και τη δημιουργική επιχειρηματικότητα μπορεί να συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων.
- **Ενίσχυση δικτύων υπό την ηγεσία γυναικών και πρωτοβουλιών καθοδήγησης:** Το 40% των ερωτηθέντων τονίζει την ανάγκη για προγράμματα καθοδήγησης και βιομηχανικά δίκτυα για την υποστήριξη των γυναικών δημιουργών.

Cross-Country Comparison: Gender Equality & Tech Access in CCS

Country	Leadership Representation	Gender Pay Gap	Tech Access	Funding Access	Training Opportunities
France	15% of CEOs in private CCS	20-41%	Moderate AI/VR use	50% less in theatre	Some digital workshops
Greece	Low in executive roles	15-20%	Barriers in VR/blockchain	Only 25% of film grants	Limited and mismatched
Ireland	Male-dominated boards	High in freelance CCS	Widespread use in education	Improvements, but still unequal	Better access to digital literacy
Turkiye	Very low self-employment	Significant, especially in arts	Limited due to funding issues	Low grant access for women	Few programs for women
Ukraine	22% in digital CCS roles	High in tech & digital roles	High due to war-driven need	War has worsened disparities	Remote training increasing

1.2.2 Βασικά συμπεράσματα από τις γυναίκες στις συνεντεύξεις ΠΔΤ

Οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες παρέχουν εμπεριστατωμένες προοπτικές σχετικά με τις εμπειρίες των γυναικών , επισημαίνοντας

ιστορίες επιτυχίας, επίμονες προκλήσεις και αναδυόμενες ευκαιρίες. Αυτές οι μαρτυρίες από πρώτο χέρι συμπληρώνουν τα ερευνητικά δεδομένα, προσφέροντας πραγματικές γνώσεις για το πώς η δυναμική των φύλων παίζει ρόλο στις δημιουργικές βιομηχανίες.

Ιστορίες επιτυχίας: Γυναίκες που ξεπέρασαν τα εμπόδια

Η **Cécile Adélaïde**, συγγραφέας και κεραμίστρια από τη Γαλλία, μεταπήδησε στην κεραμική αφού εργάστηκε στον πολιτιστικό τομέα, αλλά αγωνίστηκε με τη χρηματοδότηση και τις διοικητικές προκλήσεις. Η εμπειρία της αντικατοπτρίζει εκείνη πολλών γυναικών, όπου ο διοικητικός φόρτος και η έλλειψη δομημένης οικονομικής στήριξης συχνά δημιουργούν πρόσθετα εμπόδια στην επιτυχία. Παρά τις προκλήσεις αυτές, οι γυναίκες στρέφονται όλο και περισσότερο σε τοπικά δίκτυα και ανεξάρτητα κανάλια διανομής για να διατηρήσουν το έργο τους. Δεν βασίζεται πλήρως στις διαδικτυακές πωλήσεις, αλλά εκθέτει τη δουλειά της σε τοπικά καταστήματα χειροτεχνίας, συγκεκριμένα στην *Epat & Vous* στη Γαλλία. Ενώ αναγνωρίζει τη σημασία των ψηφιακών εργαλείων, θεωρεί ότι ο διοικητικός φόρτος της διαχείρισής τους είναι συντριπτικός.

Η **Ciara Nolan**, καθηγήτρια μουσικής από την Ιρλανδία, διδάσκει μουσική από το 2020, εστιάζοντας στη θεωρία της μουσικής, την οργανική εκπαίδευση και τη μουσικοθεραπεία για μαθητές με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού (ASD). Η χρήση ψηφιακών εργαλείων αντικατοπτρίζει μια αυξανόμενη τάση μεταξύ των γυναικών που χρησιμοποιούν διαδικτυακές πλατφόρμες για να παρακάμψουν τους παραδοσιακούς μεσάζοντες της βιομηχανίας. Σε διάφορους υποτομείς του ΠΔΤ, η ψηφιακή αυτοέκδοση, η διαδικτυακή εκπαίδευση και η δημιουργική επιχειρηματικότητα καθίστανται κρίσιμα εργαλεία για τη βιωσιμότητα της σταδιοδρομίας. Προσαρμόστηκε στην απομακρυσμένη διδασκαλία κατά τη διάρκεια του COVID-19, χρησιμοποιώντας το Microsoft Teams, το YouTube και εκπαιδευτικές εφαρμογές για να συνεχίσει τη μουσική εκπαίδευση. Αξιοποίησε πλατφόρμες ψηφιακής ροής για να προωθήσει τις γυναίκες μουσικούς και να υποστηρίξει τη χρηματοδότηση της μουσικής εκπαίδευσης.

Η **Tetiana Yatsechko-Blazhenko**, ειδικός ψηφιοποίησης πολιτιστικής κληρονομιάς από την Ουκρανία, ειδικεύεται στην ψηφιοποίηση και αρχειοθέτηση της ουκρανικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Το έργο της καταδεικνύει πώς η τεχνολογία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο όχι μόνο στην ενδυνάμωση των γυναικών αλλά και στη διατήρηση των πολιτιστικών ταυτοτήτων υπό δύσκολες συνθήκες. Αυτό αντικατοπτρίζει μια ευρύτερη τάση των γυναικών να ενσωματώνουν την τεχνητή νοημοσύνη και τα ψηφιακά εργαλεία, ιδίως σε τομείς όπως η διατήρηση της ιστορίας, οι εικαστικές τέχνες και οι δημιουργικές βιομηχανίες που πλήττονται από εξωτερικές κρίσεις. Χρησιμοποιεί AI για να αναλύσει ιστορικές φωτογραφίες, να αποκαταστήσει εικόνες και να μεταγράψει κείμενα στην Παλαιά Σλαβονική και Λατινική γλώσσα, ενισχύοντας την προσβασιμότητα στην έρευνα. Αφού μετεγκαταστάθηκε στην Πολωνία λόγω του πολέμου, εξασφάλισε διεθνή χρηματοδότηση για να συνεχίσει το έργο της, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ουκρανικής πολιτιστικής ταυτότητας.

Προκλήσεις: Επίμονα εμπόδια για τις γυναίκες στον ΠΔΤ

Παρά τις επιτυχίες τους, πολλές γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές, οικονομικές και τεχνολογικές προκλήσεις.

Οι γυναίκες σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στην ηγεσία του ΠΔΤ λόγω των ανδροκρατούμενων δικτύων προσλήψεων. Τα στοιχεία ερευνών επιβεβαιώνουν ότι οι γυναίκες αποκλείονται από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, περιορίζοντας την επιρροή τους στη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη πολιτικής. Οι συμβάσεις ελεύθερων επαγγελματιών αφήνουν τις γυναίκες οικονομικά ευάλωτες, ιδίως στη μουσική, τις εκδόσεις και τις ψηφιακές τέχνες, ενώ οι νεοσύστατες επιχειρήσεις ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών αγωνίζονται να προσελκύσουν επιχειρηματικά κεφάλαια, οδηγώντας σε εξάρτηση από την αυτοχρηματοδότηση.

Οι πρωτοβουλίες του ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών στη Γαλλία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα και την Τουρκία λαμβάνουν δυσανάλογα λιγότερη χρηματοδότηση από τα έργα υπό την ηγεσία ανδρών. Τα γραφειοκρατικά εμπόδια και οι προκαταλήψεις του κλάδου καθιστούν δυσκολότερη την πρόσβαση των γυναικών σε οικονομικούς πόρους. Η επιμέλεια περιεχομένου με γνώμονα την τεχνητή νοημοσύνη δίνει προτεραιότητα σε έργα υπό την ηγεσία ανδρών, μειώνοντας την προβολή για γυναίκες δημιουργικούς.

Η **Σαββίνα**, χορεύτρια και θεατρική παραγωγός από την Ελλάδα, τόνισε ότι πριν από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις ψηφιακές πλατφόρμες, οι γυναίκες αντιμετώπιζαν σημαντικά εμπόδια στην προώθηση του δημιουργικού τους έργου. Οι διακρίσεις λόγω φύλου και οι περιορισμένες ευκαιρίες δικτύωσης σήμαιναν ότι οι γυναίκες ερμηνευτές είχαν λιγότερες ευκαιρίες να επιδείξουν τα ταλέντα τους. Ενώ κινήματα όπως το *Me Too* έχουν βοηθήσει στην αποκάλυψη των ανισοτήτων με βάση το φύλο, η **Savvina** σημείωσε επίσης ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δημιουργούν νέες πιέσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά την εμφάνιση και την αυτοπαρουσίαση, οι οποίες μπορούν να εντείνουν τις επαγγελματικές προκλήσεις για τις γυναίκες στον ΠΔΤ.

Η **Cécile**, κεραμίστρια και συγγραφέας από τη Γαλλία, συζήτησε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στο να εξισορροπούν την δημιουργική τους σταδιοδρομία με τους ρόλους φροντίδας. Τόνισε ότι οι γυναίκες συχνά στερούνται την οικονομική στήριξη, καθιστώντας δυσκολότερη τη διατήρηση δημιουργικών επιχειρήσεων.

Η **Ciara Nolan**, καθηγήτρια μουσικής από την Ιρλανδία, τόνισε ότι οι γυναίκες μουσικοί αγωνίζονται με χαμηλότερη εκπροσώπηση και μισθολογικές διαφορές. Παρά τις προοδευτικές τάσεις, οι άνδρες μουσικοί εξακολουθούν να κάνουν πιο συχνά κρατήσεις για συναυλίες με υψηλές αμοιβές.

Η **Esra**, μια πολιτιστική επιχειρηματίας από την Τουρκία, αγωνίστηκε να εξασφαλίσει επιχειρηματικά δάνεια για τη δημιουργική της επιχείρηση. Περιέγραψε πώς οι αιτήσεις χρηματοδότησης στερούνται σαφών κριτηρίων αξιολόγησης για την ισότητα των φύλων, καθιστώντας δυσκολότερο για τις γυναίκες να ανταγωνιστούν.

Η **Tetiana**, εμπειρογνώμονας ψηφιοποίησης πολιτιστικής κληρονομιάς από την Ουκρανία, ανέφερε ότι οι γυναίκες σε ψηφιακούς ρόλους του ΠΔΤ σπάνια εξετάζονται για ηγετικές θέσεις. Παρόλο που πολλές γυναίκες εργάζονται σε αρχεία και ψηφιακή αποκατάσταση, οι ρόλοι λήψης αποφάσεων παραμένουν ανδροκρατούμενοι.

Ευκαιρίες: Αναδυόμενες διαδρομές για τις γυναίκες στον ΠΔΤ

Καθώς ο ψηφιακός μετασχηματισμός αναδιαμορφώνει το τοπίο του ΠΔΤ, οι γυναίκες αξιοποιούν νέα εργαλεία και δίκτυα για να ξεπεράσουν τα παραδοσιακά εμπόδια. Οι αναδυόμενες τεχνολογίες, οι διαδικτυακές πλατφόρμες και τα προγράμματα καθοδήγησης δημιουργούν νέες ευκαιρίες για τις γυναίκες δημιουργούς να αποκτήσουν προβολή, πρόσβαση σε χρηματοδότηση και να επηρεάσουν τις αλλαγές πολιτικής. Συνεντεύξεις με γυναίκες από διάφορους υποτομείς του ΠΔΤ επισημαίνουν πώς αυτές οι καινοτομίες τις ενδυναμώνουν να οικοδομήσουν βιώσιμες σταδιοδρομίες και να επεκτείνουν την εμβέλειά τους.

Η **Leslie**, σχεδιάστρια βιτρό από τη Γαλλία, μοιράστηκε ότι τα ψηφιακά εργαλεία της επέτρεψαν να προσεγγίσει ένα ευρύτερο κοινό και να αυξήσει την προβολή της τέχνης της. Τόνισε ότι οι διαδικτυακές πωλήσεις και η συμμετοχή σε ψηφιακές αγορές έχουν διευκολύνει τις γυναίκες καλλιτέχνες να προβάλλουν τη δουλειά τους χωρίς μεσάζοντες.

Η **Ciara Nolan**, καθηγήτρια μουσικής από την Ιρλανδία, τόνισε ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες επιτρέπουν στις γυναίκες μουσικούς να δημοσιεύουν μουσική και να συνδέονται απευθείας με το κοινό, παρακάμπτοντας τις προκαταλήψεις λόγω φύλου στην παραδοσιακή διανομή μουσικής.

Η **Αναστασία Αντωννάκη**, συγγραφέας και σκηνοθέτης κινηματογράφου και θεάτρου από την Ελλάδα, εξήγησε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν αυξήσει την προβολή για τους υποεκπροσωπούμενους δημιουργούς, βοηθώντας τους να δημιουργήσουν κοινό πέρα από τους παραδοσιακούς θεσμούς.

Η **Κατερίνα Δερδελάκου**, συγγραφέας και διοργανώτρια πολιτιστικών εκδηλώσεων από την Ελλάδα, τόνισε την ανάγκη για εργαστήρια που ενδυναμώνουν τις γυναίκες στον ΠΔΤ μέσω κατάρτισης ψηφιακών δεξιοτήτων και καθοδήγησης για την επιχειρηματικότητα.

Η **Tetiana Yatsechko-Blazhenko**, εμπειρογνώμονας ψηφιοποίησης πολιτιστικής κληρονομιάς από την Ουκρανία, δήλωσε ότι οι τεχνολογίες AI και AR έχουν επεκτείνει τις ευκαιρίες για τις γυναίκες στο ΠΔΤ με τον εξορθολογισμό της δημιουργίας περιεχομένου και την ψηφιοποίηση των προσπαθειών διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η **Anna Danylchuk**, επικεφαλής του Ιδρύματος Volyn στην Ουκρανία, τόνισε ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες υπεράσπισης έχουν ενισχύσει τις φωνές των γυναικών στο ΠΔΤ, βοηθώντας τις να πιέσουν για πολιτικές χρηματοδότησης που ανταποκρίνονται στο φύλο.

Η Γαλλίδα σκηνοθέτις **Anna Apter** χρησιμοποίησε το MidJourney, μια οπτική γεννήτρια βασισμένη στην τεχνητή νοημοσύνη, για να δημιουργήσει μόνη της μια ολόκληρη ταινία μικρού μήκους, ένα κατόρθωμα που διέκοψε τα συμβατικά μοντέλα παραγωγής. Η ταινία της "Imagine" έκανε πρεμιέρα σε πολλά φεστιβάλ, λαμβάνοντας επαίνους για την αισθητική της και για την προβολή του τρόπου με τον οποίο η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να ενδυναμώσει μεμονωμένους δημιουργούς. Ενώ χειροκροτήθηκε, το ταξίδι της επισήμανε επίσης την έλλειψη συστημικής υποστήριξης για τέτοια τολμηρά πειράματα από γυναίκες. Οι επικριτές σημείωσαν ότι ενώ οι

άνδρες λαμβάνουν χρηματοδότηση για κερδοσκοπικά τεχνολογικά έργα, οι γυναίκες πρέπει συχνά να αυτοχρηματοδοτούνται ή να αποδεικνύουν έννοιες ανεξάρτητα.

Η **Σαββίνα**, καλλιτέχνης και παραγωγός, αντικατοπτρίζει μια διττή πραγματικότητα: *«Τα ψηφιακά εργαλεία με βοήθησαν να προωθήσω τη δουλειά μου, αλλά αναμένεται να φαίνομαι τέλεια στο διαδίκτυο, να χαμογελάω, να δημοσιεύω συνεχώς. Είναι εξαντλητικό»*. Η περίπτωση της αποτελεί παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εκδημοκρατίζουν και εμπορευματοποιούν την ορατότητα για τις γυναίκες. Ενώ επιτρέπει την αυτοπροβολή, επιβάλλει επίσης πίεση απόδοσης, ειδικά σε τομείς CCS με γνώμονα την αισθητική.

Η **Tetiana**, εκτοπισμένη από τον πόλεμο, συνέχισε το έργο της στην Πολωνία χρησιμοποιώντας AI για την ψηφιοποίηση, ανάλυση και διατήρηση σπάνιων ουκρανικών χειρογράφων. Μέσω επιχορηγήσεων, κατάφερε να συνεχίσει το έργο ψηφιοποίησης χρησιμοποιώντας AR και μηχανική μάθηση για την ανάλυση εικόνων και τη μεταγραφή ιστορικών κειμένων. *«Δεν είναι μόνο ιστορία – είναι η ταυτότητά μας»*, είπε. Το έργο της γεφυρώνει την τεχνολογία, την πολιτιστική επιβίωση και την έμφυλη ηγεσία υπό κρίση.

Τα ευρήματα από συνεντεύξεις στην Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, την Ουκρανία και την Τουρκία υπογραμμίζουν ένα σύνθετο αλλά εξελισσόμενο τοπίο για τις γυναίκες στον τομέα της ΕΚΕ. Ενώ τα ψηφιακά εργαλεία και η επιχειρηματικότητα παρέχουν νέες ευκαιρίες για οικονομική ανεξαρτησία και παγκόσμια προβολή, συστημικές προκλήσεις όπως ο αποκλεισμός από την ηγεσία, οι ανισότητες χρηματοδότησης και η αλγοριθμική μεροληψία εξακολουθούν να περιορίζουν την πλήρη συμμετοχή τους.

Από την έρευνα προκύπτουν διάφορες κοινές τάσεις:

- **Επίμονα εμπόδια ηγεσίας:** Οι γυναίκες στον ΠΔΤ εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε ρόλους λήψης αποφάσεων, αντιμετωπίζοντας προκαταλήψεις όσον αφορά τις προσλήψεις, τις προαγωγές και την κατανομή των οικονομικών πόρων.
- **Χρηματοδοτικά κενά και οικονομικές προκλήσεις:** Τα έργα ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών λαμβάνουν σημαντικά λιγότερη δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση από ό,τι οι πρωτοβουλίες υπό ανδρική ηγεσία, συχνά λόγω γραφειοκρατικών εμποδίων και παραδοχών λόγω φύλου σχετικά με τον οικονομικό κίνδυνο.
- **Η τεχνολογία τόσο ως ευκαιρία όσο και ως εμπόδιο:** Ενώ οι ψηφιακές πλατφόρμες και τα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη έχουν επιτρέψει μεγαλύτερες καλλιτεχνικές και επιχειρηματικές ευκαιρίες, οι αλγοριθμικές προκαταλήψεις εξακολουθούν να ευνοούν το ανδρικό περιεχόμενο, μειώνοντας την ορατότητα για τις γυναίκες δημιουργούς.
- **Ευέλικτη εργασία και ψηφιακή επιχειρηματικότητα ως τομείς ανάπτυξης:** Πολλές γυναίκες στον ΠΔΤ υιοθετούν υβριδικά μοντέλα εργασίας, χρησιμοποιούν ψηφιακές πλατφόρμες για να προσεγγίσουν ευρύτερο κοινό και αξιοποιούν εργαλεία ηλεκτρονικού εμπορίου και blockchain για να δημιουργήσουν οικονομική ανεξαρτησία.

- **Καθοδηγητική Προάσπιση ως βασική για την πρόοδο:** Απαιτούνται ισχυρότερα δίκτυα υπό την ηγεσία των γυναικών, προγράμματα καθοδήγησης και πρωτοβουλίες υπεράσπισης για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών στον ΠΔΤ .

Αυτά τα συμπεράσματα υπογραμμίζουν τη σημασία των στοχευμένων παρεμβάσεων πολιτικής, των μηχανισμών χρηματοδότησης χωρίς αποκλεισμούς και των προγραμμάτων ψηφιακής αναβάθμισης δεξιοτήτων για την προώθηση ενός πιο δίκαιου και καινοτόμου ΠΔΤ.

Η επόμενη ενότητα θα εμβαθύνει στην ανάλυση βασικών θεμάτων, παρέχοντας μια ευρύτερη αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο αυτές οι προκλήσεις και ευκαιρίες ευθυγραμμίζονται με τις τεχνολογικές εξελίξεις, τις χρηματοπιστωτικές δομές και τους μετασχηματισμούς σε ολόκληρο τον τομέα.

Τα ευρήματα από συνεντεύξεις σε όλη την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, την Ουκρανία και την Τουρκία υπογραμμίζουν ένα πολύπλοκο τοπίο για τις γυναίκες στον ΠΔΤ. Ενώ τα ψηφιακά εργαλεία και η επιχειρηματικότητα παρέχουν πρωτοφανείς ευκαιρίες για οικονομική ανεξαρτησία και παγκόσμια προβολή, συστημικές προκλήσεις όπως ο αποκλεισμός ηγεσίας, οι ανισότητες χρηματοδότησης και η αλγοριθμική μεροληψία εξακολουθούν να εμποδίζουν την πρόοδο. Η εμμονή των φραγμών με βάση το φύλο υπογραμμίζει την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις πολιτικής, μηχανισμούς χρηματοδότησης χωρίς αποκλεισμούς και ισχυρά προγράμματα καθοδήγησης για να διασφαλιστεί ότι οι γυναίκες μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και να διαμορφώνουν το μέλλον του ΠΔΤ.

1.2.3 Ψηφιακή υιοθέτηση και έμφυλη πρόσβαση σε όλες τις χώρες

Στις πέντε συμμετέχουσες χώρες, η υιοθέτηση αναδυόμενων τεχνολογιών στον ΠΔΤ ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με τις εθνικές υποδομές, τα συστήματα χρηματοδότησης, τις καταστάσεις συγκρούσεων και τα ποσοστά ψηφιακού γραμματισμού. Ενώ εργαλεία όπως οι πλατφόρμες ΤΝ , VR / AR και ψηφιακής συνεργασίας προσφέρουν σαφείς δυνατότητες ένταξης και καινοτομίας, η πρόσβαση των γυναικών σε αυτά παραμένει άنيση.

Στην Ελλάδα, η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στον ΠΔΤ έχει αυξηθεί λόγω των εθνικών πολιτικών ψηφιοποίησης και των κινήτρων πολιτιστικού τουρισμού. Ωστόσο, οι ερωτηθέντες σημείωσαν επίμονα εμπόδια στην πρόσβαση σε εργαλεία όπως το VR ή το blockchain. Η Σαββίνα, χορεύτρια και παραγωγός, εξήγησε: «Πριν από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις ψηφιακές πλατφόρμες, ήμασταν άορατοι. Τώρα είμαστε ορατοί – αλλά ακόμα δεν έχουμε χρηματοδοτηθεί».

Στη Γαλλία, όπου η εικονική πραγματικότητα στα μουσεία και η τεχνητή νοημοσύνη στην ψηφιακή τέχνη είναι όλο και πιο εμφανείς, ορισμένες γυναίκες δημιουργοί πρωτοπορούν σε νέους τρόπους έκφρασης. Η καλλιτέχνης Albertine Meunier, για παράδειγμα, συνδυάζει την τέχνη και την τεχνητή νοημοσύνη για να διερευνήσει την ψηφιακή ταυτότητα και την κοινωνική επιτήρηση. Ωστόσο, το τεχνολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων είναι εμφανές στην υποχρηματοδότηση και την έλλειψη ρόλων λήψης αποφάσεων για τις γυναίκες σε ψηφιακά ιδρύματα του ΠΔΤ.

Στην Ιρλανδία, οι ερωτηθέντες σημείωσαν ότι η τεχνολογία έχει βοηθήσει στον εκδημοκρατισμό της πρόσβασης και της προβολής, ειδικά στην εκπαίδευση. Όπως δήλωσε η καθηγήτρια μουσικής

Ciara Nolan: «Τα ψηφιακά εργαλεία με βοήθησαν να συνεχίσω να διδάσκω κατά τη διάρκεια του COVID, αλλά η χρηματοδότηση για πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία γυναικών εξακολουθεί να υστερεί». Οι βιομηχανίες κινουμένων σχεδίων και τυχερών παιχνιδιών της Ιρλανδίας δείχνουν πολλά υποσχόμενες, αλλά παραμένουν ανδροκρατούμενες σε τεχνικό επίπεδο.

Στην Τουρκία, η πρόσβαση στην τεχνολογία παρεμποδίζεται από γραφειοκρατικά εμπόδια και μηχανισμούς χρηματοδότησης που δεν δίνουν προτεραιότητα στην ισότητα των φύλων. Οι γυναίκες επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις κατά τη δρομολόγηση έργων ψηφιακού ΠΔΤ. Η Esra, μια πολιτιστική επιχειρηματίας, μοιράστηκε ότι «οι αιτήσεις δανείου δεν ρωτούν για το φύλο - αλλά δεν καταλαβαίνουν τι σημαίνει για μια γυναίκα να μπαίνει μόνη της σε μια τράπεζα ζητώντας χρηματοδότηση».

Στην Ουκρανία, ο πόλεμος έχει επιταχύνει δραματικά την υιοθέτηση της τεχνολογίας ως μέσο επιβίωσης και συντήρησης. Η συνεντευξιαζόμενη Tetiana Yatsechko-Blazhenko, ειδικός στην πολιτιστική ψηφιοποίηση, τόνισε: «Η τεχνητή νοημοσύνη με βοήθησε να αρχειοθετήσω αυτό που θα μπορούσε να χαθεί για πάντα. Δεν είναι απλώς ένα εργαλείο, είναι αντίσταση». Ωστόσο, οι περισσότερες γυναίκες σε ρόλους ΠΔΤ με γνώμονα την τεχνολογία παραμένουν σε μη εκτελεστικές θέσεις, αντιμετωπίζοντας ασταθείς συνθήκες εργασίας και περιορισμένη αναγνώριση.

Αυτές οι ιδέες δείχνουν τη σημασία των ευαίσθητων στρατηγικών για τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών σε ψηφιακά εργαλεία. Οι εθνικές επενδύσεις σε δημιουργικές τεχνολογίες πρέπει να συνδυάζονται με στοχευμένες προσπάθειες ενσωμάτωσης των φύλων, ώστε να διασφαλίζεται η ισότητα στον μετασχηματισμό του ΠΔΤ.

1.2.4 Ανάλυση βασικών θεμάτων

Η ανάλυση των βασικών θεμάτων της έρευνας υπογραμμίζει τον αντίκτυπο της τεχνολογίας στην ισότητα των φύλων στον ΠΔΤ, τα διαρθρωτικά και οικονομικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και τις αναδυόμενες ευκαιρίες μέσω ψηφιακών εργαλείων και επιχειρηματικότητας. Αυτή η ενότητα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους η τεχνητή νοημοσύνη, οι ψηφιακές πλατφόρμες και οι αλλαγές πολιτικής επηρεάζουν τους ρόλους των γυναικών στην ΠΔΤ, αντιμετωπίζοντας παράλληλα επίμονες προκλήσεις όπως η αλγοριθμική μεροληψία, ο αποκλεισμός από την ηγεσία και οι διακρίσεις χρηματοδότησης. Τα ευρήματα από την πρωτογενή έρευνα υπογραμμίζουν την ανάγκη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων στον ΠΔΤ, ιδίως όσον αφορά τη διανομή χρηματοδότησης, την πρόσβαση στην ψηφιακή κατάρτιση και τις ηγετικές οδούς.

1.2.4.1 Αντίκτυπος της τεχνολογίας στην ισότητα των φύλων στον ΠΔΤ

Πώς η τεχνητή νοημοσύνη και τα ψηφιακά εργαλεία ενισχύουν τις φωνές των γυναικών στον ΠΔΤ

Η τεχνολογία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση της ισότητας των φύλων, προσφέροντας στις γυναίκες νέους τρόπους προώθησης της εργασίας τους, συμμετοχής σε παγκόσμιο κοινό και εξασφάλισης χρηματοδότησης. Τα εργαλεία που λειτουργούν με τεχνητή

νοημοσύνη έχουν βοηθήσει γυναίκες καλλιτέχνιδες, συγγραφείς και σχεδιαστές να βελτιώσουν τις δημιουργικές τους διαδικασίες, μειώνοντας παράλληλα το κόστος παραγωγής. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν καταστεί απαραίτητες για την αύξηση της προβολής των υποεκπροσωπούμενων γυναικών, επιτρέποντάς τους να συνδέονται άμεσα με το κοινό και να παρακάμπτουν τους παραδοσιακούς φύλακες της βιομηχανίας. Οι πλατφόρμες ροής και πληθοχρηματοδότησης έχουν δώσει στις γυναίκες μεγαλύτερη οικονομική ανεξαρτησία, επιτρέποντάς τους να δημοσιεύουν μόνοι τους μουσική, ταινίες και άλλα δημιουργικά έργα χωρίς προκατάληψη της βιομηχανίας. Ωστόσο, παρά τις προόδους αυτές, η πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία παραμένει άνιση, καθώς τα κενά κατάρτισης και οι αλγοριθμικές προκαταλήψεις περιορίζουν την πλήρη συμμετοχή των γυναικών.

Οι αλγόριθμοι που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη συχνά δίνουν προτεραιότητα στο ανδρικό περιεχόμενο, καθιστώντας δυσκολότερο για τις γυναίκες να αποκτήσουν ορατότητα στον ΠΔΤ. Οι γυναίκες σε ρόλους του ψηφιακού ΠΔΤ αναφέρουν επίσης ότι η χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων και η οικονομική στήριξη ευνοούν δυσανάλογα τα ανδροκρατικά έργα, περιορίζοντας τις ευκαιρίες για τις γυναίκες επιχειρηματίες. Επιπλέον, ακόμη και καθώς ο ψηφιακός μετασχηματισμός αναδιαμορφώνει τον ΠΔΤ, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε θέσεις λήψης αποφάσεων, μειώνοντας την επιρροή τους στην πολιτική, τη χρηματοδότηση και τις τομεακές πρωτοβουλίες. Τα συστήματα συστάσεων που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη στη μουσική, τη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο συχνά προωθούν τους άνδρες δημιουργούς πιο συχνά, μειώνοντας την έκθεση για έργα υπό την ηγεσία γυναικών. Οι ψηφιακές νεοσύστατες επιχειρήσεις υπό την ηγεσία γυναικών αγωνίζονται να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση, με μόνο ένα μικρό ποσοστό των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων να διατίθεται σε γυναίκες επιχειρηματίες. Ο αποκλεισμός από την ηγεσία παραμένει, καθώς οι γυναίκες αναφέρουν περιορισμένη πρόσβαση σε καθοδήγηση, δίκτυα χρηματοδότησης και θεσμική υποστήριξη.

Οι αναδυόμενες τεχνολογίες διαδραματίζουν μετασχηματιστικό αλλά άνισο ρόλο στη διαμόρφωση της ισότητας των φύλων σε ολόκληρο τον ΠΔΤ. Από τη δημιουργία περιεχομένου με τη βοήθεια τεχνητής νοημοσύνης έως την ψηφιακή αυτοπροβολή και τη χρηματοδότηση, οι γυναίκες χρησιμοποιούν αυτά τα εργαλεία για να παρακάμψουν τους παραδοσιακούς μεσάζοντες. Ωστόσο, η ικανότητά τους να έχουν πρόσβαση σε τέτοια εργαλεία και να επωφελούνται από αυτά ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των εθνικών πλαισίων. Όπως μοιράστηκε η Ciara Nolan από την Ιρλανδία: *«Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, μεταπήδησα στην εξ αποστάσεως διδασκαλία μουσικής. Με κράτησε να δουλεύω, αλλά τα εργαλεία που χρησιμοποίησα δεν σχεδιάστηκαν ποτέ με γνώμονα τις γυναίκες εκπαιδευτικούς»*. Η αντίθεση μεταξύ δυνατοτήτων και πραγματικότητας είναι εντυπωσιακή: ενώ το 75% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η τεχνολογία μπορεί να προωθήσει μεγαλύτερη ένταξη, μόνο το 20% πιστεύει ότι έχει επηρεάσει πραγματικά την ισότητα των φύλων στην καριέρα τους. Οι ερωτηθέντες εξέφρασαν επανειλημμένα ανησυχίες σχετικά με την αλγοριθμική προκατάληψη, την έλλειψη ορατότητας σε ανδροκρατούμενες πλατφόρμες και τον αποκλεισμό από τη λήψη αποφάσεων στην τεχνολογική ανάπτυξη. Όπως σημείωσε ένας Έλληνας σκηνοθέτης, *«Χρησιμοποιούμε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, αλλά δεν τα διαμορφώνουμε – είμαστε απλώς χρήστες, όχι δημιουργοί του συστήματος»*.

Οι γυναίκες από την Türkiye και την Ελλάδα εξέφρασαν υψηλότερα επίπεδα απογοήτευσης για την περιορισμένη τεχνική κατάρτιση και την πρόσβαση σε προηγμένα εργαλεία, ενώ οι ερωτηθείσες από τη Γαλλία και την Ιρλανδία ήταν πιο πιθανό να έχουν συμμετάσχει σε εργαστήρια ψηφιακού γραμματισμού ή τεχνητής νοημοσύνης. Η απόκλιση αυτή υπογραμμίζει τη σημασία των εθνικών υποδομών και της υποστήριξης της πολιτικής για να δοθεί η δυνατότητα στις γυναίκες να συμμετάσχουν ουσιαστικά στην τεχνολογική καινοτομία στον ΠΔΤ .

1.2.4.2 Εμπόδια για τις γυναίκες στον ΠΔΤ

Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά και διαρθρωτικά εμπόδια που περιορίζουν την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους. Τα έργα ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών λαμβάνουν σημαντικά λιγότερη χρηματοδότηση σε σύγκριση με τα έργα υπό ανδρική ηγεσία, ιδίως στον κινηματογράφο, τις τέχνες του θεάματος και τα ψηφιακά μέσα. Οι διαδικασίες επιλογής επιχορηγήσεων συχνά στερούνται κριτηρίων που να λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου, γεγονός που δυσχεραίνει την εξασφάλιση δημόσιας χρηματοδότησης για τις γυναίκες δημιουργούς. Οι γυναίκες επιχειρηματίες στον ΠΔΤ δυσκολεύονται επίσης να έχουν πρόσβαση σε επιχειρηματικά κεφάλαια και επιχειρηματικά δάνεια, περιορίζοντας περαιτέρω την οικονομική ανάπτυξη σε πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία γυναικών. Ακόμη και στη χρηματοδότηση που υποστηρίζεται από το κράτος, τα ιδρύματα και τα έργα υπό ανδρική ηγεσία λαμβάνουν μεγαλύτερο μερίδιο δημόσιων πόρων, γεγονός που αντικατοπτρίζει συστημικές προκαταλήψεις στην κατανομή της χρηματοδότησης.

Πέρα από τις οικονομικές προκλήσεις, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται επίσης σε εκτελεστικούς ρόλους σε οργανισμούς του ΠΔΤ, περιορίζοντας την ικανότητά τους να επηρεάζουν την πολιτική και την κατανομή της χρηματοδότησης. Ακόμη και όταν οι γυναίκες φτάνουν σε ηγετικές θέσεις, συχνά αντιμετωπίζουν έλλειψη πρόσβασης σε βασικούς οικονομικούς πόρους και επαγγελματικά δίκτυα. Οι έμφυλες προκαταλήψεις στις προσλήψεις και τις προαγωγές εξακολουθούν να εμποδίζουν τις γυναίκες να ανέλθουν σε κορυφαίους ρόλους λήψης αποφάσεων σε εταιρείες και ιδρύματα ΠΔΤ. Επιπλέον, οι συνεισφορές των γυναικών σε συζητήσεις πολιτικής και συνέδρια του κλάδου εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται, περιορίζοντας την ικανότητά τους να προωθούν τομεακές αλλαγές.

Οι γυναίκες έχουν λιγότερες ευκαιρίες για κατάρτιση στον ψηφιακό γραμματισμό, γεγονός που καθιστά δυσκολότερο τον ανταγωνισμό σε έναν κλάδο που διαμορφώνεται όλο και περισσότερο από την τεχνητή νοημοσύνη και τις αναδυόμενες τεχνολογίες. Οι υποτομείς που σχετίζονται με τους κλάδους STEAM, όπως ο σχεδιασμός παιχνιδιών και οι ψηφιακές τέχνες, εξακολουθούν να είναι ανδροκρατούμενοι, αποκλείοντας περαιτέρω τις γυναίκες από ευκαιρίες απασχόλησης υψηλής ανάπτυξης. Η πρόσβαση των γυναικών στην εκπαίδευση για την τεχνητή νοημοσύνη και την κωδικοποίηση στους υποτομείς του ΠΔΤ παραμένει περιορισμένη, δημιουργώντας χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά την υιοθέτηση προηγμένων δημιουργικών τεχνολογιών.

Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ηγεσία, χρηματοδότηση, κατάρτιση και ισότιμη εκπροσώπηση. Αυτά τα εμπόδια είναι δομικά και όχι τυχαία βαθιά ενσωματωμένα σε πολιτιστικά πρότυπα, θεσμικές πρακτικές και ψηφιακά περιβάλλοντα. Και στις πέντε χώρες, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε εκτελεστικούς ρόλους. Σύμφωνα με τη δευτερογενή έρευνα, μόνο το 15% των διευθυνόντων συμβούλων στις κορυφαίες ιδιωτικές εταιρείες της Γαλλίας είναι γυναίκες και στην Τουρκία, λιγότερες από 1.000 γυναίκες είναι εγγεγραμμένες ως αυτοαπασχολούμενες. Οι ηγετικοί ρόλοι συχνά κυριαρχούνται από ανδρικά επαγγελματικά δίκτυα και επιτροπές διορισμών. *«Ακόμη και όταν ηγούμαστε έργων, συχνά δεν είμαστε αυτοί στον Τύπο ή στα πάνελ»*, δήλωσε η Αναστασία Αντωνακάκη, Ελληνίδα σκηνοθέτις.

Η έλλειψη κριτηρίων χρηματοδότησης που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου παραμένει ένα από τα πλέον αναφερόμενα εμπόδια:

- Στην Ελλάδα, μόνο το 25% των κινηματογραφικών επιχορηγήσεων πηγαίνει σε έργα που διευθύνονται από γυναίκες.
- Στη Γαλλία, οι γυναίκες λαμβάνουν 50% λιγότερη χρηματοδότηση θεάτρου από τους άνδρες.
- Στην Τουρκία, οι γυναίκες συχνά χρηματοδοτούν έργα από την τσέπη τους λόγω της δυσκολίας εξασφάλισης δημόσιας στήριξης

Όπως το έθεσε η Esra από την Τουρκία: *«Έπρεπε να εξηγήσω το blockchain στους χρηματοδότες - δεν το είχαν ακούσει ποτέ. Τότε είπαν: ίσως επιστρέψουν του χρόνου»*.

Τα στοιχεία ερευνών και συνεντεύξεων επιβεβαιώνουν ότι οι γυναίκες κερδίζουν μεταξύ 15-41% λιγότερο από τους άνδρες ομολόγους τους, με τα μεγαλύτερα κενά να παρατηρούνται σε ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους. Οι γυναίκες είναι συχνά κλεισμένες σε χαμηλότερα αμειβόμενες διοικητικές ή εκπαιδευτικές θέσεις, ενώ οι άνδρες κυριαρχούν στην παραγωγή, την κατεύθυνση και τους εκτελεστικούς ρόλους.

Ένα επαναλαμβανόμενο θέμα σε όλη την έρευνα είναι η έλλειψη προσβάσιμων και σχετικών ευκαιριών ψηφιακής αναβάθμισης για τις γυναίκες. Ενώ το 20% των ερωτηθέντων στην έρευνα ανέφεραν περιορισμένη πρόσβαση στην τεχνολογική κατάρτιση, οι ερωτηθέντες από την Ελλάδα, την Τουρκία και την Ουκρανία τόνισαν ότι τα υπάρχοντα προγράμματα είναι συχνά ανεπαρκώς προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους - είτε πολύ τεχνικά, χρονοβόρα ή προγραμματισμένα χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ευθύνες φροντίδας ή εργασίας. Το χάσμα αυτό περιορίζει την ικανότητα των γυναικών να συμμετέχουν πλήρως στις αναδυόμενες τεχνολογίες και να προοδεύουν στους ψηφιακούς ρόλους.

1.2.4.3 Ευκαιρίες μέσω της τεχνολογίας

Παρά τα εμπόδια, οι ψηφιακές πλατφόρμες και τα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη έχουν δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τις γυναίκες, επιτρέποντάς τους να παρακάμψουν τις παραδοσιακές δομές του κλάδου και να δημιουργήσουν οικονομική ανεξαρτησία. Οι ψηφιακές πλατφόρμες επιτρέπουν στις γυναίκες δημιουργούς να δημιουργούν έσοδα από τη δουλειά τους ανεξάρτητα, μειώνοντας την εξάρτηση από τη χρηματοδότηση που ελέγχεται από τη βιομηχανία. Τα εργαλεία ηλεκτρονικού εμπορίου και χρηματοδότησης παρέχουν στις γυναίκες εναλλακτικές ροές εσόδων, ενώ το blockchain και τα NFT προσφέρουν νέα χρηματοοικονομικά μοντέλα, επιτρέποντάς τους να παρακολουθούν την ιδιοκτησία και τις πωλήσεις του ψηφιακού περιεχομένου τους. Οι γυναίκες αξιοποιούν όλο και περισσότερο τις ψηφιακές πλατφόρμες για οικονομική ανάπτυξη, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στην κλιμάκωση λόγω των επενδυτικών ανισοτήτων και των κενών τεχνικής κατάρτισης.

Τα ευέλικτα μοντέλα εργασίας έχουν επίσης στηρίξει την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, επιτρέποντας στις γυναίκες να συνδυάζουν δημιουργικές σταδιοδρομίες με ευθύνες φροντίδας. Οι επιλογές απομακρυσμένης εργασίας και τα εργαλεία ψηφιακής συνεργασίας έχουν συμβάλει στη μείωση των εμποδίων που σχετίζονται με την τοποθεσία και την προσβασιμότητα, επιτρέποντας τη διαδικτυακή διδασκαλία, την καθοδήγηση και τους εικονικούς χώρους απόδοσης. Ωστόσο, ενώ η άνοδος της ψηφιακής επιχειρηματικότητας έχει παράσχει ευελιξία, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τη σταθερότητα του εισοδήματος και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της σταδιοδρομίας. «*Η τεχνητή νοημοσύνη μου έσωσε ώρες. Δεν χρειάζεται πλέον να επιλέξω μεταξύ διδασκαλίας και δημιουργίας*», δήλωσε η Leslie, καλλιτέχνης βιτρό από τη Γαλλία.

Η τεχνητή νοημοσύνη και η εικονική πραγματικότητα έχουν επίσης εισαγάγει νέα επίπεδα προσβασιμότητας και συμμετοχικότητας. Τα εργαλεία μετάφρασης και προσβασιμότητας που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη καθιστούν το περιεχόμενο πιο περιεκτικό, παρέχοντας ευκαιρίες σε υποεκπροσωπούμενες κοινότητες. Η εικονική πραγματικότητα (VR) επεκτείνει τους

χώρους παραστάσεων και εκθέσεων, επιτρέποντας στις γυναίκες δημιουργούς να προσεγγίσουν παγκόσμιο κοινό χωρίς παραδοσιακούς περιορισμούς χώρου. Οι πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία γυναικών χρησιμοποιούν ψηφιακές καινοτομίες για να καταστήσουν τους πολιτιστικούς χώρους πιο περιεκτικούς και προσβάσιμους για διαφορετικές ομάδες. Ωστόσο, ενώ η εικονική πραγματικότητα και η τεχνητή νοημοσύνη υπόσχονται για τις γυναίκες, οι προκλήσεις προσβασιμότητας παραμένουν στην οικονομική προσιτότητα, την κατάρτιση δεξιοτήτων και τις έμφυλες προκαταλήψεις στις τέχνες που βασίζονται στην τεχνολογία.

Οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν καταστεί απαραίτητες για τις γυναίκες προκειμένου να επιτύχουν οικονομική ανεξαρτησία και να διατηρήσουν τη δημιουργική σταδιοδρομία τους. Πολλοί ερωτηθέντες ανέφεραν ότι χρησιμοποίησαν εργαλεία crowdfunding όπως το *Kickstarter* και το *Patreon*, καθώς και πλατφόρμες που βασίζονται σε blockchain για την πώληση NFT, επιτρέποντάς τους να παρακάμψουν παραδοσιακούς φύλακες, όπως γκαλερί ή δημόσιους χρηματοδότες.

Στην Ουκρανία, όπου ο πόλεμος έχει διαταράξει τη θεσμική υποστήριξη, οι γυναίκες βασίζονται όλο και περισσότερο σε διεθνείς ψηφιακές πλατφόρμες για να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση και να διατηρήσουν την παγκόσμια προβολή.

Τα ψηφιακά εργαλεία προσφέρουν επίσης κρίσιμη ευελιξία, ιδίως για τις γυναίκες που εξισορροπούν τις ευθύνες φροντίδας ή αντιμετωπίζουν την αντικατάσταση. Πλατφόρμες όπως το Zoom, το Canva, το Adobe Creative Cloud και οι διαδικτυακές αγορές επιτρέπουν την απομακρυσμένη εργασία, τη διαδικτυακή διδασκαλία και τη δημιουργική επιχειρηματικότητα. *Χωρίς ψηφιακές πλατφόρμες, θα είχα εξαφανιστεί κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας*», δήλωσε ένας καλλιτέχνης πολυμέσων από την Ελλάδα, τονίζοντας πώς η πρόσβαση στην τεχνολογία συνδέεται όχι μόνο με τη δημιουργικότητα, αλλά και με την επιβίωση της σταδιοδρομίας.

Barriers vs. Opportunities for Women in CCS (WP2 Findings)

	Barriers	Opportunities
Leadership Representation	Underrepresentation in decision-making roles	Flexible work models and online platforms
Access to Funding	Funding bias toward male-led projects	Crowdfunding, NFT markets, and peer support
Digital Training & Skills	Limited, mismatched training access	Growing demand for digital skills in CCS
Technology Use	Low use of blockchain, VR, AI in some regions	AI tools to reduce workload and increase output
Career Progression	Wage gaps and job precarity	Hybrid careers through teaching, content, and sales
Visibility & Recognition	Algorithmic bias and low content visibility	Global audiences through social media and streaming

2. Ευκαιρίες και προκλήσεις για τον τομέα

2.1 Μελλοντικές τάσεις στον ΠΔΤ

2.1.1 Επέκταση των ψηφιακών επιχειρηματικών μοντέλων

Καθώς ο ΠΔΤ υιοθετεί όλο και περισσότερα επιχειρηματικά μοντέλα με προτεραιότητα στην ψηφιακή τεχνολογία, οι τεχνολογικές εξελίξεις επαναπροσδιορίζουν τις παραδοσιακές δημιουργικές βιομηχανίες. Η στροφή προς τις ψηφιακές πλατφόρμες έχει μεταμορφώσει τον τρόπο δημιουργίας, διανομής και δημιουργίας εσόδων από την τέχνη, τη μουσική, τη λογοτεχνία και την απόδοση. Οι γυναίκες έχουν αξιοποιήσει αυτούς τους μετασχηματισμούς για να παρακάμψουν τα παραδοσιακά εμπόδια, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν διαρθρωτικές ανισότητες, ιδίως όσον αφορά την ορατότητα περιεχομένου βάσει αλγορίθμων, την αυτοματοποίηση που βασίζεται στην τεχνητή νοημοσύνη και την πρόσβαση σε δημιουργική χρηματοδότηση.

Η υιοθέτηση ψηφιακών μοντέλων επέτρεψε στις γυναίκες να μειώσουν το κόστος παραγωγής, να αυτοματοποιήσουν επαναλαμβανόμενες εργασίες και να επεκτείνουν την προσέγγιση του κοινού τους. Ωστόσο, η έλλειψη θεσμικής στήριξης για την ψηφιακή επιχειρηματικότητα εξακολουθεί να δημιουργεί προκλήσεις, ιδίως για τις γυναίκες που μεταβαίνουν από τους παραδοσιακούς ρόλους του ΠΔΤ σε δημιουργικές σταδιοδρομίες ενσωματωμένες στην τεχνολογία.

2.1.2 Ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης στις δημιουργικές ροές εργασίας

Ο αντίκτυπος των δημιουργικών εργαλείων που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Αυτά τα εργαλεία έχουν εξορθολογίσει τις δημιουργικές ροές εργασίας, επιτρέποντας στις γυναίκες να ενισχύσουν τη δημιουργική τους παραγωγή, να δημιουργήσουν νέες καλλιτεχνικές ιδέες και να βελτιώσουν την παραγωγικότητα. Οι εφαρμογές ΤΝ στον ΠΔΤ περιλαμβάνουν αυτοματοποιημένη επεξεργασία βίντεο, σύνθεση μουσικής με τη βοήθεια ΤΝ, προγνωστική παραγωγή κειμένου για συγγραφείς και οπτικό σχεδιασμό με γνώμονα την ΤΝ. Ωστόσο, ο κίνδυνος αλγοριθμικής προκατάληψης παραμένει υψηλός, καθώς οι μηχανές συστάσεων που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη στη ροή μουσικής, τη διανομή ταινιών και τις ψηφιακές αγορές συχνά ευνοούν έργα υπό την ηγεσία ανδρών.

Καθώς τα ψηφιακά πρώτα μοντέλα επεκτείνονται, υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης εκπαιδεύονται σε ποικίλα σύνολα δεδομένων που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου, ώστε να παρέχουν ίση ορατότητα για το δημιουργικό έργο των γυναικών. Ενώ η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να μειώσει τις χρονοβόρες δημιουργικές εργασίες, οι γυναίκες αναφέρουν ανησυχίες σχετικά με την μετατόπιση θέσεων εργασίας, την έλλειψη κατάρτισης σε εργαλεία που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη και την περιορισμένη εκπροσώπηση των γυναικείων προοπτικών σε περιεχόμενο που παράγεται από την τεχνητή νοημοσύνη.

2.1.3 Περιφερειακές διαφορές στην τεχνητή νοημοσύνη και την ψηφιακή υιοθέτηση

Μεταξύ των διαφόρων χωρών, το ποσοστό υιοθέτησης της τεχνητής νοημοσύνης ποικίλλει. Στη Γαλλία και την Ιρλανδία, τα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο στο ψηφιακό μάρκετινγκ, τα παιχνίδια και τη μουσική παραγωγή, ενώ στην Ελλάδα και την Τουρκία, η πρόσβαση σε δημιουργικά εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη παραμένει περιορισμένη λόγω οικονομικών περιορισμών και περιορισμών στις υποδομές. Στην Ουκρανία, ο πόλεμος έχει επιταχύνει την ανάγκη για ψηφιακές προσεγγίσεις, καθιστώντας την τεχνητή νοημοσύνη και τις εικονικές πλατφόρμες πιο κρίσιμες για την πολιτιστική διατήρηση και τη δημιουργική συνεργασία. Η ικανότητα ενσωμάτωσης της τεχνητής νοημοσύνης σε δημιουργικές σταδιοδρομίες θεωρείται όλο και περισσότερο ως βασική δεξιότητα, ωστόσο οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στα προγράμματα ψηφιακής αναβάθμισης δεξιοτήτων και κατάρτισης τεχνητής νοημοσύνης εξακολουθούν να περιορίζουν την πρόσβαση των γυναικών σε αυτές τις ευκαιρίες.

2.1.4 Μελλοντικές προκλήσεις και ηθικοί προβληματισμοί

Καθώς η τεχνητή νοημοσύνη και τα ψηφιακά πρώτα μοντέλα συνεχίζουν να αναδιαμορφώνουν το ν ΠΔΤ , οι γυναίκες αντιμετωπίζουν τόσο ευκαιρίες όσο και κινδύνους. Ενώ η τεχνητή νοημοσύνη ενισχύει την πρόσβαση σε δημιουργικούς πόρους, αυξάνει την αυτοματοποίηση και προωθεί νέα επιχειρηματικά μοντέλα, εγείρει επίσης ηθικές ανησυχίες σχετικά με το απόρρητο των δεδομένων, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τις προκαταλήψεις λόγω φύλου στο περιεχόμενο που δημιουργείται από την τεχνητή νοημοσύνη. Επιπλέον, πολλές γυναίκες αγωνίζονται με προκλήσεις δημιουργίας εσόδων σε ψηφιακές πλατφόρμες, όπου οι δομές εισοδήματος που βασίζονται σε αλγόριθμους συχνά ωφελούν δυσανάλογα τους άνδρες δημιουργούς.

Το μέλλον των γυναικών θα εξαρτηθεί από την ισότιμη πρόσβαση σε ψηφιακούς πόρους, τη συμπερίληψη στη χάραξη πολιτικής για την τεχνητή νοημοσύνη και τις προορατικές προσπάθειες για την εξάλειψη των αλγοριθμικών προκαταλήψεων στην προώθηση περιεχομένου και τη διανομή χρηματοδότησης. Η ενίσχυση των κανονισμών δεοντολογίας για την τεχνητή νοημοσύνη και των ψηφιακών πολιτικών που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου θα είναι ουσιαστικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι γυναίκες μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και να επωφελοούνται από την αναπτυσσόμενη ψηφιακή οικονομία.

Καθώς ο ΠΔΤ υιοθετεί όλο και περισσότερο επιχειρηματικά μοντέλα με προτεραιότητα στην ψηφιακή τεχνολογία, οι τεχνολογικές εξελίξεις επαναπροσδιορίζουν τις παραδοσιακές δημιουργικές βιομηχανίες. Η στροφή προς τις ψηφιακές πλατφόρμες έχει μεταμορφώσει τον τρόπο δημιουργίας, διανομής και δημιουργίας εσόδων από την τέχνη, τη μουσική, τη λογοτεχνία και την απόδοση. Οι γυναίκες έχουν αξιοποιήσει αυτούς τους μετασχηματισμούς για να παρακάμψουν τα παραδοσιακά εμπόδια, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν διαρθρωτικές ανισότητες, ιδίως όσον αφορά την ορατότητα περιεχομένου βάσει αλγορίθμων, την

αυτοματοποίηση που βασίζεται στην τεχνητή νοημοσύνη και την πρόσβαση σε δημιουργική χρηματοδότηση.

Ο αντίκτυπος των δημιουργικών εργαλείων που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Αυτά τα εργαλεία έχουν εξορθολογίσει τις δημιουργικές ροές εργασίας, επιτρέποντας στις γυναίκες να αυτοματοποιήσουν επαναλαμβανόμενες εργασίες, να βελτιώσουν τη δημιουργική απόδοση και να εξατομικεύσουν την αφοσίωση του κοινού. Ωστόσο, ο κίνδυνος αλγοριθμικής προκατάληψης παραμένει υψηλός, καθώς οι μηχανές συστάσεων που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη στη ροή μουσικής, τη διανομή ταινιών και τις ψηφιακές αγορές συχνά ευνοούν έργα υπό την ηγεσία ανδρών. Καθώς τα ψηφιακά πρώτα μοντέλα επεκτείνονται, υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης εκπαιδεύονται σε ποικίλα σύνολα δεδομένων που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου, ώστε να παρέχουν ίση ορατότητα για το δημιουργικό έργο των γυναικών.

Επιπλέον, μεταξύ των διαφόρων χωρών, το ποσοστό υιοθέτησης της ΤΝ ποικίλλει. Σε χώρες όπως η Γαλλία και η Ιρλανδία, τα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο στο ψηφιακό μάρκετινγκ, τα παιχνίδια και τη μουσική παραγωγή, ενώ στην Ελλάδα και την Τουρκία, η πρόσβαση σε δημιουργικά εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη παραμένει περιορισμένη λόγω οικονομικών περιορισμών και περιορισμών υποδομής. Στην Ουκρανία, ο πόλεμος έχει επιταχύνει την ανάγκη για ψηφιακές προσεγγίσεις, καθιστώντας την τεχνητή νοημοσύνη και τις εικονικές πλατφόρμες πιο κρίσιμες για την πολιτιστική διατήρηση και τη δημιουργική συνεργασία.

2.2 Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και ευκαιρίες απασχόλησης

Η στροφή προς την ανεξάρτητη και καθοδηγούμενη από την τεχνολογία δημιουργική επιχειρηματικότητα έχει επαναπροσδιορίσει τις ευκαιρίες απασχόλησης για τις γυναίκες. Περισσότερες γυναίκες γίνονται ανεξάρτητοι δημιουργοί περιεχομένου, αξιοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τις ψηφιακές αγορές και τις πλατφόρμες που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη για να ξεκινήσουν και να διατηρήσουν σταδιοδρομίες εκτός των παραδοσιακών ιδρυμάτων. Ωστόσο, η οικονομική βιωσιμότητα παραμένει μια πιεστική ανησυχία, ιδίως καθώς οι ελεύθεροι επαγγελματίες δεν διαθέτουν προστασία της απασχόλησης, σταθερό εισόδημα και πρόσβαση σε παροχές.

Οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, ιδίως σε τομείς που έχουν μεταβεί από τη θεσμική απασχόληση στην ψηφιακή εργασία που βασίζεται στην περιστασιακή απασχόληση. Ενώ οι ψηφιακές πλατφόρμες επιτρέπουν στις γυναίκες να διευρύνουν το κοινό τους και τις ροές εσόδων τους, δημιουργούν επίσης νέες ευπάθειες, όπως ασυνεπείς αμοιβές, εξάρτηση από αλγοριθμική διαφάνεια και περιορισμένη πρόσβαση σε επαγγελματικά δίκτυα. Επιπλέον, καθώς αναδύονται τα NFT και οι δημιουργικές οικονομίες που βασίζονται σε blockchain, η συμμετοχή των γυναικών παραμένει σημαντικά χαμηλότερη, εγείροντας ανησυχίες σχετικά με το ποιος ελέγχει την πρόσβαση σε αυτά τα νέα οικονομικά μοντέλα.

Στην Ελλάδα και την Τουρκία, η ανεξάρτητη εργασία έχει καταστεί κυρίαρχη μορφή απασχόλησης για τις γυναίκες, αλλά λόγω της περιορισμένης νομικής προστασίας, πολλές γυναίκες αγωνίζονται με την εργασιακή επισφάλεια και τις ασυνεπείς αποδοχές. Τόσο στην Ιρλανδία όσο και στη Γαλλία, τα έργα του ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές ανισότητες χρηματοδότησης, με εκθέσεις που επισημαίνουν χαμηλότερη πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση και περιορισμένη προβολή στις ανταγωνιστικές διαδικασίες κατανομής επιχορηγήσεων. Ενώ οι εθνικοί φορείς χρηματοδότησης έχουν θεσπίσει στρατηγικές για την ισότητα των φύλων, τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συστηματική πρόσβαση σε εναλλακτικούς μηχανισμούς, όπως η πληθοχρηματοδότηση ή οι επιχορηγήσεις της ΕΕ από επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες, παραμένουν περιορισμένα. Ωστόσο, το χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά την πρόσβαση σε επιχειρηματικά κεφάλαια και επιχειρηματικές επενδύσεις εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα. Στην Ουκρανία, ο πόλεμος έχει επιταχύνει τη μετάβαση προς την απομακρυσμένη εργασία και την ψηφιακή επιχειρηματικότητα, καθώς οι γυναίκες αναζητούν όλο και περισσότερο διεθνείς συνεργασίες και διαδικτυακές επιχειρηματικές ευκαιρίες για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Παρά τις προκλήσεις αυτές, οι γυναίκες ηγούνται καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων, ιδίως σε υβριδικές δομές σταδιοδρομίας που συνδυάζουν ψηφιακές πωλήσεις, δημιουργία περιεχομένου και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Πολλές γυναίκες έχουν δημιουργήσει διαδικτυακές ακαδημίες, ψηφιακές συμβουλευτικές εταιρείες και πλατφόρμες πολυμέσων για τη δημιουργία βιώσιμων ροών εισοδήματος. Ωστόσο, απαιτείται μεγαλύτερη χρηματοδοτική στήριξη για να διασφαλιστεί ότι αυτά τα επιχειρηματικά μοντέλα παραμένουν βιώσιμα.

2.3 Ζητήματα δεοντολογίας και πολιτικής

Καθώς οι ψηφιακές τεχνολογίες ενσωματώνονται, οι ανησυχίες σχετικά με τη δεοντολογία και την πολιτική καθίστανται ολοένα και πιο επείγουσες. Τα ζητήματα αυτά αφορούν ιδιαίτερα τις γυναίκες, οι οποίες αντιμετωπίζουν συστηματικά μειονεκτήματα όχι μόνο όσον αφορά τη χρηματοδότηση και την προβολή, αλλά και τον τρόπο σχεδιασμού, ανάπτυξης και διακυβέρνησης των ψηφιακών συστημάτων.

Προκατάληψη στην τεχνητή νοημοσύνη (TN) και την αλγοριθμική λήψη αποφάσεων

Τα εργαλεία που λειτουργούν με TN και χρησιμοποιούνται, από τις μηχανές συστάσεων έως τις πλατφόρμες γενετικής τέχνης, εκπαιδεύονται συνήθως σε σύνολα δεδομένων προκατειλημμένα ως προς το φύλο, τα οποία αντικατοπτρίζουν ιστορικές ανισότητες¹. Ως αποτέλεσμα, το γυναικείο περιεχόμενο συχνά λαμβάνει χαμηλότερη προβολή, λιγότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης ή χορηγίας και περιορισμένη αφοσίωση. Αυτή η προκατάληψη μπορεί ακούσια να ενισχύσει τις ανδροκρατούμενες αφηγήσεις, περιθωριοποιώντας διαφορετικές φωνές. «Χρησιμοποιούμε

¹ <https://www.womenintech.co.uk/examining-ais-gender-bias-and-how-to-overcome-it/> & <https://www.unwomen.org/en/news-stories/interview/2025/02/how-ai-reinforces-gender-bias-and-what-we-can-do-about-it>

εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, αλλά δεν τα διαμορφώνουμε – είμαστε απλώς χρήστες», εξήγησε ένας Έλληνας σκηνοθέτης, υπογραμμίζοντας τον αποκλεισμό των γυναικών από τις διαδικασίες σχεδιασμού και ανάπτυξης της ΤΝ. Για να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη, η αλγοριθμική διαφάνεια πρέπει να καταστεί συνήθης πρακτική, με εκτιμήσεις επιπτώσεων ανάλογα με το φύλο ενσωματωμένες στην ανάπτυξη και εφαρμογή της ΤΝ.

Κίνδυνοι απορρήτου δεδομένων και ψηφιακής εκμετάλλευσης

Οι γυναίκες χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο ψηφιακές πλατφόρμες για τη διανομή περιεχομένου, τη διδασκαλία στο διαδίκτυο και τη σύνδεση με το κοινό. Ωστόσο, αυτές οι πλατφόρμες συχνά δεν διαθέτουν επαρκή προστασία απορρήτου δεδομένων, αφήνοντας τους δημιουργούς ευάλωτους σε κλοπή περιεχομένου, εκμετάλλευση ή επιτήρηση.

Ειδικά για τις νέες γυναίκες, η «οικονομία της φήμης» - όπου η προβολή, η δημοτικότητα και η διαδικτυακή παρουσία επηρεάζουν άμεσα τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας - μπορεί να θολώσει τα όρια μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ταυτότητας. Η διατήρηση μιας ισχυρής ψηφιακής παρουσίας είναι συχνά αναμενόμενη, αλλά αυτό συνοδεύεται από πίεση για την ανταλλαγή προσωπικών πληροφοριών ή την αυτο-επωθυμία με τρόπους που μπορεί να εκθέσουν τις γυναίκες σε παρενόχληση ή κίνδυνο φήμης. Η έλλειψη ορίων μεταξύ «του καλλιτέχνη» και της «περσόνας» μπορεί να οδηγήσει σε συναισθηματική κόπωση, άγχος απόδοσης και προκλήσεις στη διατήρηση της ιδιωτικής ζωής ή της δημιουργικής αυτονομίας.

Οι πλατφόρμες πρέπει να υιοθετήσουν πολιτικές απορρήτου που λαμβάνουν υπόψη το φύλο και να διασφαλίσουν ότι οι δημιουργοί διατηρούν τον έλεγχο του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται και δημιουργούνται έσοδα από το περιεχόμενο, τα προσωπικά δεδομένα και τα αναλυτικά στοιχεία απόδοσης.

Πνευματική ιδιοκτησία και δίκαιη αποζημίωση

Η ταχεία εξέλιξη της δημιουργίας ψηφιακού περιεχομένου —που καθοδηγείται από εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης και πλατφόρμες blockchain— έχει διαταράξει τα παραδοσιακά μοντέλα ιδιοκτησίας διανοητικής ιδιοκτησίας (IP) στους CCS. Ενώ αυτές οι καινοτομίες προσφέρουν νέες ευκαιρίες για δημιουργία εσόδων και προβολή, εγείρουν επίσης σημαντικά ηθικά και νομικά ζητήματα, ιδιαίτερα για τις γυναίκες δημιουργούς.

Το περιεχόμενο που δημιουργείται από AI θολώνει τις γραμμές της πατρότητας. Καθώς όλο και περισσότεροι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν παραγωγικά εργαλεία για να συνθέσουν μουσική, να σχεδιάσουν οπτικά ή να γράψουν σενάρια, προκύπτουν ερωτήματα σχετικά με το ποιος κατέχει το τελικό προϊόν - ο δημιουργός, ο προγραμματιστής εργαλείων ή η πλατφόρμα; Ελλείψει σαφούς ρύθμισης, οι γυναίκες συχνά στερούνται της νομικής προστασίας και της συμβατικής σαφήνειας που απαιτούνται για τη διασφάλιση της εργασίας τους.

Οι τεχνολογίες blockchain, συμπεριλαμβανομένων των NFT και των έξυπνων συμβολαίων, προσφέρουν ανιχνεύσιμη ιδιοκτησία και αυτόματες πληρωμές δικαιωμάτων. Ωστόσο, η πρόσβαση σε αυτές τις τεχνολογίες παραμένει περιορισμένη για πολλές γυναίκες. Οι

ερωτηθέντες από την Τουρκία και την Ελλάδα ανέφεραν ότι δυσκολεύονται να πλοηγηθούν σε συστήματα πνευματικών δικαιωμάτων και αδειοδότησης για ψηφιακά καταναμεμημένα έργα, αναφέροντας έλλειψη προσαρμοσμένης καθοδήγησης, νομικής κατάρτισης και υποδομής χωρίς αποκλεισμούς.

Η δεοντολογική ψηφιακή διακυβέρνηση πρέπει να αντιμετωπίσει αυτό το αναδυόμενο χάσμα με:

- Θέσπιση πλαισίων δικαιωμάτων εκμετάλλευσης για συνεργατικό δημιουργικό περιεχόμενο με τη βοήθεια τεχνητής νοημοσύνης.
- Προώθηση δίκαιων και διαφανών μοντέλων αδειοδότησης που αναγνωρίζουν όλους τους συνεισφέροντες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούν βοηθητικές τεχνολογίες.
- Παροχή προσβάσιμης εκπαίδευσης διανοητικής ιδιοκτησίας και εργαλείων νομικής υποστήριξης, ειδικά προσαρμοσμένων για δημιουργικά έργα υπό την ηγεσία γυναικών, ελεύθερους επαγγελματίες και πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Χωρίς ισότιμη πρόσβαση στην προστασία της ΙΡ και στους μηχανισμούς αποζημίωσης, οι γυναίκες κινδυνεύουν να αποκλειστούν από την οικονομική αλυσίδα αξίας της ψηφιακής δημιουργικότητας. Η διασφάλιση ότι μπορούν να προστατεύουν, να δημιουργούν έσοδα και να κλιμακώνουν τις καινοτομίες τους είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ενός δίκαιου και βιώσιμου ψηφιακού οικοσυστήματος του ΠΔΤ.

Ψηφιακή πολιτική που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου

Παρά τις αυξανόμενες επενδύσεις στην ψηφιακή καινοτομία σε ολόκληρη την Ευρώπη, τα ισχύοντα πλαίσια πολιτικής συχνά παραβλέπουν τη διάσταση του φύλου ως οριζόντια προτεραιότητα. Το χάσμα αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές στα εθνικά και ενωσιακά συστήματα χρηματοδότησης, όπου οι περισσότερες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τα προγράμματα επιχορηγήσεων δεν ενσωματώνουν ευαίσθητα ως προς τη διάσταση του φύλου κριτήρια ή υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

Για παράδειγμα, τα έργα του ΠΔΤ που βασίζονται στην τεχνολογία και οι ερευνητικές πρωτοβουλίες τεχνητής νοημοσύνης σπάνια αξιολογούνται για τη συμμετοχικότητά τους στον σχεδιασμό ή τον αντίκτυπό τους στην ισότητα των φύλων. Οι φορείς χρηματοδότησης σπάνια απαιτούν από τους αιτούντες να παρέχουν δεδομένα ανά φύλο, να επιδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα ψηφιακά εργαλεία τους ανταποκρίνονται στις ανάγκες διαφορετικών χρηστών ή να διασφαλίζουν την ισόρροπη συμμετοχή των γυναικών στις ομάδες έργου και σε ηγετικούς ρόλους.

Επιπλέον, οι νεοσύστατες επιχειρήσεις δημιουργικής τεχνολογίας υπό την ηγεσία γυναικών εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση ψηφιακής επιχειρηματικότητας. Οι ερωτηθέντες σημείωσαν ότι οι υφιστάμενοι μηχανισμοί επιχορηγήσεων συχνά ευνοούν μεγαλύτερες επιχειρήσεις υπό την ηγεσία ανδρών με προηγούμενη επιτυχία σε τεχνολογικά ή εμπορικά έργα, ενισχύοντας τις διαρθρωτικές ανισορροπίες στα οικοσυστήματα καινοτομίας.

Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, απαιτείται επείγοντως μια προσέγγιση της ψηφιακής πολιτικής που θα λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Αυτό περιλαμβάνει:

- Απαίτηση αρχών σχεδιασμού χωρίς αποκλεισμούς κατά την ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων, πλατφόρμων και εφαρμογών του ΠΔΤ .
- Υποχρεωτική παρακολούθηση και αξιολόγηση ανά φύλο σε δημόσια χρηματοδοτούμενα τεχνολογικά έργα.
- Διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε επιχορηγήσεις καινοτομίας, χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών και προγράμματα επιτάχυνσης για πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία γυναικών.
- Ενθάρρυνση διαδικασιών συν-δημιουργίας που περιλαμβάνουν γυναίκες και περιθωριοποιημένες ομάδες ως υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, όχι μόνο τελικούς χρήστες.

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στους μηχανισμούς ψηφιακής χρηματοδότησης και στην πολιτική καινοτομίας για τον ΠΔΤ δεν είναι μόνο ζήτημα δικαιοσύνης, αλλά είναι απαραίτητη για την απελευθέρωση του πλήρους δυναμικού του δημιουργικού ψηφιακού μετασχηματισμού και την προώθηση ενός πιο ποικιλόμορφου, ηθικού και χωρίς αποκλεισμούς πολιτιστικού μέλλοντος.

2.3.5 Ηθική Τεχνολογική Εκπαίδευση και Ηγεσία

Για να επιτευχθεί διαρκής ισότητα των φύλων, οι γυναίκες πρέπει να υποστηρίζονται όχι μόνο ως χρήστες της τεχνολογίας αλλά και ως ηγέτες, καινοτόμοι και ηθικοί υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στον ψηφιακό χώρο. Η ενσωμάτωση αναδυόμενων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών και τα καθηλωτικά μέσα στον ΠΔΤ απαιτεί παράλληλη επένδυση στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και ηθική θεμελίωση και ανάπτυξη ηγεσίας.

Επί του παρόντος, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε ηγετικούς ρόλους στον τομέα της τεχνολογίας, τόσο εντός των ιδρυμάτων όσο και σε όλα τα ψηφιακά οικοσυστήματα νεοφυών επιχειρήσεων. Πολλές γυναίκες δημιουργοί ανέφεραν ότι αισθάνονται αποκλεισμένες από βασικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε έργα ψηφιακού μετασχηματισμού, παρά το γεγονός ότι υιοθέτησαν νωρίς ή ήταν ειδικοί χρήστες αυτών των εργαλείων.

Επιπλέον, οι περισσότερες υφιστάμενες πρωτοβουλίες ψηφιακής κατάρτισης επικεντρώνονται στις τεχνικές δεξιότητες, αλλά παραμελούν τις ευρύτερες δεοντολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις του σχεδιασμού και της εφαρμογής της τεχνολογίας. Ως αποτέλεσμα, οι γυναίκες - ειδικά εκείνες που προέρχονται από υποεκπροσωπούμενο ή περιθωριοποιημένο υπόβαθρο - συχνά μένουν έξω από κρίσιμες συζητήσεις σχετικά με την αλγοριθμική προκατάληψη, τη ρύθμιση της πλατφόρμας, τη διακυβέρνηση δεδομένων και την ηθική της τεχνητής νοημοσύνης.

Για να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα, η ηθική τεχνολογική εκπαίδευση πρέπει να ενσωματωθεί τόσο στα επίσημα προγράμματα κατάρτισης όσο και στις ευκαιρίες ανάπτυξης μη τυπικών ικανοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στα εξής:

Ανάπτυξη ψηφιακής ηγεσίας για τις γυναίκες στους υποτομείς του ΠΔΤ·

- Αρχές δεοντολογικού σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της δικαιοσύνης, της διαφάνειας και της ένταξης στις πλατφόρμες τεχνητής νοημοσύνης και ψηφιακού περιεχομένου.
- Καθοδήγηση και μάθηση από ομοτίμους μεταξύ έμπειρων γυναικών δημιουργών τεχνολογίας και αναδυόμενων επαγγελματιών.
- Διατομεακή συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων , υποστηρικτών ψηφιακών δικαιωμάτων και οργανώσεων ισότητας των φύλων.

Η ενδυνάμωση των γυναικών ώστε να διαμορφώσουν τις αξίες και τους κανόνες της ψηφιακής καινοτομίας - όχι μόνο να υιοθετήσουν τα εργαλεία της, θα διασφαλίσει ότι τα μελλοντικά οικοσυστήματα είναι ηθικά θεμελιωμένα, κοινωνικά χωρίς αποκλεισμούς και δημιουργικά ποικίλα.

Ethical and Policy Considerations in the Digital CCS

Ethical Consideration	Key Recommendations
Bias in AI and Algorithmic Decision-Making	Ensure algorithmic transparency and inclusive datasets in AI tools used in CCS.
Data Privacy and Digital Exploitation Risks	Implement gender-sensitive data privacy protections and empower creators with control over their content.
Intellectual Property and Fair Compensation	Provide IP education, fair licensing, and royalty mechanisms tailored to women in CCS.
Gender-Responsive Digital Policy	Mainstream gender equity into digital funding mechanisms, including AI and innovation grants.
Ethical Technology Education and Leadership	Develop ethical tech training, digital leadership programs, and mentorship opportunities for women.

3. Πολιτικές και προγραμματικές συστάσεις

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του ΠΕ2, η παρούσα ενότητα περιγράφει εφαρμόσιμες συστάσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της ψηφιακής καινοτομίας χωρίς αποκλεισμούς. Αυτές οι συστάσεις απευθύνονται σε βασικές ομάδες ενδιαφερομένων: υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, πολιτιστικά ιδρύματα, εκπαιδευτικούς και διατομεακούς συνεργάτες. Είναι επίσης στενά ευθυγραμμισμένα με τους στόχους του WP3, διασφαλίζοντας τη συνέχεια μεταξύ των πορισμάτων της έρευνας και της πρακτικής εφαρμογής.

3.1 Για υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και κυβερνήσεις

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση του χρηματοοικονομικού και ρυθμιστικού περιβάλλοντος. Για την αντιμετώπιση των μακροχρόνιων

ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, τα εθνικά και ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στις δημόσιες επενδύσεις που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου στην πολιτιστική καινοτομία. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία ή την επέκταση ειδικών γραμμών χρηματοδότησης για δημιουργικές επιχειρήσεις υπό την ηγεσία γυναικών, ιδίως εκείνες που ενσωματώνουν αναδυόμενες τεχνολογίες όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η εικονική πραγματικότητα και το blockchain.

Πέρα από την οικονομική στήριξη, οι κυβερνήσεις πρέπει να διασφαλίσουν αλγοριθμική διαφάνεια και δικαιοσύνη στα ψηφιακά εργαλεία που αναπτύσσονται ή επιδοτούνται μέσω δημόσιας χρηματοδότησης. Τα συστήματα ΤΝ που επηρεάζουν την πολιτιστική προβολή (π.χ. μηχανές συστάσεων, εργαλεία αξιολόγησης χρηματοδότησης) θα πρέπει να υποβάλλονται σε εκτιμήσεις επιπτώσεων ανάλογα με το φύλο και τα σύνολα δεδομένων τους θα πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς και δημόσια ελέγξιμα.

Ένας άλλος κρίσιμος τομέας είναι ο ψηφιακός γραμματισμός και η εκπαίδευση STEAM (Science, Tech, Engineering, Arts & Math). Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να ενσωματώσουν δημιουργικές τεχνολογικές δεξιότητες - όπως η ψηφιακή αφήγηση, η παραγωγή μέσων ενημέρωσης και η ηθική τεχνητή νοημοσύνη - στα προγράμματα σπουδών της επίσημης εκπαίδευσης και στη μη τυπική κατάρτιση ενηλίκων, διασφαλίζοντας ότι τα κορίτσια και οι γυναίκες είναι εξίσου προετοιμασμένες να συμμετάσχουν και να ηγηθούν της καινοτομίας.

Μπορούν επίσης να δημιουργηθούν κίνητρα για την ενθάρρυνση της συνεργασίας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα που επικεντρώνεται στην πολυμορφία, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων φύλου σε δημόσιους διαγωνισμούς, ισορροπημένων επιτροπών αξιολόγησης και στοχευμένης προσέγγισης υποεκπροσωπούμενων ομάδων κατά τη διάρκεια προσκλήσεων επιχορήγησης.

3.2 Για Πολιτιστικά Ιδρύματα και Επιχειρήσεις του ΠΔΤ

Τα πολιτιστικά ιδρύματα, τα ιδρύματα, οι οίκοι παραγωγής και οι δημιουργικές νεοσύστατες επιχειρήσεις πρέπει να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό των εσωτερικών δομών και των πρακτικών της βιομηχανίας. Ένα από τα σαφέστερα ευρήματα του ΠΕ2 είναι η υποεκπροσώπηση των γυναικών σε ρόλους λήψης αποφάσεων, παρά την ισχυρή παρουσία τους στον τομέα. Τα ιδρύματα θα πρέπει να θέσουν εσωτερικούς στόχους για την ισότητα των φύλων στην εκτελεστική ηγεσία, τα επιμελητικά συμβούλια και τις κριτικές επιτροπές.

Οι διαφανείς πρακτικές πρόσληψης και προαγωγής, όπως οι ανώνυμες διαδικασίες πρόσληψης και οι έλεγχοι μετοχών, μπορούν να μειώσουν τις προκαταλήψεις και να ανοίξουν πόρτες σε μια πιο ποικιλόμορφη δεξαμενή ταλέντων. Αυτό θα πρέπει να συμπληρωθεί από ισχυρά προγράμματα καθοδήγησης και χορηγιών, με έμφαση στις ψηφιακές και επιχειρηματικές οδούς. Οι γυναίκες, ιδίως εκείνες που βρίσκονται στα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας τους, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πρότυπα ρόλων και δομημένη υποστήριξη στην πλοήγηση στη χρηματοδότηση, την υιοθέτηση τεχνολογίας και τη δημιουργική ηγεσία.

Παράλληλα, τα πολιτιστικά ιδρύματα θα πρέπει να επανεξετάσουν και να αναθεωρήσουν τις πολιτικές χρηματοδότησης και ανάθεσης για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Αυτό

σημαίνει επανεξέταση του τρόπου αξιολόγησης των αιτήσεων επιχορήγησης, εισαγωγή κριτηρίων ευαίσθητων ως προς τη διάσταση του φύλου, συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισης έργων υπό την ηγεσία γυναικών, και ενθάρρυνση κοινών έργων που προωθούν την καινοτομία χωρίς αποκλεισμούς. Η πολυμορφία θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζεται στον καλλιτεχνικό προγραμματισμό, τις εκθέσεις και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, διασφαλίζοντας ισότιμη εκπροσώπηση τόσο πίσω όσο και μπροστά από την κάμερα.

3.3 Για Εκπαιδευτικούς και Προγράμματα Κατάρτισης του ΠΔΤ

Καθώς το ΠΕ3 εγκαινιάζει την Ακαδημία για τις Γυναίκες στον ΠΔΤ, υπάρχει μια σαφής ευκαιρία για την παροχή μετασχηματιστικής κατάρτισης που αντιμετωπίζει άμεσα τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες που προσδιορίζονται στο ΠΕ2. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να υπερβαίνουν τις τεχνικές δεξιότητες, ενσωματώνοντας την επιχειρηματικότητα, την ψηφιακή ηθική, τη δημιουργική ηγεσία και τη στρατηγική χρηματοδότησης στα προγράμματα σπουδών τους.

Τα προγράμματα θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να είναι ευέλικτα και προσβάσιμα, ειδικά για τις γυναίκες που εξισορροπούν τις ευθύνες φροντίδας, την ανεξάρτητη εργασία ή τον εκτοπισμό. Αυτό περιλαμβάνει την προσφορά υβριδικών μορφών (διαδικτυακά και αυτοπροσώπως), αρθρωτού περιεχομένου και υλικού σε πολλές γλώσσες και μορφές (π.χ. κείμενο, βίντεο, ευανάγνωστο). Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη μάθηση χωρίς εμπόδια, ενσωματώνοντας πρότυπα σχεδιασμού και προσβασιμότητας χωρίς αποκλεισμούς για γυναίκες με αναπηρίες, μετανάστριες και γυναίκες από περιθωριοποιημένες κοινότητες.

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει επίσης να ενισχύσουν την ψηφιακή εμπιστοσύνη και τον κριτικό ψηφιακό γραμματισμό απομυθοποιώντας την τεχνητή νοημοσύνη, το blockchain και τα ψηφιακά εργαλεία δημοσίευσης. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να φύγουν με πρακτικές δεξιότητες για να ξεκινήσουν ή να κλιμακώσουν τα έργα τους, καθώς και με κριτική κατανόηση του τρόπου χρήσης των ψηφιακών εργαλείων δεοντολογικά και χωρίς αποκλεισμούς.

Το πιο σημαντικό είναι ότι η κατάρτιση πρέπει να γιορτάζει και να ενισχύει το ψηφιακό περιεχόμενο και τις πλατφόρμες υπό την ηγεσία των γυναικών, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις δικές τους αφηγήσεις, να παρουσιάσουν το έργο τους και να γίνουν ηγέτες στη διαμόρφωση μελλοντικών πολιτιστικών και ψηφιακών τοπίων.

3.4 Για διατομεακή συνεργασία και μελλοντικά έργα

Η δημιουργία μόνιμων αλλαγών απαιτεί την άρση των στεγανών μεταξύ τομέων και επιστημονικών κλάδων. Η συνεργασία μεταξύ πολιτιστικών οργανισμών, φορέων ανάπτυξης τεχνολογίας, πανεπιστημίων, της κοινωνίας των πολιτών και υπευθύνων χάραξης πολιτικής είναι απαραίτητη για τη δημιουργία οικοσυστημάτων που δεν είναι μόνο καινοτόμα αλλά και δίκαια και χωρίς αποκλεισμούς.

Τα μελλοντικά έργα θα πρέπει να υιοθετήσουν μεθοδολογίες συν-δημιουργίας, εμπλέκοντας τις γυναίκες σε όλα τα στάδια, από την ανάπτυξη ιδεών και εργαλείων έως την αξιολόγηση και την κλιμάκωση. Η προσέγγιση αυτή διασφαλίζει ότι τα εργαλεία και οι πλατφόρμες που προκύπτουν

από την καινοτομία βασίζονται στη βιωμένη πραγματικότητα και τις ανάγκες των διαφόρων χρηστών.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, υπάρχει επίσης ανάγκη προώθησης διακρατικών δικτύων και πλατφορμών ανταλλαγής γνώσεων που εστιάζουν στο φύλο, τον πολιτισμό και την τεχνολογία. Οι χώροι αυτοί μπορούν να διευκολύνουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, να στηρίξουν διασυνοριακές συνεργασίες και να ενισχύσουν τις φωνές των υποεκπροσωπούμενων γυναικών

Τέλος, τα διατομεακά έργα θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συλλέγουν και να δημοσιεύουν δεδομένα ανά φύλο, να μετρούν τα αποτελέσματα της ένταξης και να δοκιμάζουν κλιμακούμενα μοντέλα για δεοντολογική και δίκαιη καινοτομία. Οι χρηματοδότες - τόσο δημόσιοι όσο και ιδιωτικοί - μπορούν να υποστηρίξουν αυτή τη μετατόπιση συμπεριλαμβάνοντας κριτήρια διαφορετικότητας, ισότητας και ένταξης (DEI) στα πλαίσια αξιολόγησης και δίνοντας προτεραιότητα σε πρωτοβουλίες που αντιμετωπίζουν ενεργά το χάσμα μεταξύ των φύλων στην ψηφιακή κουλτούρα.

3.5 Σύνοψη των συστάσεων πολιτικής

Με βάση τα στοιχεία και την ανάλυση που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του ΠΕ2 , προτείνονται οι ακόλουθες συστάσεις πολιτικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της ψηφιακής καινοτομίας χωρίς αποκλεισμούς:

1. **Δημιουργία ειδικών προγραμμάτων χρηματοδότησης** για νεοσύστατες επιχειρήσεις του ΠΔΤ υπό την ηγεσία γυναικών, ιδίως εκείνες που ενσωματώνουν αναδυόμενες τεχνολογίες όπως η TN , η XR και η Blockchain.
2. **Εντολή για αλγοριθμική διαφάνεια και εκτιμήσεις επιπτώσεων ανάλογα με το φύλο** για εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης και ψηφιακές πλατφόρμες που αναπτύσσονται ή χρηματοδοτούνται από δημόσιους οργανισμούς.
3. **Ενσωμάτωση του ψηφιακού γραμματισμού, της δημιουργικής τεχνολογίας και της ηθικής εκπαίδευσης AI** στα συστήματα τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης για τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ των φύλων.
4. **Καθορισμός εσωτερικών στόχων για την ισότητα των φύλων** σε ηγετικούς ρόλους εντός πολιτιστικών ιδρυμάτων και δημιουργικών επιχειρήσεων.
5. **Εισαγωγή ανώνυμων διαδικασιών πρόσληψης και ελέγχων ισότητας** για τη μείωση των προκαταλήψεων λόγω φύλου στις προσλήψεις και τις προαγωγές.
6. **Ανάπτυξη προγραμμάτων καθοδήγησης και χορηγίας** που υποστηρίζουν τις γυναίκες στην πλοήγηση στην ψηφιακή επιχειρηματικότητα και ηγεσία στο ΠΔΤ .
7. **Εφαρμογή ευαίσθητων ως προς το φύλο κριτηρίων αξιολόγησης** στα πολιτιστικά προγράμματα χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για ισορροπημένες ομάδες έργου και αποτελέσματα χωρίς αποκλεισμούς.

8. **Σχεδίαση προσβάσιμων και αρθρωτών προγραμμάτων κατάρτισης** στο πλαίσιο της Ακαδημίας για τις Γυναίκες στον ΠΔΤ (ΠΕ Ρ3), προσαρμοσμένα σε γυναίκες με διαφορετικές ανάγκες και υπόβαθρο.
9. **Πρώθηση ψηφιακών πλατφόρμων και περιεχομένου υπό την ηγεσία γυναικών**, διασφαλίζοντας την προβολή και τη στήριξη των υποεκπροσωπούμενων αφηγήσεων στο πολιτιστικό και ψηφιακό τοπίο.
10. **Πρώθηση διατομεακών συνεργασιών** μεταξύ πολιτιστικών οργανισμών, προγραμματιστών τεχνολογίας, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και της κοινωνίας των πολιτών για τη συνδημιουργία καινοτομιών χωρίς αποκλεισμούς.
11. **Υποστήριξη διακρατικών πλατφόρμων ανταλλαγής γνώσεων** και κοινοτήτων πρακτικής για την κλιμάκωση των προσεγγίσεων ισότητας των φύλων σε ολόκληρη την Ευρώπη.
12. **Απαίτηση συλλογής δεδομένων ανά φύλο και πλαισίων αξιολόγησης της ΔΙΕ (Διαφορετικότητα, Ισότητα, Ένταξη)** σε όλα τα δημόσια χρηματοδοτούμενα έργα καινοτομίας.

ACHIEVE CCS - Visual Summary of Key Messages

Key Barriers	Opportunities from Tech	Priority Actions
Underrepresentation in leadership roles	Flexible work and remote collaboration tools	Create funding schemes for women-led CCS projects
Limited access to tech training and resources	Crowdfunding and alternative financing models	Promote digital training with a gender focus
Gender pay gaps and funding inequality	AI-assisted creative production and content visibility	Enforce inclusive AI and platform design standards
Algorithmic bias in digital platforms	Immersive tools (VR/AR) for new artistic expression	Establish mentorship and leadership pipelines
Lack of mentorship and networking opportunities	Global audience reach via digital platforms	Integrate gender equity into CCS innovation policies

4. Πορεία προς το ΠΕ3: Από την έρευνα στην πράξη

Το Πακέτο Εργασίας 2 (ΠΕ2) αποκάλυψε κρίσιμες γνώσεις σχετικά με τα διαρθρωτικά και τεχνολογικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες. Έχει επίσης επισημάνει το αυξανόμενο δυναμικό αλλαγής μέσω της ψηφιακής καινοτομίας χωρίς αποκλεισμούς. Αυτά τα ευρήματα χρησιμεύουν τώρα ως ακρογωνιαίος λίθος για το Πακέτο Εργασίας 3 (ΠΕ3): Η Ακαδημία για τις Γυναίκες, μια βασική συνιστώσα του έργου ACHIEVE CCS.

Η Ακαδημία δεν είναι απλώς μια δραστηριότητα παρακολούθησης – είναι μια άμεση μετάφραση της έρευνας σε δράση. Έχει σχεδιαστεί για να ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες που προσδιορίζονται στο ΠΕ2 αναπτύσσοντας και παρέχοντας προσβάσιμες, σχετικές και ενδυναμωτικές ευκαιρίες κατάρτισης και δικτύωσης για νέες γυναίκες στον ΠΔΤ σε όλη την Ευρώπη.

4.1 Χρησιμοποιώντας την έρευνα για τη διαμόρφωση της κατάρτισης

Κάθε στοιχείο του ΠΕ 3 βασίζεται σε στοιχεία που συλλέγονται μέσω ερευνών, συνεντεύξεων και δευτερογενούς έρευνας του ΠΕ2:

- Κενά ψηφιακών δεξιοτήτων, ιδίως σε τομείς όπως ηΤΝ, το blockchain, οι ψηφιακές εκδόσεις και η διαδικτυακή επωνυμία, εντοπίστηκαν σε όλες τις χώρες εταίρους. Το ΠΕ 3 θα αντιμετωπίσει αυτό το ζήτημα μέσω θεματικών ενοτήτων κατάρτισης που επικεντρώνονται στις αναδυόμενες τεχνολογίες και τη δημιουργική επιχειρηματικότητα.
- Το ΠΕ2 επιβεβαίωσε ότι οι γυναίκες συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε καθοδήγηση και επαγγελματικά δίκτυα, ειδικά σε χώρους ψηφιακής καινοτομίας. Το ΠΕ3 θα ενσωματώσει πρωτοβουλίες αντιστοίχισης καθοδήγησης και μάθησης από ομότιμους για την υποστήριξη της εξέλιξης της σταδιοδρομίας, της οικοδόμησης εμπιστοσύνης και της ανταλλαγής γνώσεων.
- Η έκθεση αποκάλυψε επίσης την ανάγκη για ευέλικτα και χωρίς αποκλεισμούς πρότυπα μάθησης που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές πραγματικότητες και εμπειρίες των γυναικών, ιδίως όσον αφορά τα εμπόδια πρόσβασης.
 - Πολλές γυναίκες, ειδικά εκείνες που αναλαμβάνουν ευθύνες φροντίδας, χρειάζονται μαθησιακά περιβάλλοντα που είναι αρθρωτά, υβριδικά και δωρεάν. Το ΠΕ3 αντιμετωπίζει αυτή την ανάγκη μέσω ευέλικτων, διαδικτυακών και προσωπικών μορφών. Γενικότερα, οι χρηματοδότες και τα ιδρύματα θα πρέπει να υποστηρίζουν χρονικά προσαρμόσιμα προγράμματα και να εξετάζουν το ενδεχόμενο παροχής οικονομικής βοήθειας ή υποστήριξης παιδικής μέριμνας για τη διευκόλυνση της ισότιμης συμμετοχής.
 - Για άλλους, το εμπόδιο έγκειται στην περιορισμένη πρόσβαση στην επίσημη εκπαίδευση, η οποία συχνά συνδέεται με κοινωνικοοικονομικό ή γεωγραφικό αποκλεισμό. Το ΠΕ3 ανταποκρίνεται σε αυτό παρέχοντας περιεχόμενο εισαγωγικού επιπέδου σε πολλές γλώσσες και μορφές που φιλοξενούν διαφορετικές μορφές

μάθησης και επίπεδα γραμματισμού. Σε διαρθρωτικό επίπεδο, τα συστήματα εκπαίδευσης και απασχόλησης πρέπει να προωθήσουν διαδρομές χωρίς αποκλεισμούς προς την ψηφιακή δημιουργική οικονομία, αναγνωρίζοντας τη μη τυπική μάθηση και προσφέροντας προσβάσιμες εναλλακτικές λύσεις στα παραδοσιακά επαγγελματικά προσόντα.

- Επιπλέον, πολλές γυναίκες αντιμετωπίζουν οικονομικούς περιορισμούς που περιορίζουν την ικανότητά τους να επενδύσουν στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, ειδικά όταν η κατάρτιση περιλαμβάνει κρυφά κόστη όπως μεταφορά, υλικά ή χρόνο μακριά από αμειβόμενη εργασία. Το WP3 το αντιμετωπίζει αυτό προσφέροντας πλήρως επιδοτούμενες ευκαιρίες μάθησης. Σε συστημικό επίπεδο, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί ενδιαφερόμενοι φορείς θα πρέπει να επεκτείνουν τις υποτροφίες, τις μικροεπιχορηγήσεις και τις αμειβόμενες τοποθετήσεις κατάρτισης, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι οικονομικοί φραγμοί δεν αποκλείουν τις γυναίκες από την ψηφιακή καινοτομία και τη συμμετοχή τον ΠΔΤ.
- Οι ερωτηθείσες εξέφρασαν την επιθυμία όχι μόνο για αναβάθμιση των δεξιοτήτων αλλά και για ηγετική θέση και επιρροή στη διαμόρφωση του ψηφιακού μετασχηματισμού στο ΠΔΤ. Ως εκ τούτου, η Ακαδημία θα δώσει έμφαση στη δημιουργική ηγεσία, την υπεράσπιση και τον ηθικό ψηφιακό σχεδιασμό ως βασικές ικανότητες.

4.2 Ανταπόκριση σε διαφορετικά πλαίσια χωρών

Το ΠΕ2 ανέδειξε τόσο τις κοινές προκλήσεις όσο και τη δυναμική κάθε χώρας. Το ΠΕ3 θα βασιστεί σε αυτό, επιτρέποντας την τοπική προσαρμογή της κατάρτισης όπου χρειάζεται:

- Στην Τουρκία και την Ελλάδα, όπου η πρόσβαση στην ψηφιακή κατάρτιση και χρηματοδότηση παραμένει ιδιαίτερα περιορισμένη, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ψηφιακή αναβάθμιση σε επίπεδο εισόδου και στην πλοήγηση σε εθνικά χρηματοδοτικά τοπία.
- Στην Ουκρανία, όπου οι συγκρούσεις έχουν οδηγήσει τους επαγγελματίες του ΠΔΤ σε απομακρυσμένη και ανεξάρτητη εργασία, το ΠΕ3 θα παρέχει εργαλεία για ψηφιακή αυτοαπασχόληση, διεθνή συνεργασία και πολιτιστική διατήρηση χρησιμοποιώντας τεχνολογία.
- Στη Γαλλία και την Ιρλανδία, όπου η τεχνητή νοημοσύνη και η τεχνολογία εμβύθισης είναι πιο διαδεδομένες, το ΠΕ3 θα στοχεύει σε προηγμένα ψηφιακά εργαλεία, σχεδιασμό πλατφόρμας και δημιουργία εσόδων από περιεχόμενο.

4.3 Από τις δεξιότητες στην αλλαγή συστημάτων

Η Ακαδημία θα σχεδιαστεί επίσης για να χρησιμεύσει ως πεδίο δοκιμών για κλιμακούμενες πολιτικές και προγραμματικές λύσεις. Η ανατροφοδότηση που θα συγκεντρωθεί κατά τη διάρκεια του ΠΕ3 θα χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση των συστάσεων, την επικύρωση ορθών πρακτικών

και τον εντοπισμό αναδυόμενων αναγκών που θα μπορούσαν να διαμορφώσουν μελλοντικές παρεμβάσεις σε επίπεδο ΕΕ.

Επιπλέον, το ΠΕ 3 θα υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός ψηφιακού χώρου για τη φιλοξενία των πόρων και του εκπαιδευτικού υλικού της Ακαδημίας. Αυτή η πλατφόρμα θα παρέχει συνεχή πρόσβαση σε βασικές αποδόσεις, επιτρέποντας στα αποτελέσματα του έργου να παραμείνουν διαθέσιμα και χρήσιμα πέρα από την επίσημη διάρκειά του.

4.4 Υποστηρίζοντας την σύνοψη πολιτικής και την κληρονομιά του έργου

Οι ιδέες από το ΠΕ2 και τα αποτελέσματα από το ΠΕ3 θα ενημερώσουν από κοινού το ACHIEVE CCS Policy Brief, το οποίο θα μοιραστεί με εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς λήψης αποφάσεων, εκπαιδευτικούς και ηγέτες τομέων. Αυτό το ενημερωτικό σημείωμα όχι μόνο θα περιγράψει τα βασικά ευρήματα, αλλά θα προτείνει επίσης αναλυσίμα μοντέλα για την προώθηση της ισότητας των φύλων μέσω της κατάρτισης, της ψηφιακής ένταξης και της ηθικής καινοτομίας στον ΠΔΤ.

Μαζί, τα ΠΕ2 και ΠΕ3 αντιπροσωπεύουν μια ολιστική, τεκμηριωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της ανισότητας των φύλων σε έναν από τους πιο δυναμικούς και ταχέως εξελισσόμενους τομείς της Ευρώπης.

Flow from WP2 Research to WP3 Implementation and Policy Impact

5. Σκέψεις και μαρτυρίες ενδιαφερομένων

Πέρα από τις στατιστικές και τη διαρθρωτική ανάλυση, το έργο ACHIEVE CCS βασίζεται στις εμπειρίες και τις σκέψεις των γυναικών στο ΠΔΤ, καθώς και στις ιδέες των εταίρων, των εκπαιδευτικών και των επαγγελματιών που εργάζονται για την προώθηση της ισότητας των φύλων στον τομέα. Οι σκέψεις που ακολουθούν υπογραμμίζουν τη σημασία των ευρημάτων του ΠΕ2 και υπογραμμίζουν την επείγουσα ανάγκη για δράση.

6.1 Φωνές από γυναίκες στον ΠΔΤ

«Πριν από τα ψηφιακά εργαλεία, ήμασταν αόρατοι. Τώρα είμαστε ορατοί – αλλά ακόμα δεν έχουμε χρηματοδοτηθεί».

— **Σαββίνα**, περφόρμερ και θεατρική παραγωγός, Ελλάδα

«Έπρεπε να εξηγήσω το *blockchain* στους χρηματοδότες – δεν το είχαν ακούσει ποτέ. Τότε είπαν: ίσως επιστρέψουν του χρόνου».

— **Esra**, πολιτιστικός επιχειρηματίας, Τουρκία

«Χωρίς ψηφιακές πλατφόρμες, θα είχα εξαφανιστεί κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας».

— **Καλλιτέχνης πολυμέσων**, Ελλάδα

«Χρησιμοποιούμε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, αλλά δεν τα διαμορφώνουμε – είμαστε απλώς χρήστες, όχι δημιουργοί του συστήματος».

— **Σκηνοθέτης**, Ελλάδα

«Δεν είναι μόνο η ιστορία – είναι η ταυτότητά μας».

— **Tetiana**, εμπειρογνώμονας ψηφιοποίησης πολιτιστικής κληρονομιάς, Ουκρανία

«Υπάρχει τόση καινοτομία που προέρχεται από γυναίκες. Αλλά χωρίς πρόσβαση, παραμένει αόρατο».

— **Εικαστικός**, Γαλλία

6.2 Προβληματισμοί εταίρων σχετικά με την έρευνα

«Τα ευρήματα από το ΠΕ2 επιβεβαίωσαν αυτό που έχουμε δει στην πράξη εδώ και χρόνια: ότι η πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία δεν σημαίνει ένταξη. Πρέπει να υπάρχει πολιτική πίσω από αυτό».

— **EUROSPEAK**, επικεφαλής της πρωτογενούς έρευνας του ΠΕ2

«Οι ιστορίες και τα δεδομένα που μοιράζονται σε αυτή την έκθεση είναι μια κλήση αφύπνισης. Το ταλέντο δεν είναι το πρόβλημα – η πρόσβαση είναι».

— **CulturePolis**, συνεισφέρων στην ανάλυση και την έκθεση

«Έχουμε συνεργαστεί με γυναίκες από αγροτικό, μεταναστευτικό και μεταπολεμικό υπόβαθρο. Αυτή η έκθεση αποδεικνύει ότι οι ανάγκες τους είναι κοινές - και ότι οι λύσεις μας πρέπει να είναι κλιμακούμενες και διατομεακές».

— **CBE**, εταίρος διασφάλισης ποιότητας και ένταξης

«Αυτή η έρευνα δεν κάθεται σε ένα ράφι - διαμορφώνει ήδη την Ακαδημία για τις Γυναίκες στην ΠΔΤ. Αυτή είναι η πραγματική αξία του ΠΕ2.»

— iED, επικεφαλής εταίρος

Συμπέρασμα

Βασικά συμπεράσματα από την έρευνα

Αυτή η έκθεση έχει φωτίσει τόσο τις επίμονες ανισότητες όσο και τις αναδυόμενες δυνατότητες για τις γυναίκες. Ενώ οι ψηφιακές τεχνολογίες όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η εικονική πραγματικότητα και το blockchain επαναπροσδιορίζουν τον τρόπο δημιουργίας, κοινής χρήσης και δημιουργίας εσόδων από τον πολιτισμό, η πρόσβαση σε αυτές τις καινοτομίες παραμένει άνιση, ιδίως όσον αφορά το φύλο.

Και στις πέντε συμμετέχουσες χώρες —Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Τουρκία και Ουκρανία— οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένης της υποεκπροσώπησης στην ηγεσία, των μισθολογικών διαφορών, του αποκλεισμού από τη χρηματοδότηση και της έλλειψης πρόσβασης σε προσαρμοσμένη ψηφιακή κατάρτιση. Η αλγοριθμική μεροληψία, τα ανδροκρατούμενα οικοσυστήματα χρηματοδότησης και τα πλαίσια πολιτικής που αγνοούν τη διάσταση του φύλου ενισχύουν περαιτέρω αυτές τις ανισότητες.

Ταυτόχρονα, η έρευνα αναδεικνύει ελπιδοφόρες τάσεις. Οι γυναίκες αξιοποιούν όλο και περισσότερο τις ψηφιακές πλατφόρμες, τα εργαλεία απομακρυσμένης συνεργασίας και τη δημιουργική επιχειρηματικότητα για να παρακάμψουν τους παραδοσιακούς ρυθμιστές πρόσβασης, να αποκτήσουν ορατότητα και να δημιουργήσουν πιο ευέλικτες και χωρίς αποκλεισμούς σταδιοδρομίες. Οι δυνατότητες της τεχνολογίας για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων είναι πραγματικές, αλλά πρέπει να συνδυαστούν με διαρθρωτικές αλλαγές, πολιτική χωρίς αποκλεισμούς και στοχευμένες επενδύσεις.

Η ανάγκη για δομημένη πολιτική και χρηματοδοτικές παρεμβάσεις

Τα ευρήματα του ΠΕ2 υπογραμμίζουν την ανάγκη για μια συντονισμένη προσέγγιση της ψηφιακής και πολιτιστικής καινοτομίας που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Η ισότητα των φύλων δεν μπορεί να είναι μια δεύτερη σκέψη - πρέπει να ενσωματωθεί στο σχεδιασμό προγραμμάτων δημόσιας χρηματοδότησης, στην ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων, στα προγράμματα κατάρτισης και στα μοντέλα διακυβέρνησης του ΠΔΤ.

Μεταξύ των πλέον επείγουσών αναγκών πολιτικής που εντοπίστηκαν είναι:

- **Κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου στις αξιολογήσεις των επιχορηγήσεων**

- Αύξηση των επενδύσεων σε δημιουργικές νεοσύστατες επιχειρήσεις υπό την ηγεσία γυναικών
- Δεοντολογικές κατευθυντήριες γραμμές για την τεχνητή νοημοσύνη και την αλγοριθμική επιμέλεια περιεχομένου
- Εκπαιδευτικές πολιτικές χωρίς αποκλεισμούς που προωθούν τη μάθηση STEAM για κορίτσια και νέες γυναίκες
- Προγράμματα καθοδήγησης και ανάπτυξης ηγεσίας για γυναίκες στο ψηφιακό ΠΔΤ

Αυτές οι παρεμβάσεις δεν είναι μόνο απαραίτητες για την ισότητα, είναι απαραίτητες για τη βιωσιμότητα και τη δημιουργική ζωτικότητα του τομέα στο σύνολό του.

Μελλοντικές προοπτικές για τον ΠΔΤ και τη συμμετοχή των γυναικών

Το έργο ACHIEVE CCS προχωρά πέρα από την ανάλυση. Με την έναρξη του ΠΕ 3: Η Ακαδημία για γυναίκες στον ΠΔΤ, η έρευνα θα μετατραπεί σε πράξη. Η Ακαδημία θα προσφέρει προσβάσιμη, αρθρωτή εκπαίδευση προσαρμοσμένη στις πραγματικές ανάγκες των νέων γυναικών στις δημιουργικές βιομηχανίες, παρέχοντας δεξιότητες σε ψηφιακά εργαλεία, ηγεσία, επιχειρηματικότητα και καινοτομία.

Θα χρησιμεύσει επίσης ως πλατφόρμα καθοδήγησης, μάθησης από ομότιμους και δια τομεακής δικτύωσης, συνδέοντας αναδυόμενα talenta με έμπειρους επαγγελματίες, χρηματοδότες και ιδρύματα.

Τέλος, το ACHIEVE CCS θα διασφαλίσει ότι οι ιδέες και οι συστάσεις μοιράζονται με τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς χάραξης πολιτικής, τα πολιτιστικά ιδρύματα και τους εκπαιδευτικούς. Θα προσφέρει τεκμηριωμένη, εφαρμόσιμη καθοδήγηση για την οικοδόμηση ενός ψηφιακά ενδυναμωμένου πολιτιστικού τομέα χωρίς αποκλεισμούς.

Με την ενσωμάτωση της έρευνας, της κατάρτισης και της υπεράσπισης, το ACHIEVE CCS συμβάλλει σε ένα μέλλον όπου οι γυναίκες όχι μόνο εκπροσωπούνται στον ΠΔΤ, αλλά ηγούνται του μετασχηματισμού της.

Τελικοί προβληματισμοί: Διαμόρφωση του μέλλοντος του ΠΔΤ μέσω της ένταξης

Το έργο ACHIEVE CCS βρίσκεται στη διασταύρωση της δημιουργικότητας, της ισότητας των φύλων και του ψηφιακού μετασχηματισμού. Όπως έδειξε αυτή η αναφορά, οι γυναίκες δεν καθοδηγούν μόνο το μέλλον - το διαμορφώνουν ενεργά. Από την καθηλωτική τέχνη της παράστασης και την επιχειρηματικότητα που βασίζεται σε blockchain έως τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της ΤΝ, οι γυναίκες πρωτοπορούν με νέους τρόπους δημιουργίας, σύνδεσης και ηγεσίας.

Και όμως, η πλήρης συμμετοχή τους δεν είναι εγγυημένη. Οι συστημικές ανισότητες παραμένουν βαθιά ριζωμένες στον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτούμε, εκτιμούμε και διαχειριζόμαστε την πολιτιστική καινοτομία. Οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν ανοίξει πόρτες, αλλά έχουν επίσης αποκαλύψει νέες μορφές αποκλεισμού – αλγοριθμική προκατάληψη, απρόσιτη εκπαίδευση και αόρατη εργασία. Εάν δεν αντιμετωπιστούν, αυτά τα ψηφιακά χάσματα απειλούν να ενισχύσουν τις ίδιες τις ανισότητες που επιδιώκουμε να διαλύσουμε.

Αλλά υπάρχει ελπίδα και είναι ενσωματωμένη στην πράξη. Οι ιδέες από το ΠΕ2 δεν είναι μόνο μια έκκληση για αλλαγή. Είναι ένας οδικός χάρτης. Μας δείχνουν πού να δράσουμε, πώς να σχεδιάσουμε παρεμβάσεις χωρίς αποκλεισμούς και ποιος πρέπει να είναι στο τραπέζι. Το επερχόμενο Ακαδημία για γυναίκες (ΠΕ3) είναι κάτι περισσότερο από ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα - είναι ένα πρωτότυπο για το πώς θα μπορούσε να μοιάζει ένα δίκαιο, μελλοντικό οικοσύστημα του ΠΔΤ.

Καθήκον μας τώρα είναι να διασφαλίσουμε ότι αυτή η δυναμική δεν θα τελειώσει όταν ολοκληρωθεί το έργο. Τα ευρήματα, οι ιστορίες και οι φωνές σε αυτήν την έκθεση πρέπει να συνεχίσουν να κυκλοφορούν - μέσω συνόψεων πολιτικής, εκπαιδευτικών πλατφόρμων, πλαισίων χρηματοδότησης και πολιτιστικών ιδρυμάτων. Πρέπει να εμπνεύσουν νέες συμμαχίες μεταξύ τεχνολόγων και καλλιτεχνών, μεταξύ χρηματοδοτών και ακτιβιστών, μεταξύ εκπαιδευτικών και αναδυόμενων ηγετών.

Πάνω απ' όλα, το μέλλον του ΠΔΤ πρέπει να συνδημιουργηθεί από και για γυναίκες από όλα τα υπόβαθρα, γεωγραφικές περιοχές και κλάδους. Η ισότητα δεν είναι ένα εξειδικευμένο ζήτημα. Είναι η κινητήρια δύναμη της καινοτομίας. Και σε έναν κόσμο που διαμεσολαβείται όλο και περισσότερο από την τεχνολογία και τον πολιτισμό, η διασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των γυναικών και στα δύο δεν είναι μόνο θέμα δικαιοσύνης, αλλά αποτελεί προϋπόθεση για την πρόοδο.

Το ACHIEVE CCS έχει κάνει ένα τολμηρό βήμα προς αυτό το όραμα. Ας διασφαλίσουμε τώρα ότι θα ακολουθήσουν και άλλοι.

Παράρτημα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Υπόδειγμα οδηγού δομημένων συνεντεύξεων

Εισαγωγή

Δημοσιογράφος: Γεια σας [Όνομα συμμετέχοντα], σας ευχαριστώ που αφιερώσατε χρόνο για να συμμετάσχετε σε αυτή τη συνέντευξη. Το όνομά μου είναι [Το όνομά σας] και διεξάγω έρευνα σχετικά με τον αντίκτυπο των αναδυόμενων τεχνολογιών στο ΠΔΤ, με έμφαση στην ισότητα των φύλων και την ποικιλομορφία. Αυτή η συνέντευξη θα διαρκέσει περίπου 15 λεπτά και θα σας θέσω μια σειρά προκαθορισμένων ερωτήσεων. Οι απαντήσεις σας θα παραμείνουν εμπιστευτικές. Συναινείτε να ηχογραφηθεί αυτή η συνέντευξη για ερευνητικούς σκοπούς;

Συμμετέχων: [Περιμένετε απάντηση]

Δημοσιογράφος: Ωραία, ας ξεκινήσουμε.

Φάση 1: Ιστορικό και εμπειρία

- Μπορείτε να μου πείτε για τον τρέχοντα ρόλο σας στο ΠΔΤ ;
 - Σε ποιον συγκεκριμένο τομέα (τέχνες, επιχειρήσεις ή εκπαίδευση) εργάζεστε;
- Πόσο καιρό εργάζεστε στον ΠΔΤ ;

Φάση 2: Σύγχρονες τάσεις και τεχνολογικές εξελίξεις

- Ποιες αναδυόμενες τεχνολογίες χρησιμοποιείτε ή παρατηρείτε επί του παρόντος στον τομέα σας;
- Πώς έχουν επηρεάσει αυτές οι τεχνολογίες την καθημερινή σας εργασία;

Φάση 3: Αντίκτυπος της τεχνολογίας στην ισότητα των φύλων και τη διαφορετικότητα

- Από την εμπειρία σας, πώς έχουν επηρεάσει οι αναδυόμενες τεχνολογίες την ισότητα των φύλων στον τομέα σας;
- Έχετε αντιμετωπίσει συγκεκριμένες προκλήσεις που σχετίζονται με το φύλο ή τη διαφορετικότητα λόγω τεχνολογικών αλλαγών;

Φάση 4: Προβληματισμοί και συστάσεις

- Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι μεγαλύτερες ευκαιρίες για τις νέες γυναίκες στον ΠΔΤ να προχωρήσουν;
- Έχετε κάποιες προτάσεις για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων και της διαφορετικότητας στον ΠΔΤ μέσω της χρήσης της τεχνολογίας;

Συμπέρασμα

Δημοσιογράφος: Σας ευχαριστώ πολύ που μοιραστήκατε τις ιδέες σας μαζί μου σήμερα. Η συμβολή σας είναι εξαιρετικά πολύτιμη για την έρευνά μας. Εάν έχετε επιπλέον σκέψεις ή ερωτήσεις αργότερα, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου. Έχετε μια υπέροχη μέρα!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: Υπόδειγμα οδηγού ημιδομημένων συνεντεύξεων

Εισαγωγή

Δημοσιογράφος: Γεια σας [Όνομα συμμετέχοντα], σας ευχαριστώ που αφιερώσατε χρόνο για να συμμετάσχετε σε αυτή τη συνέντευξη. Το όνομά μου είναι [Το όνομά σας] και διεξάγω έρευνα σχετικά με τον αντίκτυπο των αναδυόμενων τεχνολογιών στο ν ΠΔΤ , με έμφαση στην ισότητα των φύλων και την ποικιλομορφία. Αυτή η συνέντευξη θα διαρκέσει περίπου 15 λεπτά. Οι απαντήσεις σας θα παραμείνουν εμπιστευτικές. Συναινείτε να ηχογραφηθεί αυτή η συνέντευξη για ερευνητικούς σκοπούς;

Συμμετέχων: [Περιμένετε απάντηση]

Δημοσιογράφος: Ωραία, ας ξεκινήσουμε.

Φάση 1: Ιστορικό και εμπειρία

- Μπορείτε να μου πείτε για τον τρέχοντα ρόλο σας στο ν ΠΔΤ ;
 - Σε ποιον συγκεκριμένο τομέα (τέχνες, επιχειρήσεις ή εκπαίδευση) εργάζεστε;
 - Τι σας ώθησε να ακολουθήσετε μια καριέρα σε αυτόν τον τομέα;
- Πόσο καιρό εργάζεστε στον ΠΔΤ ;

Φάση 2: Σύγχρονες τάσεις και τεχνολογικές εξελίξεις

- Ποιες αναδυόμενες τεχνολογίες χρησιμοποιείτε ή παρατηρείτε επί του παρόντος στον τομέα σας;
 - Μπορείτε να δώσετε ένα συγκεκριμένο παράδειγμα;
- Πώς έχουν επηρεάσει αυτές οι τεχνολογίες την καθημερινή σας εργασία;
 - Μπορείτε να περιγράψετε κάποια πρόσφατα έργα όπου η τεχνολογία έπαιξε σημαντικό ρόλο;

Φάση 3: Αντίκτυπος της τεχνολογίας στην ισότητα των φύλων και τη διαφορετικότητα

- Από την εμπειρία σας, πώς έχουν επηρεάσει οι αναδυόμενες τεχνολογίες την ισότητα των φύλων στον τομέα σας;
 - Μπορείτε να δώσετε ένα παράδειγμα;
- Έχετε αντιμετωπίσει προκλήσεις που σχετίζονται με το φύλο ή τη διαφορετικότητα λόγω τεχνολογικών αλλαγών;
 - Πώς αντιμετωπίσατε αυτές τις προκλήσεις;

Φάση 4: Προβληματισμοί και συστάσεις

- Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι μεγαλύτερες ευκαιρίες για τις νέες γυναίκες στις ΠΔΤ να προχωρήσουν;
- Έχετε κάποιες προτάσεις για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων και της διαφορετικότητας στον ΠΔΤ μέσω της τεχνολογίας;

Συμπέρασμα

Δημοσιογράφος: Σας ευχαριστώ πολύ που μοιραστήκατε τις ιδέες σας μαζί μου σήμερα. Η συμβολή σας είναι εξαιρετικά πολύτιμη για την έρευνά μας. Εάν έχετε επιπλέον σκέψεις ή ερωτήσεις αργότερα, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου. Έχετε μια υπέροχη μέρα!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: Υπόδειγμα οδηγού μη δομημένων συνεντεύξεων

Εισαγωγή

Δημοσιογράφος: Γεια σας [Όνομα συμμετέχοντα], σας ευχαριστώ που αφιερώσατε χρόνο για να συμμετάσχετε σε αυτή τη συνέντευξη. Το όνομά μου είναι [Το όνομά σας] και διεξάγω έρευνα σχετικά με τον αντίκτυπο των αναδυόμενων τεχνολογιών στο ν ΠΔΤ , με έμφαση στην ισότητα των φύλων και την ποικιλομορφία. Αυτή η συνέντευξη θα διαρκέσει περίπου 15 λεπτά. Οι απαντήσεις σας θα παραμείνουν εμπιστευτικές. Συναινείτε να ηχογραφηθεί αυτή η συνέντευξη για ερευνητικούς σκοπούς;

Συμμετέχων: [Περιμένετε απάντηση]

Δημοσιογράφος: Ωραία, ας ξεκινήσουμε.

Εναρκτήριο θέμα: Ιστορικό και εμπειρία

- Μπορείτε να ξεκινήσετε λέγοντάς μου λίγα λόγια για το ιστορικό σας και τον τρέχοντα ρόλο σας στο ν ΠΔΤ ;

Ευρύ θέμα: Αναδυόμενες τεχνολογίες

- Θα ήθελα πολύ να ακούσω για τις εμπειρίες σας με τις αναδυόμενες τεχνολογίες στον τομέα σας. Ποιες τεχνολογίες χρησιμοποιείτε ή παρατηρείτε τελευταία;

Ευρύ θέμα: Αντίκτυπος στην ισότητα των φύλων και τη διαφορετικότητα

- Πώς πιστεύετε ότι αυτές οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν επηρεάσει την ισότητα των φύλων και την ποικιλομορφία στον τομέα σας;

Ευρύ θέμα: Μελλοντικές ευκαιρίες και προκλήσεις

- Κοιτάζοντας μπροστά, ποιες θεωρείτε ότι είναι οι μεγαλύτερες ευκαιρίες και προκλήσεις για τις νέες γυναίκες στον ΠΔΤ ;

Κλείσιμο θέματος: Σκέψεις και προτάσεις

- Έχετε κάποιες σκέψεις ή προτάσεις σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της ισότητας των φύλων και της διαφορετικότητας στον ΠΔΤ μέσω της τεχνολογίας;

Συμπέρασμα

Δημοσιογράφος: Σας ευχαριστώ πολύ που μοιραστήκατε τις ιδέες σας μαζί μου σήμερα. Η συμβολή σας είναι εξαιρετικά πολύτιμη για την έρευνά μας. Εάν έχετε επιπλέον σκέψεις ή ερωτήσεις αργότερα, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου. Έχετε μια υπέροχη μέρα!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Ερωτηματολόγιο έρευνας

Εισαγωγή Σας ευχαριστούμε που συμμετείχατε σε αυτήν την έρευνα. Ερευνούμε τον αντίκτυπο των αναδυόμενων τεχνολογιών στο ΠΔΤ, με έμφαση στην ισότητα των φύλων και την ποικιλομορφία. Οι απαντήσεις σας θα παραμείνουν εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για ερευνητικούς σκοπούς. Αυτή η έρευνα θα διαρκέσει περίπου 10 λεπτά για να ολοκληρωθεί.

Ενότητα 1: Δημογραφικές πληροφορίες

1. Τι ηλικία έχεις;
 - 18–24
 - 25–34
 - 35–44
 - 45–54
 - 55+
2. Ποιο είναι το φύλο σας;
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Μη δυαδικό/τρίτο φύλο
 - Προτιμώ να μην πω
3. Σε ποια χώρα εργάζεστε αυτήν τη στιγμή;
4. Ποιος είναι ο τρέχων ρόλος σας στον ΠΔΤ ;
 - Καλλιτέχνης
 - Επαγγελματίας
 - Εκπαιδευτικός
 - Άλλο (διευκρινίστε)

Τμήμα 2: Τρέχουσα χρήση της τεχνολογίας

5. Ποιες από τις παρακάτω αναδυόμενες τεχνολογίες χρησιμοποιείτε ή παρατηρείτε στον τομέα σας; (Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)
- Τεχνητή Νοημοσύνη (TN)
 - Εικονική Πραγματικότητα (VR) / Επαυξημένη Πραγματικότητα (AR)
 - Blockchain

- Διαδίκτυο των πραγμάτων (IoT)
 - Ανάλυση μεγάλων δεδομένων
 - 3D εκτύπωση
 - Άλλο (διευκρινίστε)
6. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε αυτές τις τεχνολογίες στην εργασία σας;
- Καθημερινά
 - Εβδομαδιαία
 - Μηνιαίος
 - Σπάνια
 - Ποτέ

Τμήμα 3: Αντίκτυπος της τεχνολογίας

7. Σε ποιο βαθμό αυτές οι τεχνολογίες έχουν επηρεάσει τη δουλειά σας;

- Σημαντικά βελτιωμένο
- Κάπως βελτιωμένο
- Καμία επίπτωση
- Κάπως επιδεινωμένη
- Σημαντικά επιδεινώθηκε

8. Μπορείτε να δώσετε ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η τεχνολογία έχει επηρεάσει ένα πρόσφατο έργο ή πρωτοβουλία;

9. Κατά τη γνώμη σας, ποιες τεχνολογικές εξελίξεις θα έχουν τη μεγαλύτερη επιρροή στο ΠΔΤ τα επόμενα 5 χρόνια;

Ενότητα 4: Ισότητα των φύλων και πολυμορφία

10. Πιστεύετε ότι οι αναδυόμενες τεχνολογίες έχουν επηρεάσει την ισότητα των φύλων στον τομέα σας;

- Ναι
- Όχι
- Δεν είμαι σίγουρος

11. Εάν ναι, μπορείτε να περιγράψετε πώς;

12. Έχετε αντιμετωπίσει προκλήσεις που σχετίζονται με το φύλο ή τη διαφορετικότητα λόγω τεχνολογικών αλλαγών;

- Ναι
- Όχι

13. Εάν ναι, παρακαλείσθε να περιγράψετε αυτές τις προκλήσεις:

14. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προώθηση μεγαλύτερης ποικιλομορφίας και ένταξης στις ΠΔΤ ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν είμαι σίγουρος

15. Εάν ναι, πώς πιστεύετε ότι μπορεί να επιτευχθεί αυτό;

Ενότητα 5: Μελλοντικές προοπτικές 16. Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι μεγαλύτερες ευκαιρίες για τις νέες γυναίκες στον ΠΔΤ να προχωρήσουν;

17. Έχετε κάποιες προτάσεις για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων και της διαφορετικότητας στον ΠΔΤ μέσω της χρήσης της τεχνολογίας;

18. Θα σας ενδιέφερε να συμμετάσχετε σε μια συνέντευξη παρακολούθησης ή σε μια συζήτηση ομάδας εστίασης;

- Ναι
- Όχι

19. Εάν ναι, δώστε τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σας.

Αναφορές

ACHIEVE CCS (2024). Έκθεση δευτερογενούς έρευνας - Φύλο, τεχνολογία και ποικιλομορφία στον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα. Σχέδιο ACHIEVE CCS Erasmus+.

ACHIEVE CCS (2024). Έκθεση Πρωτογενούς Έρευνας – Ευρήματα Έρευνας και Συνεντεύξεων από Πέντε Ευρωπαϊκές Χώρες. Σχέδιο ACHIEVE CCS Erasmus+.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE). (2023). Δείκτης ισότητας των φύλων 2023: Πολιτιστικοί και δημιουργικοί τομείς. <https://eige.europa.eu>

UNESCO. (2022). Αναδιαμόρφωση πολιτικών για τη δημιουργικότητα: Αντιμετώπιση του πολιτισμού ως παγκόσμιου δημόσιου αγαθού. Παρίσι: UNESCO.

Γυναίκες του ΟΗΕ. (2025, 1 Φεβρουαρίου). Πώς η τεχνητή νοημοσύνη ενισχύει την προκατάληψη λόγω φύλου - και τι μπορούμε να κάνουμε γι 'αυτό. <https://www.unwomen.org/en/news-stories/interview/2025/02/how-ai-reinforces-gender-bias-and-what-we-can-do-about-it>

Women in Tech. (2023, 17 Οκτωβρίου). Εξέταση της προκατάληψης λόγω φύλου της τεχνητής νοημοσύνης και πώς να την ξεπεράσουμε. <https://www.womenintech.co.uk/examining-ai-gender-bias-and-how-to-overcome-it/>

Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. (2023). Έκθεση για το παγκόσμιο χάσμα μεταξύ των φύλων. Γενεύη: WEF.

Γίνε η αλλαγή. (2023). Το χάσμα των φύλων στη δημιουργική εργασία: Έκθεση για την ποικιλομορφία στην ψηφιακή εποχή.